

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

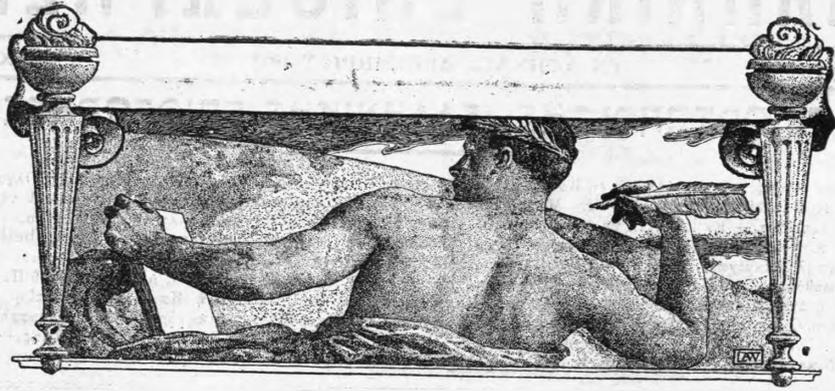
ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ : ΕΥΓΕΝΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΤΟΣ Ζ'. — ΤΕΥΧΟΣ 14
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1913

ΤΟ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ ΚΑΙ Ο ΓΑΛΛΟΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ ΡΟΣΤΑΝ

Υπό την ὄψιν των Αυστροϊταλικῶν ἐνεργειῶν κατὰ τοῦ ἐν Ἠπειρῷ Ἑλληνισμοῦ ἡ ἐθνικὴ συνείδησις τῶν Ἠπειρωτῶν ἐξηγέρθη ὡς λαλαψ ὀρμητικῆ, ἠνιομῶν δὲ καὶ φιλόπατρις αὐτὴ ἐξέγερσις τῶν ὑψηλοφρόνων πατριωτῶν προέβη μέχρι τοῦ σημείου ὧστε νὰ ζητήσῃ καὶ ἐξωτερικοὺς προμάχους διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν ἐθνικῶν αὐτῶν δικαίων, καὶ ὡς ὁ Τύπος ἀνῆγγειλεν ἤδη, ἐκάλεσαν εἰς προάσπισιν αὐτῶν καὶ τὸν ἐμπνευσμένον Γάλλον Ἀκαδημαϊκὸν ποιητὴν Ἐδμόνδον Ροστάν, ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς καὶ πεφωτισμένης διανοίας τοῦ ὁποίου εὐλόγως οἱ Ἠπειρωτῆται προσδοκῶσι πολλὰ, ὅτι ἡ φωνὴ αὐτοῦ καὶ πάλιν θὰ ὑψωθῆ σθεναρὰ ὑπὲρ τῶν ἐν Ἠπειρῷ Ἑλλήνων, ἡ γενναϊότης καὶ μεγαλοψυχία τῶν ὁποίων εἶνε μία τῶν μεγίστων καὶ ἐξαιρετικῶν ἀρετῶν, αἵτινες περικοσμοῦσι τὰ εὐγενῆ ταῦτα τῆς Ἑλλάδος τέχνα.

Ὁ ποιητὴς τοῦ «Σαντεκλαίρ» δὲν θὰ ἐξεπλάγη πολὺ ἐκ τῆς ἐκ μέρους τῶν Ἠπειρωτῶν πληρεξουσιότητος ταύτης. Ὅτε πρὸ τριετίας ὁ διακεκριμένος καὶ γνωστὸς εἰς τὸν ἑλληνικὸν κόσμον δημοσιογράφος καὶ συγγραφεὺς Γεώργιος Μπουρντῶν, ὁ τσαούτας καὶ νῦν σπουδαίος εἰς τὸ Ἠπειρωτικὸν ζήτημα προσενηκῶν δημοσιογραφικῆς ὑπηρεσίας, εὗρίσκειτο ἐν Ἀθήναις, ἔπου ἐσκόπεε νὰ δώσῃ διαλέξεις, ἅς καὶ ἔδωκε μετ' ἐξόχου ἐπιτυχίας ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Παρνασσοῦ, ἐπὶ τοῦ Ἐδμόνδου Ροστάν καὶ τοῦ Μέτερλικ, ἔγραψε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀδμόνδος Ροστάν.

* *

«Πόσον εἶθε εὐτυχῆς, φίλε μου, δὶστὶ φεύγετε μακρὰν, ἀνταλλάσσοντες τὸν κοινοτὸν, τὸν ὁποῖον ἀγαίρουν οἱ ἄνθρωποι, μετὰ τὴν κίνην τοῦ ἀπῆλκον οἱ θεοί. Πηγαίνετε νὰ ὀμιλήσετε εἰς τὸν θαυμασιὸν αὐτὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ὅστις ἀγαπᾷ τοὺς ποιητὰς καὶ τὸν ὁποῖον ἀγαποῦν οἱ ποιηταί. Ἐνθυμοῦμαι πάντοτε, ὅτι διὰ μίαν ὄψιν τοῦ ἀπῆγγειλα πρὸ μακροῦ ἤδη χρόνου, ἔλαβον ἐκ τῶν ἰσοπεφάντων Ἀθηνῶν μερικὰ ἀπεξηραμμένα ἴα εἰς μίαν ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν εἶχαν ὑπογράψει νεανίδες, μετὰ τὰ ὠραία ὀνόματα: Καλλιόπη, Πολύμνια... Καὶ ἐνῆμισα, ὅτι αὐταὶ αἱ Μοῦσαι μοῦ ἔγραψαν αὐτοπροσώπως. Ἄλλ' ἐὼν σὺναντήσετε καμμίαν ἀπὸ τὰς νεαρὰς κυρίας, αἵτινες θὰ εἶνε σήμερον αἱ τότε νεανίδες, εἰπέ τῆς, ὅτι τὸ ἄρωμα τῆς λίαν εὐαρέστου αὐτῆς εὐγνωμοσύνης δὲν ἐξητμήσθη ποτὲ δι' ἐμέ.

Ποῖος τόπος πιστεῖτε περισσότερο εἰς τοὺς ποιητὰς; Ἐσκέφθητε ποτὲ τὴν ὠραίαν περιπέτειαν τοῦ Βύρωνος, καὶ γνωρίζετε τί εἶνε τὸ θαυμασιώτερον εἰς αὐτὴν τὴν ἱστορίαν; Εἰς ποιητὴς διαλαλεῖ ὅτι ἐναύλωσε πλοῖον

καὶ ὅτι τρέχει πρὸς βοήθειαν ἐνδὸς ἔθνους. Καὶ ὁ λαὸς τοῦ ἔθνους τούτου ριγὼν ἐξ ἐνθουσιασμοῦ, τὸν περιμένει ὡς σωτήρα, σπεῖδει νὰ τὸν προῦπανήσῃ. Τοῦτο εἶνε τὸ θαῦμα. Τίς ἄλλος λαὸς μανθάνων, ὅτι συγγραφεὺς τις, στιχοπλόκος, ἀξίει νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειάν του, δὲν ἤθελε γελᾶσθαι ἢ μειδιάσθαι. Τίς θὰ τὸν ἐδέχετο ὡς πολεμικὸν ἀρχηγόν του; Μόνος λαὸς, ὅστις ἠδύνατο νὰ ἔχῃ τὴν μεγαλοπρεπῆ ταύτην πίστιν εἰς τὸν ἀοιδὸν εἶνε ὁ λαὸς τοῦ Ὀμήρου καὶ τοῦ Τυρταίου. Καὶ διὰ τὴν γενναϊότητα ταύτην πλάνην, ἂν εἶνε ταυτή, διὰ τὴν πτήσιν του πρὸς ἐκείνους, αἵτινες τὸν ὄδηγοῦν μετὰ τὴν μελωδίαν τοῦ ρυθμοῦ, πρὸς ἐκείνους, αἵτινες ὀκοδοῦν διὰ τῆς λύρας, διὰ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ τρέφει πρὸς τοὺς ποιητὰς, ὁ λαὸς οὗτος εἶνε ἀξίος εὐχαριστιῶν ἐκ μέρους ἄλλων ἐκείνων, αἵτινες ἀποπειροῦνται νὰ ψάλλωσιν ὅσον μέτριαι Ὀρφεῖς, ὅσον ἀσθενεῖς Ἀμφίονες καὶ ἂν εἶνε.

Φίλατέ μου, μὴ προσφέρετε τὸ ὄνομά μου πολὺ δυνατὰ, ἀφοῦ περὶ ἐμοῦ θὰ τολμήσετε νὰ ὀμιλήσγητε κάτω ἐκεῖ, εἰς τὸν ἀέρα ὅπου πάλλονται τὰς μεγάλα ὀνόματα. Ὀμιλήσατε δειλὰ, μετὰ φωνὴν σιγανὴν περὶ ἐκείνου, ὅστις λέγεται φίλος σας, καὶ φέρετε τοῦ ἀνθος ροδοδάφνης διὰ νὰ ζηραινέται παραπλευρῶς τῶν ἀθηναϊκῶν ἴων. Ὁ νομίσθη ἑαυτὸν εὐτυχῆ καὶ τετυμμένον».

Ὅστε, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς, εἶνε βέβαιον, ὅτι ὁ ἐνδοξος Ἀκαδημαϊκὸς δὲν ἐπαραξενεύθη ποσῶς ὅτι μετὰ τῆς ἐμπιστοσύνης ἀπατάθησαν πρὸς αὐτὸν οἱ Ἠπειρωτῆται, ἵνα συνηγορήσῃ ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν δικαίων. Καὶ τίς ἄλλη φωνὴ θὰ ἠδύνατο νὰ ἠχῆσθαι μετὰ τὴν ἐναρμόνιον φθόγγου ἀπὸ τῆς φωνῆς τοῦ ποιητοῦ, ὅστις ἔψαλε τὰ μεγαλοῦργα ἰδανικὰ, τὰς αἰθερίας ἀνατάσεις τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ τοῦς νικητηρίους παιᾶνας τῶν αἰώνων θριζύμων του; Ἐν τῇ ὄδῃ του πρὸς τὴν Ἑλλάδα ὁ Ροστάν πλέκει στεφάνους δάφνης διὰ τὴν ἀθάνατον χώραν, ἣτις ἐσπερε τὸ ὄνειρον διὰ μέσου τοῦ κόσμου, καὶ καθὰ ρίγος καλλοῆς, τῆς ὁποίας τὴν ἀνθίσιν αἰσθανόμεθα εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς μας προέρχεται, λέγει ὁ ποιητὴς, ἀπὸ σπύρον, τὸν ὁποῖον ἐκεῖνη ἔρριψεν. Ἐκείνη πρώτη ἐγνώρισε τὴν φλόγα τοῦ πυρός, τὸ ὁποῖον κλέπτουν ἀπὸ τὸν οὐρανόν... Ἐκείνη ἀκόμη — καὶ ποτὲ δὲν σβύνει τὸ πρῶτον ἀκουσθὲν μελωδικὸν κρούσμα — ἐκείνη ἦτις πρώτη ἐπὶ ἐνδὸς ὁστράκου τῆς Ἠπειροῦ κρούουσα τὴν πρώτην ταυνοθεῖσαν χορδὴν ἤρμωσε τὴν πρώτην λύραν. Καὶ ὅταν ἔτοιμος ἦδῃ νὰ λάβῃ τὴν πτήσιν του ὁ Πήγασος, ἐσκάλισε τὸ ἔδαφος διὰ τῆς φωτεινῆς ὀπλῆς του, εἶνε ἐκείνη ἣτις ἐγνώρι-

σε πρώτη νὰ τοῦ ὠπεύσῃ τὸν τράχηλον καὶ ἔπειτα νὰ τὸν ἀρπάσῃ διὰ τῆς χαιτίης.

Καὶ ὁ ἀργυροκόβανος αἰθὴρ πλέκει εἰς αὐτὴν χρυσάκτινον διάδημα... Καὶ περιβάλλουσιν αὐτὴν βουνὰ, τὰ ὁποῖα περιλούει ὁ ἄηρ καὶ ἐφ' ὧν πατοῦσιν ἀγέρωχοι αἱ Χάριτες. Ὑπὸ τὸν διαφανῆ οὐρανὸν βλέπει τις αὐτὴν λευκὴν εἰς τὸ βάθος τῶν ἀφροσύτων αἰώνων νὰ ἀναπαύεται ὑπερῆφάνως ἐπὶ τοῦ κυανέου προσκεφαλαίου τῆς θαλάσσης, μετὰ δακτύλιον χρυσοῦν τὰς Ἀθήνας καὶ μετὰ αἰθεροδὸν δακτύλιον τὴν Σπάρτην. Καὶ ἂν σὺ ἀναφωνεῖς ὁ ποιητὴς, καὶ ἂν σὺ ἀπέθνησκας, Ἑλλάς, Ἑλλάς θεῖα, τὸ Κάλλος θὰ ἔμεινε ὀρφανόν, καὶ λατρεύομεν τὸ Κάλλος.

Et toi, si tu mourais, Grèce! Grèce divine
La Beauté serait orphéline
Et nous adorons la Beauté.

Καὶ ἔμω, ἐπιλέγει, ὁποῖα ἠδονὴ διὰ τὴν χυδαίωτην νὰ λατρίσῃ περιφρονητικῶς τὸ λίκνον τοῦ Κάλλου!

Quel plaisir de lancer pour la vulgarité
Un coup de pied dans le barreau de la Beauté

Ἄλλ' ἔταν δι' ἡλιθίου κεραυνοβολήματος ἠθελε θραυσθῆ τὸ κρύσταλλον τοῦ οὐρανοῦ τούτου, ἔταν διὰ τῆς ὁσμῆς τῆς πυρίτιδος ἠθελε ἀντικατασταθῆ τὸ ἄρωμα τοῦ μέλιτος, ἔταν θὰ ἔπιπταν ἀπωφελισμένοι αἱ τελευταῖαι ροδοδάφνη, εἰς συντρίμματα οἱ τελευταῖαι Φειδαίαι, ἔταν ἠθελον πετάξῃ ἐξ αἵματος ἐρυθρὰ τὰ πτερὰ τῶν κύκνων τοῦ Εὐρώτα, διὰ νὰ μὴ μείνῃ τίποτε ἀπὸ τοῦς ναοῦς καὶ τὰ μάρμαρα, τίποτε ἀπὸ τὴν γοητεῖαν, τίποτε ἀπὸ τὸν καλλωπισμὸν, πρέπει, λέγει ὁ ποιητὴς, νὰ κεραυνοβολήσῃτε καὶ τὰ ὄνειρά

μας ἀκόμη, καὶ διὰ νὰ δώσετε τέλος εἰς τὴν ἐνοχλητικὴν λευκότητα καὶ τὸ ὠραῖον, ἔπερ σὺς κατασχύνει, πρέπει νὰ κυριεύσετε ἐξ ἐφόδου μίαν πρὸς μίαν τὰς ψυχὰς μας — αἵτινες θὰ ἀντισταθοῦν.

Βεβαίως εἰ διαστρεβλωταὶ πάσης ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἀληθείας, δὲν θὰ εὐρεθῶσι σύμφωνοι μετὰς περὶ τῶν ἐν Ἠπειρῷ Ἑλλήνων ἰδεῶν τοῦ Ροστάν, καὶ αἱ Αὐστροϊταλικά ἀξιώσεις εἶνε τὰ καταπληκτικὰ παραδείγματα τῆς πολιτικῆς ἀκοσμίας καὶ ἀσυνειδησίας τῶν καθ' ἡμᾶς καιρῶν. Τὰ Ἠπειρωτικά ἔμω στήθη θὰ ἀντισταθοῦν ὡς φραγμὸς κατὰ τῶν ἐπιερόμενων τούτων, τῶν ἐπιβουλεύομένων τὸ μέλλον μίας μεγάλης Ἑλλάδος. Αἱ τύχαι τῆς Ἠπειροῦ, σημερινωτάτου κέντρου ἐθνικῆς ζωῆς καὶ δημιουργίας, θὰ συνδεθοῦν καὶ συνταυτισθοῦν πρὸς τῆς ἑλης Ἑλλάδος τὴν τύχην καὶ τὴν ἱστορίαν. Ἡ σπάθη τοῦ μεγάλου στρατηλάτου — Βασιλέως ἐχάραξεν ἀμεταβλήτως τὰ Ἠπειρωτικά ἔμω. Ὑπὸ τὴν σπάθην δὲ ταύτην οὐ μόνον δὲν δύναται νὰ ἀσπασθῶσιν ἀπελευθερωθεῖσαι Ἑλληνικαὶ χώραι, ἀλλὰ καὶ θὰ περιφρουρηθῶσι τὰ ὑπάρχοντα ἀκόμη τμήματα τῆς μεγάλης ἐθνικῆς κληρονομίας καὶ τοῦ ἐνδόξου πανελληνίου κράτους τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τὸ Ἑλληνικὸν στοιχεῖον ἐν ταῖς χώραις ταύταις οὐ μόνον ὑπερτερεῖ κατὰ πληθυσμὸν πάντων τῶν συνοικίων φύλων, ἀλλὰ καὶ πρωτοστατεῖ κατὰ πολιτισμὸν καὶ εἶνε ἀναμφισβήτητος ἡ τε ἀριθμητικὴ καὶ ἡθικὴ ὑπεροχὴ αὐτοῦ. Καὶ ἀπὸ τῆς φύσεως, καὶ ἀπὸ τῆς ἱστορίας καὶ ἀπὸ τῆς γεωγραφίας καὶ ἐθνολογίας ὁ Ἑλληνισμὸς κυριαρχεῖ ἡγεμονικῶς ἐν Ἠπειρῷ. Ὑπὸ τὴν Ἑλληνικὴν δὲ δύναμιν καὶ ἰδεῶν τὸ δίκαιον καὶ ἡ ἀλήθεια θὰ καταστῶσιν ἀνώτερα πάσης ἀνοσίας ἐπιβουλῆς καὶ ἀρπακτικῆς ἀντιδράσεως.

Μιλτιάδης Ι. Δασκαλάκης

ΔΙΑΠΡΕΠΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 19' ΑΙΩΝΑ ΜΑΡΙΑ ΡΑΔΟΥ (1ῶ γένος Σπανοῦ)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ὁ Κωνσταντῖνος Ράδος, δεκαετῆς ὄν τότε, ἐσώθη ὡς ἐξῆς Καραβάνια ἐξ ἡμιόνων καὶ ἡμιονηγῶς Ἠπειρωτῆς διέσχον τότε τὴν Μακεδονίαν, Βλαχίαν καὶ τὴν Βουλγαρίαν. Εἰς ἐν ἀπὸ αὐτὰ τὸν ἔδωκαν καὶ τὸν ἐκρύψαν εἰς ἡμιονηγῶν εἰς κάλαθον. Τὸν ἐπῆγαν δὲ εἰς τὸν πατέρα του, ὁ ὁποῖος ἔξῃ εἰς τὸ Ἰάσιον, ὅπου μετῆρχετο τὸν ἔμπορον. Ὁ πατὴρ του λοιπὸν Χριστόδουλος Ράδος τὸν ἀπέστειλεν εἰς Πίζαν πρὸς ἐκπαίδευσιν, ὅπου ἐμνήθη καὶ εἰς τὸν καρθοναρισμὸν. Ἐκεῖ πληθύνει διέμενε καὶ ἡ οἰκογένεια Σπανοῦ, χωρὶς ποτε νὰ ὑποπευθῆ ὅτι ἡμέραν τινὰ θὰ ἐνουμφεῖτο τὴν ὠραίαν καὶ ζωηρὰν καρσαῖδα, ἣτις τότε ἔτρεχεν εἰς τοὺς ἀγρούς τῆς Τοσκάνης.

Ἡ περιουσία του συνίστατο κυρίως ἀπὸ Αὐστριακὰ χρεώγραφα. Τῇ 6 Ἰουλίου 1808, ὡς γνωστὸν, ἔγινε παρὰ τῆς αὐστριακῆς χωρῆς Βάγγραμ ἡ περίφημος μάχη, καθ' ἣν ὁ Ναπολέων κατετρόπωσε τὸν αὐστριακὸν στρατὸν καὶ ἐξηνάγκασε τὴν Αὐστρίαν εἰς τὴν συνομολόγησιν τῆς ἐν Βιέννῃ συνθήκης. Τότε πολλοὶ οἰκονομικῶς κατεστράφησαν, ἐν εἰς καὶ ὁ Ράδος καὶ ἀπέθανεν ἐκ συκοπῆς. Ὁ Κωνσταντῖνος κτεῖνε τότε εἰς Μόσχαν, ὅπου ἔμεινε ἐμπορευόμενος μέχρι τῆς εἰσοδολῆς τοῦ Ναπολέοντος τῇ 1912. Ἦτο κάτοχος καὶ τῆς γαλλικῆς ὁ Ράδος καὶ ἐνθουσιώδης τῆς Γαλλίας φίλος καὶ ἐξῆτης νὰ ξενίσῃ γάλλον στρατιώτην, νομίζων τὴν γαλλικὴν νίκην ἀσφαλῆ. Ὅτε ἔμω ἐκάη ἡ Μόσχα ἐξηναγκάσθη νὰ παρακλυθῆσθαι τοὺς γάλλους, ἂν καὶ ἠδύνατο νὰ φύγῃ πρὸς τὸν στρα-

τὸν τοῦ Κουτούζωφ, ἀλλ' ἐραβεῖτο μήπως τὸν σκοτῶσιν. Ἐσυλλογίζετο ἔμω καὶ τὴν φοβερὰν πορείαν ὅτε ὁ στρατηγὸς ἦλθε νὰ πάρῃ τὰ πράγματά του. Ὁδὸς εἶχε καὶ μίαν θαυμασίαν τρῶικαν, ἣν εἶχεν ἀρπάσει ἀπὸ τὸ κτήμα Ρώσσου ἐπατρίδου. Ὁ Ναπολέων εἶχεν ἀπαγορεύσει τὴν λαφυραγωγίαν ἐπὶ ποινῇ θανάτου. Ὁ γάλλος στρατηγὸς δὲν ἠθελε νὰ τὴν ἀφήσῃ διὸ καὶ παρεκάλεσε τὸν Ράδον νὰ ἐπιβῇ τῆς τρῶικας καὶ νὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι ἰδική του. Ὅπως καὶ ἐγένετο. Εἰς μικρὸν ὕψωμα ἔπειτα ὁ Ναπολέων μετὰ γάλλου ἐπιτελείου παρετήρει τὴν σειράν τῶν μεταγωγικῶν. Ἐφιππος γάλλος ἀπὸ ρητήρος τρέχων φθάνει τὴν τρῶικαν, ἀλλ' ὁ Ράδος ἐκ φόβου δὲν ἠδύνατο νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐρώτησιν:

— A qui cette troïka?

Ὁ ἐφιππος ἔφυγεν, ἀλλ' ἐπαῆλθε μετὰ διερμηνέως, νομίζων ὅτι ἠγγόνει τὴν γαλλικὴν. Ὁ Ράδος εἶχε συνέλθει ἐκ τοῦ φόβου καὶ τότε ἀπῆντησε γαλλιστὶ ὅτι ἦτο ἑλληὴν κάτοικος τῆς Μόσχας, πρόσφυξ εἰς τὸν γαλλικὸν στρατὸν διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον. Ὁδὸς ὁ Ράδος ἠδύνηθη νὰ ἀκολουθῆσθαι τὸν στρατὸν μετὰ τῆς Βίλλας. Ἀλλὰ τοῦ εἶχον φοβῆσαι τὰ ἄσφα καὶ αἰ τρεφαί ἔλειπον. Αὐτὸς ἔμω ἦτο καλὰ διότι εἶχε μαζὶ του καὶ δύο ὁπαξιοματικῶς εἰς τὴν τρῶικαν, αἵτινες τὸν ἐπροστάτευον. Ἐπροχώρησαν ἔπειτα εἰς Κόβνο. Ἀπ' ἐκεῖ πάλιν ὑπεχώρησαν καὶ ὁ στρατηγὸς Νεύ πεζὸς ἐπὶ κεφαλῆς γραναδιέρων καὶ σκαπανέων ἔκαιεν ὁ ἴδιος καὶ τὴν τελευταίαν ἀποσκευὴν διὰ νὰ μὴ μείνῃ τίποτε εἰς τὰς χεῖρας τῶν πολεμίων. Ἄλλ' ἡ τρῶικα

ἐσώθη χάρις εἰς τοὺς ὑπαξιωματικούς αἰτινες τὴν ἔκρυψαν ἐγκαίρως. Ἐφόβησεν ἕμως καὶ ὁ τρίτος ἴππος, ἀλλ' ἀντεκατεστάθη ἀπὸ ἄλλον, ὁ ὅποιος εὐρέθη ἀδέσποτος καὶ οὕτως ἐφθάσαν εἰς Κένιζμπούργ καὶ συμπεριελήφθησαν εἰς τὸ σῶμα τοῦ πρίγκιπος Εὐγενίου, ἔπειτα ὁ Ράδος ἐσχετίσθη μὲ πολλοὺς ἀξιωματικούς τῆς ἰταλικῆς μεραρχίας, χάριν τῶν ὁποίων ἔσωσε ἐκ νέου τὴν τρόικαν, κατορθώσας νὰ θεωρηθῆ ὡς *vague-mestre du quartier général*. Μαθὼν τέλος ὅτι ὁ στρατηγὸς, ὁ κάτοχος τῆς τρόικας ἀπέθανε, τὴν ἐπέωλησεν εἰς ἕνα πολωνὸν καὶ ἠκολούθησε τὸν στρατὸν τοῦ Εὐγενίου, ἕως ἔτου εὐρεν εὐκαιρίαν νὰ μεταβῆ εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅπου ἔλαβε καὶ τὴν γαλλικὴν ὑπηκοότητα, ἣτις βραδύτερον τὸν ἔσωσεν ἐν Σμύρῃ, ὅπου τῇ 1821 εὐρίσκειτο μὲ ἀποστολὴν τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας. Γενόμενος ὑποπτος εἰς τοὺς Τούρκους κατέφυγεν εἰς τὸ γαλλικὸν προξενεῖον καὶ νύκτωρ ἐφυγαδεύθη μὲ πλοῖον εἰς Τήνον, ὅπου εὐρε τὸν ἐπίσης φιλικὸν ἐν Δρόσον. Τότε ἐφόρεσε καὶ τὴν φουστανέλλαν. Σημειώτεον ὅτι πολλοὶ λέγουσιν ὅτι ὁ πρῶτος ὁ ὅποιος ἐξέφρασε τὴν ἰδέαν τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας ἦτο ὁ Κωνσταντῖνος Ράδος μίαν ἐσπέραν εἰς τὴν οἰκίαν του περὶ τῇ 1812, ὀλίγον πρὸ τῆς ἀφίξεως τῶν Γάλλων, εἰς τὴν ὁποίαν ἦσαν καὶ ὁ Ἀντώνιος Κοιζόπουλος, ὁ Μάνθος Ράδος καὶ ὁ Σκουφᾶς καὶ ὅτι ὁ τελευταῖος τὴν ἐγκολπήθη, ἀπεφάσισε δὲ ἔπως τὴν πραγματοποιήσει.

Ἐκτακτοῦ τῆς ἐπαναστάσεως ἐκ Τήνου μετέβη εἰς Κόρινθον καὶ εἰργάζετο ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος. Διωρίσθη ἔπαρχος ἐν Ἀνδρῶν καὶ ἀκολούθως ἐν Τριπόλει· μέχρι τῆς εἰσβολῆς τοῦ Ἰμπραήμ, ὅτε κατέφυγεν εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἀρκαδίας μετὰ Τριπολιτῶν. Διαφυγὼν ἐστάλη παρὰ τῆς Προσωρινῆς Διοικήσεως πρὸς συλλογὴν ἐργῶν εἰς τὰς νήσους. Ἐκτιμηθεὶς ἔπειτα παρὰ τοῦ Κυβερνήτου καὶ τυχὼν τῆς ἰδιαίτηρας του εὐνοίας διωρίσθη ἀμέσως ἐν Ναυπλίῳ προσωρινὸς διοικητὴς Ναυπλίας καὶ ἔπειτα ἔκτακτος ἐπίτροπος Ἀργολίδος. Ἐκεῖ

δὲ ἀρκετὸν χρόνον διετέλει ταμίης τοῦ ἰδιαιτέρου ταμείου τοῦ Καποδίστρια καὶ τοῦ Δημοσίου. Διωρίσθη καὶ ἔκτακτος ἐπίτροπος τῆς δυτικῆς Ἑλλάδος, ἐξελέγη καὶ εἰς πληρεξούσιος τῶν Ἡπειρωτῶν.

Εἰς πάντα τὰ ἀξιώματα ταῦτα ἔδειξε σύνεσιν καὶ χαρακτῆρα ζηλευτῶν. Καὶ κατὰ τοὺς πονηροὺς ἐκείνους χρόνους συμβιβαστικὸν εἶχε πνεῦμα, διὸ ἤγαπᾶτο παρὰ πάντων καὶ πανταχοῦ ἄφινε καλὰς ἀναμνήσεις. Ἐπειτα εἶχε καὶ ἀρκετὴν μέρφωσιν. Πάντα ταῦτα εἶχον προσελκύσει τὴν προσοχὴν τῆς οἰκογενείας Σπανοῦ, ἣτις ἐθεώρησεν αὐτὸν ἄξιον τῆς Μαρίας σύζυγον.

*

Τῇ 1834 ἡ πρωτεύουσα μετετέθη ἐκ Ναυπλίου εἰς Ἀθήνας ἣτις κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τῇ 1836 ἤριθμηται 14,000 κατοικοὺς. Τσαῦτη ἡτο ἡ σπάνις τῶν οἰκιῶν τότε, ὥστε ὁ βασιλεὺς Ὀθων μεταβὰς εἰς Ἀθήνας τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1834 κατόικησεν ἐν οἰκίᾳ πεντηρά, πενιχρατῆ. Ἐκ τῶν πρώτων μετέβη εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἡ Ἀσημίνα Σπανοῦ καὶ ἔκτισε τὸ πρῶτον ἄξιον λόγου κτίριον τῶν Ἀθηνῶν, πολὺ πλησίον εἰς τὴν θέσιν ὅπου σήμερον ὁ σταθμὸς τοῦ ὑπογείου σιδηροδρόμου Μοναστηράκι εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὁδοῦ Ἀθηνᾶς, ἔπειτα πρὸ εἰκοσαετίας περίπου ἐσώζετο ἀκόμη. Ἡ οἰκία αὕτη ἦτο ἰταλικὸν σχεδίου, ἔπως εἰς τὸ Ἰορδάνον μὲ arcade. Εἰς αὐτὴν κατετίσθη καὶ τὸ πρῶτον ὀπωσθήποτε εὐρωπαϊκὸν ξενοδοχεῖον τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τὴν σινιόραν Στενιαν, τὴν ὁποίαν ἐφεραν ἐπίτηδες ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν. Τὸ δὲ ὑπόγειον ἔδωκε εἰς μίαν μαδὰμ Ρομπέρ, ἡ ὁποία καὶ ὠργάνωσε τὸ πρῶτον ζαχαροπλαστεῖον Ἀθηνῶν, πολὺ ὠραῖον καὶ εὐρύχωρον. Ἐκεῖ ἐπρωτομαθήτευσεν ὁ Παυλίδης.

Αὐτὰ ἦσαν ἰδέαι τῆς Μαρίας Ράδου, τὰς ὁποίας ἐξετέλει ἡ μήτηρ τῆς μὲ δραστηριότητα καὶ διοικητικὴν ἱκανότητα δέκα ἀνδρῶν.

(Ἀκολουθεῖ)

Σπ. Δεβιάξης

ΟΛΙΓΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΡΩΣΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Γ'.

Ἀπὸ ὅσα εἶπαμε γιὰ τὸν Πούσκιν ὁ ἀναγνώστης θὰ συνεπέρανε πῶς μ' αὐτὸν ὁ ρεαλισμὸς παρουσιάζεται εἰς τὴν ρωσικὴν λογοτεχνία, ὁ ρεαλισμὸς τὸν ἴδιον ριζώνει ὁ Γόγολ καὶ ὁ ὅποιος ἀπὸ τότε βασιλεύει ἐπὶ μεγάλῃν σειρᾶν ἐτῶν. Σὲ μικρὸν χρονικὸν διάστημα παρουσιάζονται συγγραφεῖς ποὺ ἀνήκουσιν ὄχι μόνον εἰς τὴν ἀνώτερην κοινωνία σὰν τὸν Πούσκιν, Λέμοντωφ ἀλλὰ σὲ ὅλα τὰ κοινωνικὰ στρώματα σὰν τὸν Κολτώφ, Γόγολ, Τουργένεφ, Γαισιάωφ, Οὐσπένσκι, Νεκράσωφ, Νικήτην, Τολστόϊ, Ὁστρόφσκι κλπ. καὶ τοὺς ὁποίους ἐνδιαφέρει πρὸς τὸ λαὸν. Οἱ συγγραφεῖς δὲ ποῦ μελετοῦν τὸν λαὸν πιστεύουν πῶς αὐτὸς πρέπει νὰ εἶνε ἡ βάση τῆς ἐργασίας τους, ὁ σκοπὸς τῆς ρωσικῆς Λογοτεχνίας. Γι' αὐτὸν τὸν λόγον «ἡ ρωσικὴ λογοτεχνία δὲν περιορίζεται μόνον εἰς καλλιτεχνικὰ ζητήματα ἀλλὰ γίνεται ἔδρα ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀκούεται ἡ διδασκαλία». Οἱ μεγαλύτεροι συγγραφεῖς γίνονται «διδάσκαλοι—προφήται». Ὁ Γόγολ λέγει—εἶμαι συγγραφεὺς· τὸ δὲ καθήκον τοῦ συγγραφεῖς δὲν εἶνε μόνον νὰ προσφέρῃ εὐχαιρίστησιν εἰς τὸ μυαλὸ καὶ τὸ γοστό. Πολὺ αὐστηρὰ θὰ κριθῆ ἂν ἀπὸ τὰ ἔργα του δὲν μετεδίδετο ὁμοιόηποτε ὠφέλεια καὶ δὲν μὲν ἂν αὐτὰ τίποτε πρὸς διδασκαλίαν τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ δὲ Τολστόϊ ὁ μέγιστος καλλιτέχνης ἀπαρνεῖται τὴν πρότερον ποιητικὴν του, καλλιτεχνικὴν του ἐργασίαν καὶ γίνεται ἀπλοῦς διδάσκαλος τοῦ λαοῦ, συγγραφεὺς γιὰ τὸν

λαόν. Ὁ γάλλος κριτικὸς de Vogüé πρὸ πολλοῦ εἶλεγε—ἐκεῖ στὸν βάρβαρον βορρᾶ ἡ λογοτεχνία καὶ ὁ συγγραφεὺς· παίζου ἐντελῶς ἀλλοιωτικὸν ρόλο παρὰ εἰς τὸ Παρίσι, τὸ κέντρον τοῦ παγιοσμίου πολιτισμοῦ. Ἡμεῖς, οἱ γάλλοι, ἐνδιαφερόμεθα γιὰ καλεῖται καὶ μισοῦμε μισοτόρημα ἐν παρόφῳ ὥσάν νὰ ἔχομε μπροστὰ μας καμμίαν διασκεδασίαν, εἰκόνα τῆς μόδας βαλμένη εἰς τὴν βιτρίνα· ἐκεῖ ὅμως ἡ λογοτεχνία εἶνε ὁ ἐπιούσιος ἄρτος διὰ τὴν ψυχὴν· ὁ «συγγραφεὺς εἶνε ὁ ἀρχηγὸς τῆς φυλῆς του» ποῦ ἐξωτερικεύει τὰς ἰδέας ἐπὶ τοῦ κόσμου, συχνά ποιητῆς—προφήτης. Καὶ πρῶτος τέτοιος συγγραφεὺς εἶνε ὁ Νικόλαος Γόγολ (1809—1852) ὁ ὅποιος ὅμως εἶχε ἐν αἰῶνι τὴν βαρεῖαν ἀνησυχίαν καὶ τὴν σκέψιν ἂν εἶνε σκόπιμος τὸ ἔργον του. Ὁ συγγραφεὺς ὄλην του τὴν ζωὴν στενοχωριότανε καὶ ριχνότανε ἐδῶ καὶ ἐκεῖ πάντα ζητῶν. «Μὲ πόνο κατ' ἀρχὰς ζητοῦσε ἐκεῖνα ποῦ εἶχε μοῦσφι εἰς τὴν ψυχὴν του κατόπιν διὰ τὸν ἴδιον πόνον ἄρχισε νὰ ἀμφιβάλλῃ ἂν εἶνε σωστὸς ὁ δρόμος του χωρὶς νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὸ ὅτι αὐτὸς τὸν ὠδήγησεν πρὸς τὴν δόξαν».

Σ' αὐτὰ τὰ πρῶτὰ του ἔργα ὁ συγγραφεὺς εἶνε πιστὸς εἰς τὴν πραγματικότητα. Κατ' ἀρχὰς τὸν ἐλκεῖ ἡ σύγχρονος πραγματικότητα—«οἱ βραδείες εἰς τὴν Ντικάγκα»—καὶ τὸ παρελθόν—αὐτοῦ λαμπρὰν σελίδα μᾶς δίδει τὸ θαυμαστὸν του ἔργον «ὁ Ταράς Μπούλμπας»—τῆς ἰδιαίτηρας του πατριδας, τῆς Μικρᾶς Ρωσίας. Κατόπιν ὅμως ὁ πνευματικὸς του ὀρῖζων πλαταίνει καὶ ὁ Γόγολ ἀπὸ μακρὰ βλέπει ὄλον τὸν

ρωσικὸν λαόν καὶ κλείει εἰς τὴν ψυχὴν του τὴν ζωὴν αὐτοῦ. Τέλεια χαρακτηρίζει ὁ Γόγολ τὸν ἑαυτὸν του «εἰς τὴν ἀλλογραφίαν μὲ τοὺς φίλους του» λέγων «γιὰ μὲνα πολλὰ εἶπαν, ἀνέλιξαν πολλὰς μεριὰς ἀλλὰ τὴν οὐσίαν τοῦ ταλάντου μου δὲν ὠρισαν. Αὐτὴν εἶξερον μόνον ἕνας, ὁ Πούσκιν. Αὐτὸς μοῦ εἶλεγε πάντα πῶς κανένας συγγραφεὺς δὲν εἶχε αὐτὸ τὸ δῶρον τοῦ νὰ φανερώῃ τὸσον φαινετὰ τὴν ποταπότητα τῆς ζωῆς· τοῦ νὰ ζωγραφίσῃ μὲ τόσην δύναμιν τὴν προστυχίαν πρὸς τυχόν ἀνθρώπου ὥστε τὸ κάθε τιποτένιο καὶ μηδαμινὸν νὰ μὴ μορῆ νὰ παρασταθῇ ὀλοφάνερο στὰ μάτια ὄλων. Αὐτὸ εἶνε τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν ὄν μου· τὸ ὅποιον μόνον σὲ μὲνα ἀνίκει καὶ τὸ ὅποιον σὲ κανένα ἄλλον συγγραφεῖα δὲν ὑπόσχει». Ὁ Γόγολ γελᾷ κοροϊδεύει διότι διακρίνει καθὲ ἀνθρωπίνην προστυχίαν, ἀσχημίαν, τὸ ἀστεῖον σ' αὐτὰ τὰ ἄψυχα. «Ὅλα πέρα, πέρα καὶ τὰ φορέματα, καὶ οἱ σκούφιες τῶν ἐπαρχιακῶν κυριῶν, καὶ τὰ παμπάλαια ὄχηματα, οἱ βαρεῖες καρέκλες, ὅλη ἡ ἐπίπλωσις ἐν γένει, οἱ κατοικίαις, τὰ ξενοδοχεῖα, οἱ πολιτεῖαι, τὰ χωριά ὑποπίπτουν εἰς τὸ γέλοιο του.

Καὶ ὅπως εἶχε ἔτοιμο τὸ γέλοιο γιὰ τὸ κάθε ἄσχημον πράγμα εἶσι, πολὺ περισσότερο μάλιστα τὸ ἔχει εἰσομογιὰ τὸν ἀνθρώπον τοῦ ὁποίου πετὰ ὅλα τὰ σκεπάσματα ποῦ ἀποκρύπτουν τὴν ψυχὴν καὶ διακρίνει στὸν καθένα τὸ ἄσχημον, τὸ λαίμαργον, τὸ ἐπινοεῖστικον, τὸ πρὸς τυχόν.

Οἱ ἀναρίθμητοι ἥρωες του ἔχουν τεκράν ψυχὴν καὶ δὲν ξύρουν πῶς θὰ περάσουν τὴν ὥραν τους γι' αὐτὸ βρῖσκουν διάφορες τιποτένιες αἰτίαι νὰ μαλλῶνουν, νὰ δικάζονται, μεθοῦν, παίζουν χαρτιά, διηγοῦνται ψεύτικες ἱστορίας, δημιουργοῦν γυρὸν τους ζωὴν γεμάτην ἀνοησίας. Πότε πάλιν δὲν μορῶν τὰ ἀνέβουν εἰς τὴν φρικτὴν πραγματικότητα καὶ τότε τὴν σολιζοῦν μὲ τὸ ψῆμα σὰν τὸν ἰδεαλιστὴν Χλεσακόφ εἰς τὸν «Ἐπιθεωρητῆν» πότε τουναντίον βλέπουν αὐτὴν καὶ μόνον αὐτὴν σὰν τὸν Τσιτσίκωφ εἰς τὰς «Μικρὰς ψυχῆς» τὸν θετικὸν αὐτὸν ἀνθρώπον, ποῦ ὡς σκοπὸν τῆς ζωῆς του ἔχει μόνον τὴν ὀλικὴν εὐτυχίαν τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ τῶν μελλόντων ἀπογόνων του. Αὕτη δὲ τὴν τιποτένια, ἄσκημη ζωὴ καὶ ὁ θάνατος ὄχι σὰν μεγαλοπρεπῆς, μυστηριώδους ἐπισκέπτῃς ἀλλὰ ἀνόητος μὴ ἐκφράζων τίποτε θάνατος» ποῦ πολὺ περὰ διακρίνει τὸ νῆμα τοῦ κτηνώδους βίου. Διαβάζοντες λοιπὸν τὰ ἔργα τοῦ Γόγολ ὁ ἀναγνώστης γνωρίζει μόνον τὴν ἀρνητικὴν μορφήν τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ, τῆς ρωσικῆς ζωῆς παρουσιαζομένην ἀπὸ τὸν αἰῶνον χλευαστὴν ἀστειοτάτη. Παρουσιάζοντας ὅμως ὁ Γόγολ ὄλην αὐτὴν τὴν πληκτικὴν, ἄχρημην, πρὸς τυχόν, ἀτελείωτα ἀνόητην πραγματικότητα κάτω ἀπὸ τὸ σαρκαστικόν, πολλὰς φορὰς σκληρὸν γέλοιο—κλαίει. Κάτω ἀπὸ τὴν εἰρωνίαν βρῖσκειται ἡ πληξίς, ἡ σκληρὰ καταδίκη. Γι' αὐτὸ μετὰ τὴν ἀστειότητα διηγῆσθαι τοῦ «πῶς ἐμάλλωσεν ὁ Ἰβάν Ἰβάνοβιτς μὲ τὸν Ἰβάν Νικηφόροβιτς ρίχνει τὴν ἀπελπιστικὴν κραυγὴν «εἰς τὴν πληξίς κύριον σ' αὐτὸν τὸν κόσμον» εἰς τὴν περιφροσύνην τοῦ δὲ κωμῆδιαν ὁ «Ἐπιθεωρητῆς» ὁ ἀστυνόμενος θυμῶν διότι διαδίδεται ἀπ' ὅλους τῆς μεριῆς τὸ γέλοιο ἐναντίον του καὶ λέγει «καὶ θὰ γελοῦν ὄλοι καὶ θὰ κτυποῦν τὰ χέρια τους—εἰ γελάτε τὸν ἑαυτὸν σας κοροϊδεύετε!»

*

Ἀφοῦ δὲ δημιούργησε ὁ συγγραφεὺς τὴν ἀτελείωτην σειρὰν τῶν ἡρώων του σὰν νὰ φοβήθηκε τὸν ἑαυτὸν του καὶ τοὺς τύπους ποῦ ἔπλασε, ἄρχισε νὰ ἀμφιβάλλῃ ἂν εἶνε σωστὸς ὁ δρόμος του» καὶ τότε σκέφθηκε νὰ δεῖξῃ καὶ τὴν θετικὴν μορφήν τῆς ρωσικῆς ζωῆς. Τὸ δεύτερον ὅμως μέρος τῶν «νεκρῶν ψυχῶν», ὅπως ἀκριβῶς εἶχε παρουσιάσει τὴν ἐντελῶς ἀντίθετον μορφήν ἐκείνης τῆς ζωῆς

ποῦ ζωογράφησε στὰ προηγούμενά του ἔργα, ἔκαστε λίγες μέρες πρὶν πεθάνῃ. Αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος ἀπὸ τὴν περὶ τὴν ζωὴς ζητοῦσε τὴν σωτηρίαν στὸν μυστικισμόν. Γι' αὐτὸ ἡ ζωὴ τοῦ Γόγολ ἀποτελεῖ ὀλόκληρη τραγωδίαν, τὸ γέλοιο του εἶνε «γέλοιο διὰ μέσου τῶν δακρύων, ἡ ψυχὴ του εἶνε γεμάτη μελαγχολίαν διότι «εἶνε μεγάλη θλίψις τὸ νὰ εἶνε κανεὶς καταδικασμένος αἰῶνια νὰ γελᾷ». Ἡ μελαγχολία ὅμως τοῦ Γόγολ, ἡ ὁποία τοῦ ἔφερε πρόωρα τὸν θάνατον εἶνε ἡ ἀρχὴ τῆς κατόπιν δημιουργίας, τῆς κατόπιν ρωσικῆς λογοτεχνίας. Εἶνε δοξασιμένη σήμερον ἡ ρωσικὴ λογοτεχνία ἀκριβῶς διότι ποθεῖ τὸ ἰδανικόν, διὰ τὴν διακηρύττει ὅτι λέγει ὁ Γόγολ στὸ «πλέον εὐθὺμὸν του» ἔργον πῶς «εἶνε πληξίς στὸν κόσμον ἐνὸς σ' αὐτὸν βασιλεύει ἡ προστυχία». Ἡ νέα ρωσικὴ λογοτεχνία μὲ τὸ αἰώνιον «ἅγιον τῆς παρὰ τὸν ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Γόγολ. Ἀμέσως μετ' αὐτὸν ἔρχονται ὁ Τουργένεφ, Γοντσώωφ, Δαστογέφσκι, Σαλιτκόφ κλπ. κλπ. Τὸ μυστήριον τῆς γοητείας ὄλων αὐτῶν τῶν συγγραφέων συνίσταται στὸ ὅτι ὄλοι τους ἔχουν τὴν βασανιστικὴν—ἀνήσυχτην σκέψιν, τὴν αἰῶνια πληττουσαν καρδιά. Ἡ γύρω τους πραγματικότης τοὺς βασανίζει· οἱ πόθοι τους εἶνε ἀπεράντοι, ἡ συνειδητομένη ψυχικὴ τους κατάστασις εἶνε ἡ πίκρα καὶ ὀργή, τὸ ἀγαπημένα τους λόγια εἶνε ἡ διαμαρτυρία καὶ ἡ εἰρωνία. Προσπαθοῦν ὄλοι τους νὰ ἐννοήσουν κατὰ βάθος τὴν γύρω τους ζωὴν, τὴν ἐποχὴν τους, καὶ κατ' αὐτὸν τρόπον «συλλαμβάνοντες τὰς στιγμὰς» ζητοῦν νὰ ἐπιδράσουν ἐπὶ τῆς κοινωνίας καὶ γι' αὐτὸ ἐξωτερικεύουν τὰς δικὰς τους ἰδέας γιὰ τὰ πράγματα τῆς πατριδας τους. Ἀκριβῶς δὲ σ' αὐτὸ, δηλαδή ποῖον δρόμον πρέπει νὰ ἀκολουθήσουν τὰ ἐν Ρωσίᾳ οἱ συγγραφεῖς χωρίσθησαν εἰς δύο στρατόπεδα. Καὶ ἄλλοι μὲν—«οἱ σλαβοφιλοὶ»—ἐπειδὴ ἐπίστευαν πῶς κάθε λαὸς ἔχει τὸν δικὸν του προορισμὸν σὲν ὅποιον πρέπει ἀδιάκοπα νὰ ἀποβλέπῃ λογάριαζαν τὴν Ρωσσίαν σὰν κάποιον ἰδιαίτηρον ὀλοτέλα κόσμον, ποῦ δὲν εἶχε καμμίαν ἀνάγκη μῆτε τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, μῆτε τῆς πολιτικῆς διοργανώσεως τῆς Δύσεως καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀπόψεως ἦσαν ἐχθροὶ τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Μεγάλου Πέτρου, τὴν ὁποίαν μάλιστα θεωροῦσαν ὡς προδοσίαν, ὡς ἀναγκασιτικὸν ἀποχωρισμὸν ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα καὶ διαστρεφὴν τῆς Ἐθνικῆς προόδου καὶ ἐξελίξεως. Τέτοιοι σλαβοφιλοὶ εἶνε οἱ ἀδελφοὶ Κιρεφέσκι, Ἀζάκωφ, ὁ Χαμιακόφ καὶ ἄλλοι. Ἡ δὲ ἀντίθετος αὐτῶν μερίδα—«τῶν δυτικῶν»—τοῦναντίον μὲ θαυμασμὸν ἀπέβλεπε πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Μ. Πέτρου, παρεδέχθηκε τὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμὸν καὶ ἀπεδείκνυε πῶς ὁ ρωσικὸς λαὸς θὰ μορῆσῃ νὰ ἐκπληρωθῇ τὸν προορισμὸν του μόνον τότε ὅταν βγάλλῃ ἀπὸ πάνω του «τὰς βυζαντινο-ταταρικές» παραδόσεις ποῦ σιαματοῦν τὴν πνευματικὴν πρόδον τῆς ρωσικῆς κοινωνίας. Ἀρχηγὸς δὲ τῶν δυτικῶν ἦ ὁ ὁ μέγιστος τῆς Ρωσίας κριτικὸς ὁ Βισσαρίων Μπελίνσκι (1810—1848). Ὁ Μπελίνσκι μὲ τὴν ἐνθουσιώδη του κριτικὴν ἔκαμε γνωστὸν τὸ ἔργον τοῦ Πούσκιν καὶ Γόγολ καὶ συγχρόνως ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά ὑπέδειξε σ' ὀλόκληρη σειρὰν συγγραφέων τὴν μελέτην τοῦ λαοῦ, τῶν ἀναγκῶν του καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην κατεπολέμησε τὴν κάθε μεριότητα τὸ κάθε ψέμμα. Ἀπ' ὅλα ὅμως αὐτὰ δὲν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν πῶς οἱ ῥωσικοὶ συγγραφεῖς εἶνε μόνον «συγγραφεῖς—κῆρυκες» ὅτι δὲν εἶνε καὶ καλλιτέχνες.

Ἄν θυμηθῶμε τὰς ἀπειρὰς ἐξοχὰς τους περιγραφὰς τῆς φύσεως, τῆς ποικίλης πλούσιας ζωῆς τῶν χωρικῶν καὶ τῶν κυριῶν των, τοὺς γεμάτους χάριν, ὁμορφιά γυναικείους τύπους των θὰ πεισοθῶμε ἀμέσως ὅτι εἶνε καὶ καλλιτέχνες—ἔξοχοι καλλιτέχνες.

Πρῶτος ὁ Δημήτριος Γρηγορόβιτς (1822—) μὲ τὰ ἐρ

γα του, «ή έξοχη» — ο «Αντών ο δυστυχής» έφανέρωσε τόν άνθρωπον. Ο δέ Ίβάν Τουργένεβ (1818—1888)—ο μέγας καλλιτέχνης έδοξάσθη με τές «σημειώσεις τού κυνηγού». Με τήν σειράν τών ποιημάτων αυτού ο Τουργένεβ έκτελει τόν δροκον πού έώωσε —νά πολεμήση τήν δουλείαν. Σχεδόν όλα τά διηγήματα είνε παρμένα από τήν Ραριανή ζωή τών χωρικών—δούλων. Σ' αυτά οι κτηματίες παρουσιάζονται με σκοτεινά χρώματα, ένφ τούαντίον οι χαρακτήρες τών δούλων είνε συμπαθητικοί. «Αί σημειώσεις τού κυνηγού» γενικά υπήρξαν διαμαρτυρία έναντίον τής δουλείας και συγχρόως έδειχσαν τó μέγα καλλιτεχνικόν τάλαντον τού Τουργένεβ. Παντού ριγμένες είνε οι τέλειες περιγραφές τού κάμπου, τών δασών, τών ποταμών—έν γένει τής ρωσικής φύσεως παντού άλώνονται τά μαλακά χρώματα, πουθενά δέν βρίσκεται τó πάθος, ή φλογερά σάτυρα όπως είνε ή τού μεγάλου σατυρικού συγγραφέως Σαλτικώφ. Ο Τουργένεβ είνε μέγιστος αντίρροσπος τής αντικειμενικής δημιουργίας τó ύφος του είνε έξοχον, ή γλώσσα του τέλεια, αρμονικώτη. Στην δημιουργία του όμως δέν υπάρχει ή λεγομένη «ψυχολογική ανάλυσις». Ο καλλιτέχνης ζωγραφίζει ή ψυχολογία σχεδόν πάντα άφίνεται στόν άναγνώστην. 'Αλλά άν ή ανάλυσις είνε πολύ μικρά τούαντίον ή δύναμις τής άπεικονίσσεως είνε τέλεια. Κατά τόν Κριτικόν 'Οβσιάνικο—Κουλικόφσκι ή ιδεοφνία τού Τουργένεβ δέν ήτο κατάλληλη να παρουσιάση τήν εξέλιξι τών χαρακτήρων αλλά τó status quo—τούτων—τούς έτοιμους πειά τύπους για τήν ζωγραφικήν. Οι ήρωές του και οι ήρωίδες στέκονται μπρός στόν άναγνώστην, άκίνητοι σάν να είνε έργα ζωγραφικής έν αντίθετοι πρós τά πρόσωπα τού Τολστόϊ, τά όποια ζουβν και μπρός στά μάτια μας. Οι ήρωες τών πολλών του μυθιστορημάτων ποτε είνε «οι περιετοι άνθρωποι», οι άπογοητευμένοι μέσ' τήν άμόρφωτη, βάρβαρη κοινωνία, ποτε ευγενείς, καλοί σάν τόν Λεβρέτσκι πού αισθάνεται τόν έαυτόν του εις ήλικίαν μόλις σαράνταένών κουρασμένον άπ' τήνζωήν. Πότε κήρυκες τής νέας ήθικης, τών νέων ιδεών αντίθετων έντελώς πρós τήν τών πατέρων τους, ως ο Μπεζρόφ, τó μυθιστόρημα «Τά παιδιά και οι γονείς», ποτε αντίρροσσοι τής άπογοητεύσεως ύστερον από τήν αντίδρασιν τού 1860 σάν τούς Λιτβενώφ, Ποτούγιν, οι Ιδεαλισται—λαϊκοί τού 1870 κλπ. κλπ. Οι δέ ήρωίδες του άποτελουν σειράν τέλεια ζωγραφισμένην διαφόρων γυναικείων χαρακτήρων. Έδω είνε γυναίκες πού σκοπόν τής ζωής τών έχουν να άρέσουν, όσον τó δυνατόν εις περισσότερους άνδρας όπως ή Ειρήνη στόν «Καπνόν» να θυσιάζονται για τούς άλλους σάν τήν «Ελένη στήν «Παρομμονή» να παραδίδονται στόν έρωτα χωρίς να σκέπτονται τά έμπόδια, τές κοινωνικές συνθήκες και προλήψεις σάν τήν Ζεναΐδα στό θαυμάσιο διήγημα ή «πρωτή άγάπη», να προχωρουν και πρós τήν σκληρήν πραγματικότητα, και πρós τές αντίφάσεις τής ζωής και να άπομακρύνονται άπ' τήν ζωήν, να βρίσκουν τήν παρηγοριά στήν θρησκείαν σά τήν Ιδανικήν, πανώρεια Αίζαν στήν «Φωλεάν τών Ευγενών». Παντού δέ σ' όλα του τά έργα είνε χυμένη ή βαθεία μελαγχολία πού προήοχητο και άπ' τó συναισθημα πώδ απέθνησκον ή γενεά του, ή νεότης του και από τές έντυπώσεις πού έλαβε παιδι άκόμη σ' αυτό τó σπιτι του όπου βασιλεύει ή βία, ή σκληρότη, ή άδικία, ή ή βαρβαρότης τής μητρός του.

* *

Μικράν εργασίαν άπέναντι τού Τουργένεβ και άλλων συγγραφέων δείχνει ο Ίβάν Γοντσαρόφ (1814—1891). Ο συγγραφέας αυτός έγραψε μόνον τρία μυθιστορήματα και όμως σ' αυτά τά τρία περιέχεται τόση ύλη «όση θα έφθανε

σ' άλλον για δέκα». Στο κάθε του μυθιστόρημα «ή συνηθισμένη ιστορία», ο «Όμπλόμωβ», ο «Κρημνός»—προσπαθει να δώση εικόνα όλόκληρης περιόδου τής ρωσικής ζωής. Στά πρόσφατα τών μεγάλων του μυθιστορημάτων ένσαρκώθηκαν οι κυριώτερες γραμμές, τά σπουδαιότερα σημάδια τής εξέλιξεως τής ρωσικής κοινωνίας. Ο Γοντσαρόφ δέν μπορούσε να γράψη μικρά έργα, μόνον μεγάλες εικόνες μπορούσε να παρουσιάση. Έγραφε δέ με μεγάλην ήσυχίαν και ήρεμίαν μελετώντας επί σειράν έτών τήν εποχήν πού ήθελε να ζωγραφίση—για τόν «Όμπλόμωφ» έχειράσθησαν δώδεκα χρόνια, για τόν «Κρημνόν» δέκα. Όπως δέ ή εργασία του δέν είνε βιασική, νευρική, έτσι και τó ύφος του είνε ήσυχον, ήρεμον. Ποι θενά στά έργα του δέν βρίσκεται ή μελαγχολία τού Τουργένεβ, τά ιδιαίτερα κτυπητά λογάκια τού Πίσεμσκι, ή νευρική συσσώρευσις τών πρώτων τυχαίων έκφράσεων τού Δοστογιέφσκι. Γράφοντας ο Γοντσαρόφ—όπως ο ίδιος λέγει στήν κριτικήν του «καλύττερα άργά παρά ποτέ» στήν όποιαν δίδει τήν εξήγησιν τών μυθιστορημάτων του, έχει υπ' όψιν τήν γύρω του ζωήν στήν όποιαν διακρίνει πώδ μπήκαν πολλοί ρεμβασμοί, αιώνια όνειροπολήσεις, πολλή τεμπελιά ένφ έλειπε εκείνο πού είνε άναγκαίοτατο για τήν ζωήν—ή εργασία. Ο Όμπλόμωφ—ο ήρωος τού όμωνύμου μυθιστορηματος—είμαι ή ένσάρκωσις τής άδράνειας άπ' τήν όποιαν δέν ήμπούρεσε να τόν σώσει ούε ο έρωσ ούε ή φιλία. Η έντύπωσις τού έργου ήτο μεγίστη επί τής ρωσικής κοινωνίας—ο καθένας προσπαθούσε να βρη μέσα του ίχνη τής άρρώστιας τού Όμπλόμωφ, ο καθένας ήθελε να τά ξεριζώση και έτσι να άκολουθήση τόν δρόμον τής άληθινής ζωής. Τó ξύπνημα δέ τής ρωσικής κοινωνίας, τή ζήτησι έργου πού είνε κάποιον σκοπόν ζωγραφίζει στόν «Κρημνόν». Ο Ράισκι είνε ο ήρωος τής κατόπι, μεταβατικής εποχής. «Αυτός είνε ο ξυπνήσας Όμπλόμωβ» δυνατόν, καινούργιον φώς παρουσιάσθηκε μπρός στά μάτια του. 'Αλλά όμως άκόμη τετνώνεται, παρατηρεί δλόγυρά του και βλέπει τήν κούνια του». Δέν άποφασίζει να άφοσιωθη σ' ένα έργον γιατί δέν βρήκε άκόμη τόν δρόμον του, ριγνεται έδω και εκεί, ζητεί, όλο ζητεί—ένφ άδιάκοπα τó τραβή πίσω ή πρότερή του κατάστασις, ο ύπνος τού Όμπλόμωφ. «Ο Ράισκι δέν κοιμάται βαθεία—ξύπνησε και ξεύρει τι να κάμη αλλά δέν τó κάμνει άκόμη». Στόν ύπνον δέ αυτόν και τήν σασσιμότητα, στόν διλεταντισμόν ο Γοντσαρόφ αντιπαρθέτει τύπους ζωντανούς, πού εργάζονται με σύστημα, πού έχουν ώρισμένον σκοπόν στήν ζωήν τους σάν τόν Στόλτς στόν «Όμπλόμωφ». Τόν θεϊον «στήν συνειθισμένην ιστορίαν», τόν «Βολόχωβ στόν «Κρημνόν». Κατ' αυτόν τόν τρόπον και οι ήρωίδες του μάς δείχνουν τήν διαφοράν αντίληψιν πού έχει ή ρωσίδα για τήν ζωήν. Η ψυχρά, ώρραία Σοφία ζή μέσ' τó καλάτι της και δέν θέλει να σηκώση καν τó παραπέτασμα τó βαρύ για να δη τι γίνεται στόν δρόμον. Όταν δέ προσπαθη ή Ράισκι να τής κάμη γνωστήν τήν άλλην ζωήν τήν τόσον διάφορη τής Ιδικής της και τής λέγει για τής δυστυχίας, τές πίκρες, τήν πτώχεια τότε ή καρδιά της συγκινείται, γεμίζει με κάποιαν φλόγαν ή όποία όμως—δέν τήν κινεί πρós τήν εργασίαν. Ένφ ή Βέρα! Αυτή είνε γεμάτη πόθον για έλευθερίαν, για δρᾶσιν και γι' ούτό βέβαια θα πέση, θα κλαύση πικρά, θα πονέση κατάβαθα για τά σφάλματά της στά όποια ήτο έπόμενον να περιπέση γιατί είνε ή πρώτη πού βγαίνει από τó σπιτι της στήν έλευθερήν ζωήν και γι' αυτό δέν ξεύρει καλά, καλή τόν δρόμον της. Κοντά όμως σ' αυτήν τήν τόσον λεπτήν παρατηρητικότητα ο Γοντσαρόφ είνε και έξοχος καλλιτέχνης. Οι λεπτομέρειες με τές όποιες μάς περιγράφει τήν ζωήν τών ήρώων του ειτε άτελείωτες, οι περιγραφές τής

φύσεως, τού Βόλγα μεγαλοπρεπείς ύπενθυμίζουσαι τές περιγραφές τού Τουργένεβ και Τολστόη.

Τήν πραγματικότητα ζωγραφίζει άληθινά και ο Άλέξιος Πίσεμσκι (1820—1881) Ο Πίσεμσκι βλέπει γύρω του και γράφει χωρίς να έχη πρὸ οφθαλμών κανένα Ιδανικόν. Κατ' άρχάς παρουσιάζει τήν ζωήν τού λαού, κατόπιν όλόκληρης τής συγχρόνου του κοινωνίας. Τά έργα του καρμίαν άνάλυσιν δέν περιέχουν είνε όμως γεμάτα με έντυπώσεις, άληθινές εικόνες παρμένες άπ' τήν καθημερινή ζωή.

Ο Πίσεμσκι δέν διακρίνεται ούτε για τήν έπεξεργασίαν του ούτε για τήν λεπτότητα Με τήν αλότητά του όμως και με τήν Ικανότητα να βλέπη τήν γύρω ζωήν έτσι και όπως είνε και τέτοια να τήν άποδίδη άρεσε στήν κοινωνίαν.

Και ο Άλέξιος Όστρόφσκι (1823—1886) ο μέγιστος δραματούργος τής ρωσικής λογοτεχνίας εργάζεται κατά τήν εποχήν τών μεγάλων ταλάντων και γεμίζει τήν ρωσικήν σκηνήν με τά έργα του, ανακαινίζει τó ρωσικόν θέατρον, αλλάζει ριζικά τó γούστο του κοινού. Και πρὸ αυτού βέβαια υπήρχαν ρωσικές κομωδιές όπως είνε οι κομωδιές τού Σουμαρόφσκι, τού Φουβίζιν, τού Καπνίσκι ή γνωστή τού Γριμποέδωφ πού γράφηκε επί τής εποχής τού Πούσκιν «τὸ κακὸ άπ' τὸ κεφάλι» δέν έχουσε τήν σημασίαν τής; όχι μόνον επί τής εποχής τού Όστρόφσκι αλλά και τώρα άκόμη έπαίζοντο και παίζονται κομωδιές τού Γόγολ—τήν και-

ΙΝΔΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΟ ΒΟΥΒΟ ΚΟΡΙΤΣΙ

ΥΠΟ ΡΑΒΙΝΤΡΑΝΑΤ ΤΑΓΟΡΕ.

Ο συγγραφέας τού παρόντος διηγήματος είναι ο διάσημος Ίνδος ποιητής Ραβιντρανάτ Ταγόρε, εις τόν όποιον έχάτως έδόθη υπό τής Σουηδικής Ακαδημίας τó βραβείον Νόμπελ (200 χιλιάδες φράγκα) διά τήν φιλολογίαν. Έγεννήθη τῷ 1861 έν Καλκούτα ή δέ οικογένειά του καταλέγεται εις τας παλαιότητας και διακεκομμένας βεγγαλικάς οικογενείας. Ο πατήρ του έπίσης είναι γνωστός λόγιος έν Ίνδιαις. Ο ποιητής Ραβιντρανάτ Ταγόρε έσπούδασε Νομικά έν Λονδίνω, αλλά τó στάδιον τούτο εγκατέλιπε επανελθών εις Βομβάην ένθα έκτοτε και παραμένει. Είναι όχι μόνον ποιητής αλλά και μουσικός και φιλόσοφος και παιδαγωγός με ίδιαις όλων άρχάς. Άγγλιστι συνέγραψε συλλογήν ποιημάτων υπό τήν έπιγραφήν Gitanzali (τὸ ἄσμα τῶν αἰμάτων).

Επί τή ευκαιρία τής άπονεμηθείσης εις αὐτόν έσχάτως τιμῆς εγνωσθησαν λεπτομερέστερον τὰ κατ' αὐτόν και εις τήν Δυτικὴν Εὐρώπην, εις τήν όποιαν έξεδύθησαν έντός όλίγου χρονικοῦ διαστήματος πλείσται μεταφράσεις έργων αὐτοῦ.

Α'.

Ποίος ήμ τοροφσε να μαντεύση οτι τó κορίτσι αὐτό τó όποιον κατά τήν γέννησιν του έλαβε τó όνομα Σουβασίνη (ή καθαρογλωσση) θα έμνε βουβόν; Εις τας δύο άλλας μεγαλύτερες αδελφάς της εΙχον δοθη τά όνόματα Σουκεσίνη (ή σπουρομάλλα) και Σουασίνη (ή βροντογελώσα). Ένεκα λοιπόν τής δημοφιλίας έδωκεν ο πατέρας εις τήν τρίτην κόρην του τó όνομα Σουβασίνη. Οι άνθρωποι όμως τήν όνόμαζον χάριν συντομίας μόνον Σούβα.

Τά δύο μεγαλύτερα κορίτσια ύπανδρεύθησαν κατά τά συνήθιμένα και οι γάμοι τον ετανηγυρίσθησαν μετὰ τής άπαιτουμένης πολυτελείας. Η μικροτέρα άπέμνε και ως βάρως πλέον τής οικογενείας της.

Οι περισσότεροι άνθρωποι δέν έντοσυν οτι ο βουβός άνθρωπος δέν είναι άνάγη να είναι και τυφλός.

Δι' αὐτό στίβεθι οι άνθρωποι άνυποψίαστοι όλων διόλου να εκφράζον επί παρουσίῃ τής; κόρης; αὐ ή; τού; φόβους των δια τó μέλλον της. Δι' αὐτό από τήν μικράν της νεότητα ή Σουβασίνη εγνωρίξεν οτι ή γέννησίς της έθεωρήθη ως κατάρτα δια τó σπιτι των. Άπέφυγε λοιπόν όλους τούς άνθρώπους και έθεώρει εθτύχημά της αν οι άνθρωποι τήν

νούργιαν όμως πνοιήν τήν γεμάτην ζωήν ένέπνευσε στό ρωσικόν θέατρον ο Όστρόφσκι.

Στά έργα του άρχισε από τήν άπεικονισι τής ζωής τής έμπορικῆς κοινωνίας τής Μόσχας, όλίγον δέ κατ' όλίγον περιέκλεισε σ' αυτά τήν ζωήν και άλλων κοινωνικών στρωμάτων. Είπε δημιουργός μεγίστου άριθμού δραμάτων και κομωδιών—σχεδόν πενήντα—στά όποια διακρίνομεν ποτε τήν έπίδραση τής νατουραλιστικῆς σχολῆς τού Γόγολ, ποτε τών ιδεών τών σλαυοφίλων, ποτε τών δημοκρατικῶν πεποιθήσεων. Ο Όστρόφσκι όμως δέν είνε δούλος ούτε τούτων ούτε τών αντίθετων ο' αὐτές άρχών—προσπαθει να περικλείση στα έργα του τήν πραγματικότητα και όπως αὐτή είνε ποικίλη, άτελείωτη εις άποχρώσεις τέτοιο είνε ποικίλον και τó πλούσιον έργον του. Συγχρόως με τó μυθιστόρημα, τó δρᾶμα και τήν κομωδιαν ή ρωσική λογοτεχνία πλουτίσθη και με τήν σάτυραν. Ο μέγιστος σατυρικός συγγραφέας είνε ο Μιχαήλ Σαλτικώφ (1826—1889). Η σάτυρά του είνε δυνατή, σκληρή' κτυπά όλας τας καταχρήσεις τών ύπαλλήλων, τήν άμορφωσίαν τού όχλου «πὸν άδικα όνομάζει τόν έαυτόν του κοινωνίαν». Σ' όλα του τά έργα είνε χυμένο τó σαρκαστικόν γέλοιο. Τά κυριώτερά του έργα είνε «οι κύριοι τασκέντοι» «Πομπαδοῦροι και Πομπαδοῦροι» «τὸ ήμερολόγιον τού έπαρχιώτους».

(*Επεται συνέχεια)

Άννα Σταματελλάτου

έλησμόνον έντελώς. Οι γονείς της όμως δέν τήν έλησμόνον ποτέ. Μπορεί κανείς να λησμονήση μιαν έντροπήν όπου τόν τρώγει;

Περίεργον! εις τά μάτια τής μητέρας της ήτο σάν μαύρη κηλς εις τó Ιδίον της σώμα. Διότι μιὰ μητέρα βλέπει εις τήν κόρην της ένα μέρος τού Ιδίου σώματος της πολυ περισσότερο παρά εις τόν υιόν της. Μια μητέρα αισθάνεται ως Ιδικάς της; τας άτελείας και τας έλλείψεις μιᾶς κόρης της Ο πατέρας της, όνόματι Πανικάντας, ήγάπα τó βουβό του κορίτσι περισσότερο από τας άλλας θυγατέρας του. Η Σούβα δέν ήμπορούσε να όμιλήση, αλλά δι' αντίσταθμισμα εΙχε δύο μεγάλα μαῦρα μάτια με μακρὰ ματόκλαδα. Και τά χείλη της, εαν καμμά φορά συνεικνιέτο, έτρεμαν σάν καλάμα όταν τά φουα ο δέρας.

Όταν ήμεις μεταφέρωμεν εις τήν γλώσσάν μας μιαν έννοιαν καταβάλλομεν και κόπον τινά δι' αὐτήν τήν μετάφρασιν. Τό άποτέλεσμα δέν είναι πάντοτε Ικανοποιητικόν. Πολλάκις εισέρχονται άνεπαισθήτως σφάλματα δι' έλλειψιν καταλλήλου εκφράσεως. Άλλά τά μαῦρα μάτια δέν εχρειάζοντο να μεταφράσωσι τίποτε. Η σκέψις ρίπτει τήν όλισθηράν σκιάν της επάνω εις αὐτά και ή έντύπωσις ε-

χεται και παρέχεται μόνη της. Το βλέμμα της ήδύνατο να απαστράπτει μίαν στιγμήν διά να σβύση και άποκάμη έπειτα.

Ένιότε το βλέμμα αυτό ήτο σιωπηλόν και σταθερόν όπως ή σιωπηλή σελήνη, άλλοτε πάλιν έλαμποκοπούσεν έδω και εκεί και έσπινθήριζεν εις τούς κύκλους ώς ή λάμψις λαμπάδος. Έκεινος ό όποιος εις την ζωήν αυτήν δέν μεταχειρίζεται άλλην γλώσσαν παρά την έκφρασιν τού προσώπου, δι' αυτόν ή γλώσσα των όφθαλμών εινε τόσοσιν πλουσία και τόσοσιν άπειρώσ ποικίλη και βαθεία, όπως έν διαφανές σύννεφον εις τό όποιον φώς και σκιά τόσοσιν ζωηρώσ έναλλάσσονται και νέαι λάμψεις γενώνται και εξαφανίζονται. Όπως δέ εις την μεγάλην φύσιν ούτω και εις τοιούτους ανθρώπους βλέπει κανείς κάτι άσυνήθες μεγαλειόν. Δι' αυτό συήθως άγόρια και κορίτσια έβλεπον την Σούβα με έν συναίσθημα φόβου και δέν ήθελαν να παίζου μαζί της. Αύτη ώμοίαζε με την νεκρικήν σιωπήν της μεσημβρίας χωρίς φθόγγους και χωρίς διασκέδασιν.

B'.

Η πόλις περί της όποιás γίνεται έδω λόγος εινε γνωστή υπό τό όνομα Σαντιπούρ και ό μικρός ποταμός, ό όποιος ρέει δίπλα, είναι ένα βεγγαλικό ποταμάκι, τό όποιον είναι εύστροφον καθώς μιά χωριατοπούλα. Πετιέται από έδω και από εκεί μεταξύ των πετρών και της άμμου της κοίτης και εργάζεται όπως αυτό ξέρει και εις τās δύο όχθας του διά τās μέρη όπου εύρίσκονται εκεί σιμό, ώς εάν είχε συνάψει με αυτά παλαιά φίλια. Οι άνθρωπιοι συνοικισμοί είναι κατά μήκος των ύψηλών και καταφύτων όχθών του, και τās νερά του σάν να ήσαν με τούς έαυτούς του εύχαριστημένα, τρέχουν πάντοτε χαρούμενα παρακάτω διά να προσφέρουν τās ύπηρεσίας των εις άλλους ανθρώτους.

Τό σπίτι του Πανικάντα ήτο μέσα σχεδόν εις τό ποτάμι κτισμένο. Οι τοίχοί του από ψάθες και ράπερ, ό σταύλος των βωδιών του, ή θεμονιά του και ό κήπος του όπου ήτο γεμάτος από δένδρα και μπανάνας. Τό εύχάριστον αυτό ειδύλλιον προσελκύει τās βλέμματα όλων όσοι ταξειδεύουν εις τόν ποταμόν. Κατά πόσον αυτοί έπρόσεχαν και τό βουβό κορίτσι, τό όποιον σιωπηλόν και ήσυχον ένκειντο μέσα εις αυτό τό περιβάλλον, δέν γνωρίζομεν. Τό βέβαιον εινε ότι αυτό τό κορίτσι άμα έτελειωνεν ή εργασία εις τό σπίτι και εις τόν κήπον κατέβαινε πρός τόν ποταμόν και έκάθιζεν εκεί.

Η φύσις αυτή άποζημιώνει την Σούβα διά την βουβότητά της και της όμιλει. Τό κελάρισμα του ποταμού, αι φωναί των ανθρώπων, τās τραγούδια των βαρκάρηδων, τās τετερισματα των πουλιών και ό ψίθυρος των φύλλων των δένδρων άναμιγνύονται με την άλλην κίνησιν του λοιπού περιβάλλοντος και άποτελου έν και εισέρχονται μέσα εις την πάντοτε σιωπηλήν ψυχήν του κοριτσιού. Αί χίλια αυτά γλώσσα, ή θαυμασία εύκίνησία της φύσεως, αυτά άποτελοϋσι την γλώσσαν της βουβής, την γλώσσαν της Σούβας με τās μεγάλα μάτια από κάτω από τās παχειά ματόκλαδά της.

Τό μεσημέρι όταν φεύγουν οι βαρκάρηδες και ψαράδες διά να γευματίσουν, όταν όλοι οι άνθρωποι ξεκουράζονται εις τās σπίτια των, όταν τās πουλλάκια διά λίγην ώραν δέν τραγουδοϋν, και τās καρβία δέν άναστατώνουν τό νερό, όταν όλος ό πολυπληθής κόσμος εξαίφνης σταματά και ήσυχάζει από τόν θόρυβον και τές φωνές διά τό κνημερινόν ψαμί του, και ζωγραφίζεται έτοι με αυτήν την ήσυχίαν μία ώραία ειχών,—τότε άκριβώς κάθεται ή άψυχος φύσις και τό βουβό κορίτσι άπέναντι ή μία της άλλης άποκάτω από τό διαφανές σύννεφον. Η μία είναι εις φωτει-

νήν διαύγειαν ή άλλη κάθεται άποκάτω από την σκιάν ενός μικρού δένδρου.

Άλλά βέβαια ή Σούβα είχε και έπιστηθίους φίλους. Εις τόν σταύλον των ήσαν δύο άγελάδες, αι όποιαι ώνομάζοντο Σαρβλάση και Παγκούλη. Αυται δέν ειχον ποτέ άκούσει τό όνομά των να τό προφέρουν τās βωβά χείλη, άλλ' όμως έγνωρίζαν τόν βηματισμόν της Σούβας. Ήτο τόσοσιν έλαφρός και τρυφερός, ώστε ήτο δι' αυτές προδηλότερος από κάθε φωνήν. Έκαταλάμβνον καλλίτερα από κάθε άνθρωπον εάν ή Σούβα ήτο με αυτές εύχαριστημένη ή δυσηρηστημένη.

Όταν ή Σούβα ήρχετο μέσα εις τόν σταύλον συήθιζε να περιβάλλει και με τās δύο χείριά της τόν λαϊμόν της Σαρβλάσης και να τόν ξύνη έλαφρώσ όπισω από τās αυτιά, ένφ ή Παγκούλη την πορείη με τρυφερό βλέμματα και έλειχε την χείρά της. Τρεις φορές την ήμέραν τās έτεσκεπέτετο συήθως ή Σούβα. Άλλά έκτός από τές συνειθισμένας αυτές έπισκέψεις ύπήρχον και έτακτοι δασίς εις τό σπίτι ή Σούβα ήκουε τραχείς λόγους εναντίον της τότε ήρχετο πρός τās άφώνους φίλας της. Από τό σκοτεινιασμένο και λυπηρόν βλέμμα της έκαταλάμβνον αυτά τās ζφα έξ ένστίκτου τόν πόνον της καρδιάς της και την περιέσφιγγον ή την έκάδεον εις τās χείρια με τās κέρατά των, σάν να ήθελαν να την παρηγορήσουν.

Έκτός από τās δύο αυτές φίλας ειχεν ή Σούβα φίλος και μερικās αϊγας και μερικά μικρά γατάκια, αν και ή φίλια της με αυτά δέν ήτο και τόσοσιν μπιστιή. Τās μικρά μάλιστα γατάκια έκαμναν κατοχήν εις τόν κόλπον της όταν τούς ήρσεν, ήμέραν ή νύκτα, και έκοιμώντο βαθεία κοντά της. Δέν παρέλιπον μάλιστα με ήσυχον νεύμα να φανερώνουν καμμιά φορά εις την Σούβα πόσον θά τούς ήτο εύχάριστον εάν τās μαλακά δάκτυλα της Σούβας έκαιμναν χαδευτικόν περίπατον επάνω εις τόν λαϊμόν ή εις την ράχιν των.

Γ'.

Άλλά και από άνώτερα ή από τās πλάσματα ειχεν εύρει ή Σούβα ένα σύντροφον. Είναι δύσκολον να προσδιορίση κανείς τό είδος των σχέσεών των, διότι ούτός ειχε γλώσσαν και ώμίλει, δέν ειχον λοιπόν τās αυτά μέσα έκφράσεως.

Ο μικρότερος υίός του Γκοσσάιν ώνομάζετο Πρατάπ. Ήτο ένα χαμένο κορμί, από τό όποιον ειχαν άποσύρει οι γονείς του κάθε έλπίδα να τούς βοηθήση εις τās γηρατειά των, άφου άπέτυχαν επανειλημμένα προσάθειαι τον διά να τόν διορθώσουν όλίγον και τόν κάμουν χρήσιμον άνθρωπον. Όλοι αυτοί οι άτελεί; άνθρωποι έχουν ένα προτέρημα. Αν και οι γονείς και οι συγγενείς των κάθε άλλο παρά εύχαριστημένοι με αυτούς είναι, όμως εις τούς ξένους τέτοιου ανθρώποι είναι πολύ αγαπητοί. Διότι έτσι έλεύθεροι όπου είναι και χωρίς κανένα συνεκτικόν δεσμόν, γίνονται τρόπον τινά κοινή διασκέδασις δι' όλους. Όπως είναι άναγκαϊον να υπάρχουν εις τές πόλεις δημόσιοι κήποι δι' να διασκεδάζου οι, έτσι είναι άνάγκη σε κάθε τόπον να ύπάρχη ένας τέτοιος, ως τόν ώνομάσωμεν, τυχωδιώκτης. Διά την εργασία ή διά την διασκέδασιν ό τοιούτος άνθρωπος έχει εκεί πάντοτε τόν τόπον του.

Η μεγαλειτέρα διασκέδασις του Πρατάπ ήτο τό ψίφρευμα. Με αυτό ήμπορούσε κανείς να σκοτώνη πολύν καιρόν. Κάθε ήμέρι λοιπόν μετά τό μεσημέρι επήγαιεν εις την όχθην του ποταμού και έτοι συνέβη ώσειά συναντηθί με την Σούβαν. Κοντά της ήτο πάντοτε πολύ εύχαριστημένος ό Πρατάπ, δι' άλλην εργασία και αν ειχε. Εις τό ψάρεμα άλλως τε δέν ύπάρχει καλλίτερος σύντροφος από

ένα ό όποιος είναι βουβός. Και ό Πρατάπ έξετίμησε και αυτήν την ιδιότητα της Σούβας όπως έπρεπε. Και επειδή όλοι οι άλλοι την ώνομάζαν Σούβα, της έξέλεξε αυτοσ ένα άκόμη χαϊδευτικώτερον όνομα και την έλεγε μόνον Σού.

Η Σούβα έκάθητο συήθως άποκάτω από ένα όξυφοϊνικα και εκεί κοντά εξαπλωνε την όρμιά του και ό Πρατάπ, ένφ προσήλωνε τās μάτια του εις τό νερό. Από τώρα και εις τό έξής έλάμβανεν ό Πρατάπ τακτικά πλέον τό φαγητόν του, τό Ινδικόν μπέτελ. Τό παρεσκεύαζεν ή Σούβα ή ίδια και τού τό έφερε. Και ένφ αυτή έκάθητο εκεί και έβλεπε τό νερό, συνέβη πολλάκις να εύχηθί να ήμπορούσε να ώφελήση πολύν Πρατάπ και να ήμπορούσε να τού δείξη ότι και αυτή κάτι αξίζει εις αυτόν τόν κόσμον. Άλλά δέν εύρίσκειτο τίποτε να κάμη δι' αυτόν. Και έξηκολούθει να εύχεται εις τόν Θεόν να μπορέση καμμιά φορά να κάμη κανένα μεγάλο θαύμα, ώστε ό Πρατάπ να φωνάξη «άλήθεια, δέν ήξεύραμε ότι ή Σούβα κατέχει τέτοιες μαγικές δυνάμεις!» Αν έγινετο, παραδείγματος χάριν, νύμφη του ποταμού και καμμιά φορά να άνήρχετο σιγά—σιγά από τό βάθος του και να έκράει κανένα πολύτιμον λίθον, τόσοσιν μεγάλον όσον κεφαλή δράκοντος και να τόν άπέθετε εις την άμμοδιά του ποταμού! Ο Πρατάπ θά έκαυε τότε να ψαρεύη, θά έπιανεν άμέσως αυτόν τόν πολύτιμον λίθον, θά ώρμα και αυτός εις τās βάθη του ποταμού και εκεί κάτω, εις κανένα παλάτι άσημένιο με χρυσά διβάνια θά έκάθητο—με ποιόν άλλον θά έκάθητο παρ'α με την κόρη του Πανικάντα, την βωβήν Σού, ή όποία θά έγινετο βασίλισσα εις όλον τόν κάτω κόσμον, τόν μεγάλον σιωπηλόν και ήσυχόν λαϊμόντα!

Δέν θά μπορούσε άρά γε να γίνη τέτοιο πράγμα πραγματικώς; Θά ήτο ένα τέτοιο πράγμα πάντοτε άδύνατον; Μά τόν Θεόν, τίποτε δέν είναι άδύνατον, άλλά ή Σούβα αντί να γεννηθί βασίλισσα του κάτω κόσμου, ειχε γεννηθί ως κόρη του Πανικάντα και ποιέ δέν θά ήμπορούσε να κάμη τίποτε διά τόν Πρατάπ, τόν υιόν του Γκοσσάιν.

Έν τή μεταξύ ή Σούβα όλονέν έμεγάλωνε και ήλικιώνετο. Σιγά—σιγά ήλθεν εις έπίγνωνιν του έαυτού της και έαλημύριαν την ψυχήν της άπερίγραπτα συναισθήματα ως πλημύρα της θαλάσσης κατά πανσέληνον. Έκύτταξε τόν έαυτήν της με ξυπνημένα πλέον μάτια, έσκεπέτετο την θέσιν της και ήρώα έαυτήν διά την θέσιν της αυτήν, άλλά δέν ήμπορούσε να εύρη άπάντησιν.

Ήτο μία λαμπρά σεληνοφώτιστος νύκτα όταν ή Σούβα άνοιξε την πόρτα του κοιτωνός της διά να κυττάξη περίφοβα έξω. Και ή φύσις σιωπηλή ήσυχάζε την νύκτα εκείνην και έπρόσεχε τούς κοιμωμένους ανθρώπους. Τό μυστήριον της νεότητος, ό θρίαμβος και ή άνησυχία διά την άκόλυτον μοναξιάν και όλα πέρα και πέρα ήσαν εις βαθυτάτην σιωπήν. Εις μίαν γωνίαν της σιωπηλής και έστατικής αυτής φύσεως έστέκετο μία άφωνος και μαγεμένη καρθένος.

Οι γονείς της, διά τούς όποιους αυτό τό δυστυχισμένο κορίτσι ειχε γίνει βάρος από πολύν καιρόν, ειχαν άρχίσει να φοβούνται δι' αυτήν. Τās κακά στόματα ειχαν άρχίσει την δουλειά των, και ήρχισαν να συζητοϋν τόν άτοκλεισμόν της από τās καλās οικογενείας. Ο Πανικάντας εύρίσκετο εις καλās οικονομικās συνθήκας και ήμπορούσε να τρώγη καλά πρωί και βράδυ· ειχε λοιπόν διά τούτο έχθρούς.

Οι δύο σύζυγοι έκαιμναν μακρά διαβούλια· μίαν ήμέραν ό Πανικάντας άνεχώρησεν εις ταξίδι. Όταν έγύζισε παρηγγείλε:—Θά πάμε εις την Καλκούταν, έτοιμάζεσθε! Αι προετοιμασία του ταξειδιού ήρχισαν. Η καρδιά της

Σούβας έπλημύρισε από στενοχωριάν και φόβον διά τό μέγα κακόν τό όποιον της ήτοιμάζετο. Παρέμεινε μερικās ήμέρας διαρκώς κοντά εις τόν πατέρα της και εις την μητέρα της ως άφωνον ζφον. Με τās μεγάλα και ζωηρά μάτια της έξήκει να άναγνώση εις τās προσώπα των τι συνέβαινε, άλλά τίποτε δέν κατώρθωνε.

Ένα μεσημέρι ότε ό Πρατάπ ήτοιμάζετο να άπλώση πόλιν τās άγκιστριά του ειπεν εις την Σούβαν μειδιών: «—Λοιπόν έτσι, Σούβα, οσυ ήσαν τόν άνδρα σου; Θέλεις να παντρευθής; Ένθυμού όμως κάποτε και ήμάς έδω». Και έξηκολούθησεν έπειτα να προσέχη τās άγκιστριά του.

Η Σούβα τόν έκύτταξε ως κυττάζει έλάφι τόν κυνηγόν ό όποιος τό έτήγγωσε εις την καρδιά.

—Τι σου έκαμα;

Έκεινην την ήμέραν δέν ήτο άποκάτω από τό δένδρον της. Ο Πανικάντας ειχε ξυπνήσει από τόν μεταμεσημεριανόν του ύπνον, έκάθητο εις τό δωμάτιόν του και έκάπνιζεν. Η Σούβα έκάθησε μπροστά από τās ποδάρια του, τόν έκύτταξε καλά—καλά και ήρχισε να κλάι. Ο Πανικάντας προσεπάθησε να την παρηγορήση, άλλά και από τās ιδικά του μάτια ήρχισαν να τρέχουν δάκρυα.

Την άλλην ήμέραν θά έφευγαν διά την Καλκούταν. Η Σούβα επήγεν εις τόν σταύλον διά να άποχαιρέτησιν διά πάντοτε τές φίλας της νεότητός της. Τās έάγισε με τās ίδια τās χείρια της και τές έβλεπε με μάτια εις τās όποια ύπήρχον όλα όσα ήθελε να έκφράση, ένφ τās δάκρυα άνέβλυζαν από τās ματόκλαδά της.

Ήτο ή δωδεκάτη νύκτα όπου ήρχιζε να μεγαλώνη τό φεγγάρι. Η Σούβα έβγήκεν από τόν κοιτανά της και έξηπλώθη εις την άμμοδιά του ποταμού. Σάν να ήθελε να κρατήση με τās δύο της χείρια σφιχτά τό έδαφος εκείνο, σάν να ήθελε να ειπή εις την μεγάλην και άφωνον μητέρα όλων μας:—Μεγάλη μητέρα μου, περιέλεισε με εις τούς βραχιόνάς σου και κράτει με σφιχτά!

Δ'.

Εις ένα σπίτι εις την Καλκούταν έσκόλιζεν ύστερα από όλίγες ήμέρες μία μητέρα μίαν θυγατέρα της. Τās μαλλιά της της; τās περιέδεσε με ένα πολυτελή και κεντημένον κεφαλόδεσμον. Η κόρη αυτή έχάνετο μέσα εις τās πολυτελή ύράσματα και εις όλα τās στολίδια. Όλη ή φυσική της χάρις εκρήβη όσον τό δυνατόν περισσότερον. Τās δάκρυα έφρεαν από τās μάτια της. Η μητέρα της έξεχύθηκεν εις μαλώματα εναντίον της, διότι ένεκα αυτού τό πρόσωπόν της θά έπρόσκειτο και θά έφαινετο μεγαλείτερη. Άλλά τās δάκρυα δέν άκούουν και πολύ πολύ τέτοια πράγματα.

Μαζί με ένα φίλον του ήλθεν ό γαμβρός να ίδη την νύμφην. Οι γονείς της άνησυχουν και έφοβοϋντο. Ήτο σάν να ήλθε α τό τόν ούρανόν κανείς Θεός διά να παρατηρήση ό ίδιος τό θύμα του. Μετά πολλās έπιπλήεις αι όποια έπηύξανον μόνον τās δάκρυά της, την έστελειεν έπί τέλους έξω ή μητέρα πρός τόν μνηστήρά της. Αυτός την έκύτταξε τότε καλά—καλά και ειπεν εις τό τέλος. «ΕΙ ποίει και έρχεται».

Τās δάκρυά της του έδεικνυον ότι έχει καρδιό, και έλεγεν από μέσα του ότι αυτή ή καρδιά ή όποία τώρα τόσοσιν ύποφέρει διά τόν χωρισμόν από τούς γονείς της, θά τόν κάμη εύνη ή άργότερα. Καθώς τό μαργαριτάρι όπου κρύπτεται μέσα εις τās βρώμια κογχύλια, έτσι και τās δόντια του κοριτσιού άνήσαν την αξιάν του.

Τό ίερόν βιβλίον άνοιξε και εις την ώρισμένη ήμέραν έγειναν οι γάμοι. Αφου οι γονείς της άνέθεσαν εις άλλα χείρια τό βάρος της φροντίδος διά την βουβήν κόρην των, έγύρισαν όπισω εις τό σπίτι των. Η οικογενειακή των

φυλή και τὸ μέλλον των ἦσαν πλέον ἀσφαλισμένα. Ὁ γαμβρὸς ἐκατοικοῦσεν εἰς τὰς Βορειοδυτικὰς ἐπαρχίας και ἐκεῖ ἐπῆγε και τὴν νεαρὰν σύζυγόν του ἀμέσως μετὰ τὸν γάμον των.

Ἄλλὰ κανεὶς δὲν ἐσκέφθη ὅτι δι' αὐτὸ δὲν ἔπαιεν αὐτή. Δὲν ἔκαμνεν εἰς κανέναν ἐντύπωσιν. Τὰ μάτια της διηγοῦντο πολλὰ ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἐνόει αὐτὴν τὴν γλῶσσαν. Ματαίως ἐβλεπε τριγύρω της. Κανεὶς δὲν ὀμῖλει τὴν γλῶσ-

σαν της, κανὲν πρόσωπον δὲν ἐφαίνετο τὸ ὅποιον νὰ ἠδύνατο νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὰ βουβὰ ἐράτηματά της. Ἐνας ἀρητος, ἀτελείωτος πόνος ἐμαίνετο εἰς τὴν βουβὴν καρδίαν τῆς γυναίκας αὐτῆς. Ἄλλὰ αὐτὸν τὸν πόνον ἠμποροῦσε εἶνας μόνον νὰ τὸν ἀκούσῃ—ἐκεῖνος; ὅπου ἤξερε τὴν καρδίαν της και τὸν πόνον της.

Ἐν Βερολίῳ (Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ) Κ.

ΑΠΟ ΤΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΥ

Παραθέτω ἕνα ἀπὸ τὰ τρυφερότερα ἀνέκδοτα τοῦ πολέμου μας.

Τὸ γράφω ὅπως μοῦ τὸ διηγήθησα :

Μεταξὺ τῶν ἀξιωματικῶν ποῦ πολιορκοῦσαν τὸ Μπιζάνι, εἰς τὴν τιτανομαχίαν τῆς Ἡπείρου, ἦτο και κάποιος ἐφεδρὸς ἀνθυπολοχαγὸς καταγόμενος ἐκ Ναυπλίου. Ὁ νεαρὸς ἀξιωματικὸς εἶχε τὸν πατέρα του εἰς τὸ Ναύπλιον, και πολλὰς φορὰς ὅταν ἔπαυεν ἡ μάχη και κοντὰ σὲ μιὰ πυρὰ προσπαθοῦσε νὰ θερμάνῃ τὰ παγωμένα μέλη του, ἢ σκέψις του ἐφέρετο πρὸς αὐτόν. Τὸν ἀγαποῦσε τόσο πολὺ. Ἴσως περισσότερο και ἀπὸ τὴν μητέρα του περισσότερο και ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς του. Καὶ ὅμως ἀπ' αὐτὸν τὸν πατέρα εἶχε τεσσαράκοντα ἡμέρας νὰ λάβῃ ἐπιστολήν του. Μιὰ φρικτὴ ἀπελπισία τὸν κατελάμβανεν ὅταν ἐσκέπτετο ὅτι και ἐκεῖνοι ἐκεῖ εἰς τὸ σπῆτι του, θὰ εἶχον, ἴσως, ἄλλον τόσον καιρὸν νὰ λάβουν εἰδήσεις του, και ἴσως ἴσως τὴν ὥραν αὐτὴν ἢ τὸν κλαίουν ὡς νεκρὸν ἢ τὸν φαντάζονται ὡς ἀπολεσθέντα διὰ παντός...

Μὲ αὐτὰς τὰς σκέψεις, ὅταν εἶχε τὸν καιρὸν ὁ νεαρὸς ἀνθυπολοχαγὸς νὰ συγκεντρωθῇ εἰς τὸν ἑαυτὸν του, ἐκοιμᾶτο εἰς τὴ σκηνὴν του τὴ νύκτα. Μὲ αὐτοὺς τοὺς συλλογισμοὺς ἐξυπνοῦσεν ὅταν ἤχει τὸ ἐγεγερῆσιον σάλπισμα τὴν πρωΐαν ἢ ὅταν τρομαγμένος ἀπὸ τοὺς αἰφνιδιασμοὺς ἐξεγείρετο μὲ τὸ ρεβόλβερ εἰς τὸ χεῖρι ἔτοιμος νὰ πληρώσῃ και αὐτὸς ὅπως και οἱ ἄλλοι, ἀκριβὰ, πολὺ ἀκριβὰ τὴ ζωὴν του. Ἐνόμιζε πάντοτε ὅτι ἔβλεπεν ἐμπρὸς του τὸ σπῆτι του, τὴν μητέρα του, τοὺς ἀδελφοὺς του, και πρὸ πάντων τὸν πατέρα του. Θὰ εἶδιδε τὴ μισὴν του ζωῆς, ἐὰν εἰμποροῦσε νὰ τὴ διαθέσῃ ἄλλοῦ ἐκτὸς ἀπὸ τὴ πατρίδα του, διὰ νὰ τὸν ἔβλεπε μόνον μιὰ στιγμὴν, διὰ νὰ εἰμποροῦσε νὰ ἀτενίσῃ τὴ μορφήν του, και νὰ ἀκουμβοῦσε τὸ κεφάλι ἐκεῖ εἰς τὸν ὀμὸν του...

* *

Ἦλθαν τὰ Χριστούγεννα χιονισμένα, παγερά.

Τὸ πρωὶ ἐκεῖνο ὁ Ναυπλιεὺς ἀνθυπολοχαγὸς ἐξυπνήσθη ταραγμένος. Ὁνειρευθῆκε τὸν πατέρα του. Καὶ ἦτο τόσο ζωντὸν τὸ ὄνειρον, τόσο μεγάλη ἡ χαρὰ του, ὥστε νὰ εὗρῃ τὴν πραγματικότητα διπλασίως ὀδυνηράν, και τὴ ζωὴν του πολὺ πικραμένην.

Εὗρισκετο εἰς τὴ Μανωλιάσσα.

Ὁ στρατὸς ἐπρόκειτο νὰ βαδίσῃ ἐμπρὸς. Εἶχε διαταχθῆ ἢ παρατάξῃς του, και ἀπὸ στιγμὴν σὲ στιγμὴν ἐπεριμένετο ἢ διαταγὴ τῆς ἐκκινήσεως. Ὅλοι εὗρισκονται εἰς συγκίνησιν. Καὶ ὁ ἀνθυπολοχαγὸς τόσο πολὺ προσέχει εἰς τὸ καθήκον του, ὥστε ἐνῶ μέσα εἰς τὴ σκηνὴν του κάμνει τὰς τελευταίας ἐτοιμασίας του, ἢ ψυχὴν του προαισθάνεται και αὐτὴ τὴν νίκην και τὴν δόξαν τῶν Ἑλληνικῶν ὅπλων ὥστε λησμονεῖ και μητέρα και πατέρα, και ἀδελφοὺς, και δὲν βλέπει μπρὸς του, δὲν ποθεῖ, δὲν ὀνειροπολεῖ τίποτε ἄλλο ἀπὸ τῆς Ἡπείρου τὴν ἀπελευθέρωσιν.

Ἀἴφνης ἕνας στρατιώτης τὸν πλησιάζει και ἀνοίγων τὴν πανίνην πόρτα τῆς σκηνῆς τοῦ λέγει !

—Κύριε ἀνθυπολοχαγέ, σὰς ζητοῦν.
—Μὲ ζητοῦν ; Ἐμένα ; Ποιὸς ; Ὁ λοχαγὸς ἴσως.
—Ὁχι. Ἐνας πολίτης.
—Πῶς ; Πολίτης ἐδῶ ἐπάνω στὸ βουνό ;

Καὶ λέγων τὰ λόγια αὐτὰ ὁ ἀνθυπολοχαγὸς προχωρεῖ και ἐξέρχεται τῆς σκηνῆς του και εὗρισκεται ἀνιμέτωπος πρὸς τὸν πατέρα του. . . .

Τὶ ἔγινε τὴ στιγμὴ ἐκείνη δὲν εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ περιγράψῃ. Οἱ δύο ἄνδρες ἐνηγκαλισμένοι δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποχωρισθῶν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Τὸ ὄνειρον τῆς νυκτὸς ἐγένετο πραγματικότης. Ὁ πατέρας του ἐγκάτελειψε τὰ πάντα, διέσχισε βουνὰ και θαλάσσας, ὠδοιπόρησε ἐπὶ ἡμέρας και νύκτας εἰς τόπους ξένους και ἀγνώστους μόνον και μόνον διὰ νὰ ἰδῇ και φιλήσῃ τὸ μαχόμενον παιδί του.

Ἄλλὰ δὲν εἶχεν ἀκόμη καλὰ καλὰ, ἰδῆ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον ὅταν τὸ στράτευμα διατάσσεται νὰ προχωρήσῃ. Ὁ υἱὸς ὤφειλε ν' ἀφίσχῃ ἐκεῖ τὸν πατέρα του. Εἰς τὴν σκέψιν αὐτὴν ἕνα εἶδος τρέλλας τὸν κατέλαβε. Τρέχει εἰς τὸν λοχαγὸν του και τοῦ ζητεῖ ὡς μόνη χάριν νὰ παραλάβῃ μαζῆν του εἰς τὴ πορεία τὸν πατέρα του.

—Ἀδύνατον τοῦ ἀπαντᾶ ὁ λοχαγὸς. Οἱ νόμοι εἶνε αὐστηροί. Πολίτης δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συνοδεύσῃ τὸν στρατόν. Ἡ στρατονομικὴ θηρησία εἶνε ἀδυσώπητος.

Εἰς τὴν ἐπιμονὴν τοῦ ἀνωτέρου του ὁ ἀνθυπολοχαγὸς αἰσθάνεται τὴν ἀδυναμίαν του. Ἰκετεύει. Εἰς μᾶτην. Ὅταν ἀπηλιόσθη, ἐκεῖνος ὁ ὅποιος δὲν ἐδάκρυσε πρὸ τῶσων νεκρῶν, δὲν συνεκινήθη ὅταν ἔβλεπε γύρω του νὰ πέφτουν οἱ συνάδελφοί του κλαίει, κλαίει μὲ λυγμοὺς διότι τοῦ ἀρνοῦνται νὰ παραλάβῃ μαζῆν του τὸν πατέρα του.

Καὶ ὁ γέρον πατέρας ὁ ὅποιος βλέπει ὅτι εἰς πολὺ δύσκολον θέσιν ἔφερε τὸ παιδί του, σκέπτεται πῶς εἰμπορεῖ νὰ διορθώσῃ τὸ πρᾶγμα. Ὅμιλεῖ μὲ τὸν ἐπιλοχίαν, συζητεῖ μὲ τὸ λοχία, κρυφομιλεῖ μὲ τοὺς στρατιώτας. Μετ' ὀλίγην ὥραν ἕνα ἀμπέχονο, ἕνα πηλίκιον, ἕνα ζεῦγος ἀρβυλλῶν παρουσιάζουν ἕνα στρατιώτην εἰς τὴν γραμμὴν ὁ ὅποιος μέσα εἰς μίαν στρατιωτικὴν φανέλλα ἢ ὅποια περιβάλλει τὴ μορφήν του—ὅπως ἄλλωστε και τοὺς ὅλους ἄλλους ὀπλίτας—κρύπτει τὸ λευκὸν του γένειον.

Ὁ στρατὸς φεύγει μετ' ὀλίγον ἀπὸ τῆς Μανωλιάσσας τὰ βουνά. Μέσα εἰς τοὺς νεαροὺς στρατιώτας εὗρισκεται και ὁ γέρον πατήρ, τὸν ὅποιον ἢ στοργὴ ὠδήγησεν εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν και ἢ στοργὴ τοῦ ἔδωκε περὰ νεότητος και πολεμικὸν ἀκόμη μένος. Πατήρ και υἱὸς δὲν ἐχωρίσθησαν πλέον, παρὰ ἀφοῦ εἰσῆλθον οἱ Ἕλληνας νικηταὶ εἰς τὰ Γιάννενα. (Ἐκ τῆς «Σημείας») **Ἐθγενία Ζωγράφου**

Ο ΠΕΡΥΣΙΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Οι Ἀξιωματικοὶ τοῦ 23ου Συντάγματος κ. κ. Ρώτας, Κασιόνας, Σπηλιωτόπουλος και Φωτόπουλος.

ΑΠΟ ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Η ΚΥΡΑ ΦΡΟΣΥΝΗ ΔΙΗΓΗΜΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἐνας γάμος ἀρχοντικὸς ἐγένε μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὸ παλάτι τοῦ Ἀλῆ, διότι ὑπῆρχε συνήθεια οἱ εὐνοούμενοι τοῦ τυράννου νὰ νυμφεύωνται, χάριν τιμῆς, ἐντὸς τοῦ παλατίου του.

Εἰς τὸν γάμον ἐκεῖνον, ἦσαν προσκεκλημένοι ὅλοι αἱ ἐπιφανεῖς οἰκογένειαι τῶν Ἰωαννίνων, ἐπομένως και ἡ Κυρὰ-Φροσύνη, ἣτις εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἰδιαίτηραν αἴθουσαν τὴν προωρισμένην διὰ τὰς γυναίκας, ἐπειδὴ κατὰ τὴν τέλειαν τῶν γάμων ἕνεκα τῆς παρουσίας τῶν Ὀθωμανίδων ἔμειναν αἱ γυναῖκες χωριστὰ ἀπὸ τοὺς ἀνδρας.

Εἰς τὴν ἰδίαν αἴθουσαν ἐκάθητο μετὰ τῶν προσκεκλημένων και αἱ σύζυγοι τοῦ Μουχτάρ και τοῦ Βελῆ, τῶν δύο υἱῶν τοῦ κασά.

Ἐφθασεν ἡ ὥρα τῶν ἀναψυκτικῶν και ἐμφανίσθησαν αἱ θεραπεινίδες φέρουσαι τὰ ποτὰ ἐπὶ δίσκων ἀργυρῶν. Μία ἐξ αὐτῶν ἀνήκουσα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πρώτης συζύγου τοῦ Μουχτάρ, ἐστάθη μὲ τὸν δίσκον της ἐνώπιον τῆς Κυρᾶ-Φροσύνης και προσέφερεν εἰς αὐτὴν «σερμπέτι».

Ἡ Φροσύνη εἶπεν τὴν χειρὰ της διὰ νὰ λάβῃ τὸ ποτὸν και ἡ θεραπεινὶς ἀφήκε μικρὸν κραυγὴν ἐκπλήξεως, τὴν ὅποιαν ἔσπευσε νὰ καταπνίξῃ.

Μετ' ὀλίγα δὲ λεπτὰ ἔτρεξε πρὸς τὴν κυρίαν της, λέγουσα :

—Κυρία μου, αὐτὴ ἡ ἀπιστη, και ἔδειξε τὴν Φροσύνην, φορεῖ εἰς τὸ δάκτυλό της τὸ δικό σου δακτυλίδι ποῦ ἔδωσες γὰ ἀρραβῶνα στὸν Μουχτάρ Πασά.

Ἡ σύζυγος τοῦ Μουχτάρ ἄχρὰ και τρέμουσα ἐκ ζηλο-

τυπίης ἠγέρθη τῆς θέσεώς της και διελθοῦσα ἐπιτηδείως ἔμπροσθεν τῆς Φροσύνης, παρετήρησε πράγματι ὅτι ἡ ὀραία Ἑλληνὶς ἔφερε τὸν ἰδικὸν της ἀρραβῶνα.

Μὴ κατορθώνουσα δὲ πλέον ἕνεκα τῆς ὀργῆς της νὰ μείνῃ εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐπλησίασε τὴν γυναῖκα τοῦ Βελῆ Πασά και τῆς ἐπρότεινε νὰ ἐξέλθουν.

Εἰς τὸν διάδρομον τότε ἡ σύζυγος τοῦ Μουχτάρ ἐλύθη εἰς δάκρυα λύσης και ἐξεμυστηρεύθη τὰ πάντα εἰς τὴν γυναῖκα τοῦ Βελῆ.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, οἱ δύο ὀθωμανίδες ὤμοσαν ἐκδικησιν κατὰ τῆς ὀραίας Χριστιανῆς, ἢ ὅποια ὑπέκλεπτε τὴν συζυγικὴν των ἀγάπην.

Τὴν ἐπομένην ἐζήτησαν και αἱ δύο νὰ παρουσιασθῶν εἰς τὸν Ἀλῆν. Ἐρρίφθησαν ἀμέσως εἰς τὰ γόνατα και καταφιλοῦσαι τὰ ἰδικὰ του τὸν παρεκάλεσαν νὰ τὰς ἐκδικήσῃ.

Ὁ Ἀλῆς αὐτὴν τὴν εὐκαιρίαν ἐτερόμενεν. Ἐδωκε πρὸς αὐτὰς τὴν ὑπόσχεσιν και ὠρκίσθη εἰς τὸ δνοματοῦ Μωάμεθ ὅτι θὰ τὴν ἐκτελέσῃ.

—Τὶ θὰ κάμῃς; ἠρώτησαν μετ' ἀγωνίαν αἱ δύο ὀθωμανίδες. Ὁ Ἀλῆς ἐδυσκολεῦθη ν' ἀπαντήσῃ. Φαίνεται κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἐπέρασε ἀπὸ τὴν σκοτεινὴν φαντασίαν του ὡς μιὰ ὀπτασία λευκὴ τὸ μαγευτικὸν κάλλος τῆς Φροσύνης και τοῦ συνεκράτησε τὴν γλῶσσαν.

Αἱ δύο νύμφαι του κατέφυγαν εἰς τὰ δάκρυα και ἐπὶ τέλους εἰς τὰς ἀπειλάς.

Εἶπαν ὅτι, ἂν δὲν τιμωρηθῆ ἡ Φροσύνη, θὰ ἐγκαταλείψουν και αἱ δύο τοὺς ἀπίστους συζύγους των και θὰ ἐπιστρέψουν πλυσίον τοῦ πατρὸς των Ἰμβραήμ Πασά τοῦ Βερατίου, τοῦ ὁποίου ἦσαν ἀμφότεραι θυγατέρες.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

Ο χρόνος φεύγων δρομαίως πληγγώνει η φωνεύει τα θερμότερα και τρυφερότερα αισθήματά μας.

Μόνον διά του οίκτου παραμένομεν ακόμη πράγματι άνθρωποι. Άς μη μεταβληθώμεν εις λίθους, όπως οι άσθεείς των παλαιών μύθων.

Αναγγέλλονται αί μεγάλοι κοινωνικαί μεταβολαί: τας άναμένομεν, τας βλέπομεν ήδη. Είναι η αιώνια πλάγη του προφητικού πνεύματος.

Πάντα πρόοδος, ή καλύτερα όπως ή χειροτέρη, είναι βράδεια και κανονική. Δεν θά έχωμεν μεγάλας μετα-

Ο Άγγλος Ναύαρχος Διμπούς ο οποίος ανέλαβε να διοργανώση το Τουρκικόν ναυτικόν.

βολάς, ούδέποτε έχομεν τοιαύτας, έννοώ ταχείας και αίφνιδίους. Όλαι αί οικονομικαί μεταβολαί γίνονται με την ήρεμον βραδύτητα των φυσικών δυνάμεων.

Η κοινωνική ήμῶν κατάστασις είναι αποτέλεσμα των καταστάσεων αΐτινες προγγήθησαν αυτής, όπως θά είναι ή αίτία των καταστάσεων αΐτινες θά έπακολουθήσωσιν αυτήν.

Άλλ' αυτή είναι ή παγκόσμιος τάξις. Πρέπει να υποκύψωμεν εις αυτήν. Άς έχωμεν τον ζήλον της καρδιάς και τὰ αναγκαία ιδανικά, άς εργασθώμεν δι' ό,τι νομίζομεν χρήσιμον και καλόν, άλλ' όχι με την έλπίδα άμέσου και έκτάκτου επιτυχίας, όχι εν μέσῳ της φαντασίας μιας κοινωνικής άποκαλύψεως.

Παρίσιον, Δεκέμβριος 1913.

Σ. Θ. Λάσκαρις

ΣΤΗΝ ΓΕΩΡΓΙΚΗ

Η ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΕΝ ΡΩΣΙΑ

Η πτηνοτροφία έκαμε μεγάλας προόδους εις την Ρωσίαν πρό τινων ετών. Σοβαράι πτηνοτροφικαί εταιρείαι ιδρύθησαν και άνεπτυχθήσαν εκεί.

Σκοπός της Έταιρείας είναι ή βελτίωσις της πτηνοτροφίας υπό έποικήν έμπορικην και βιομηχανικήν. Το Δημοσιογραφικόν όργανον της Έταιρείας φέρει τον τίτλον < Άγροτική πτηνοτροφία >.

Αί εθνικαί φυλαί της Ρωσίας—διότι κάθε τόπος έχει και τας εθνικάς φυλάς του: Η Γαλλία την Houdan, ή Άγγλία την Dorking, το Βέλγιον την Brakel, κτλ.—είνε αί Orlovskaja και ή Rovlaskaja.

της την φυλήν Malaise. Παράγει μεγάλα αυγά. Η περιοχή του Volga είναι το κυριώτερον κέντρον της ανατροφής της. Η δευτέρα είναι μικρότερον άναστήματός, φέρει λόφον εις την κεφαλήν και έχει πόδας πτερωτούς.

Είς την Μικράν Ρωσίαν ανατρέφεται μία φυλή καλουμένη Oreillard. Είναι μέσου άναστήματος, πολύ καλή ωτόκος και εξαίρετος κλώσσα. Είναι δε και μεγάλης άντοχής. Αί γυνόλαιμοι είναι πολύ διαδεδομένα εις την Βεσσαραβίαν.

Όρνιθες δι' έρασιτέχνας είναι διαδεδομένα πολυ αί Άσιατικαί φυλαί Brahma και Cochin.

Η δρῶσις των πτηνοτροφικῶν Έταιρειῶν δέν περιορίζεται μόνον εις την ανατροφήν των όρνιθῶν. Περιλαμβάνει και τας νήσασ και τας χήνας και τας περιστεράς και τούς κονίκλους. Δι' όλα αυτά τὰ είδη γίνεται άνάλογος έργασία και πρόδοσι καθ' έκαστην σημειούνται και εις τὰ είδη αυτά. Είς τον τόπον μας όπου μᾶς απασχολούν πάντοτε τὰ μεγάλα σχέδια ίδρύθη Γεωργική Έταιρεία ή όποία ανέλαβε να άναπλάσῃ όλους τούς κλάδους της Γεωργίας και Κτηνοτροφίας.

Δ. Ζ.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1913

ΑΠΟ ΤΗΝ ΞΕΝΗ ΖΩΝ

Ο ΜΕΛΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

Καμμιά σύγχρονη σχολή δεν κάμνει τόσο θόρυβο όσο ο μελλοντισμός.

Τόν μελλοντισμό, όπου και αν παρουσιασθῇ, παντοῦ παρακολουθεῖ τὸ σκάνδαλο. Στά διάφορα συνέδρια πού κάμνουν οἱ μελλοντισταί γίνονται άπερίγραπτα πράγματα. Τὸ καινὸν διώχνει τοὺς ρήτορας ἀπὸ τὴν ἔδρα ρίχνοντας πατάτες, αυγά. Διοκῶπτε τὰς διαλέξεις τους φωνάζοντας «ἦστε γιὰ τὸ φρενοκομείο».

Καί ὁμως γιὰ τοὺς μελλοντιστάς μιλοῦν, γι' αὐτοὺς γράφουν, τὰ ἔργα τους ἀναλύουν.

Η ἱστορία της λογοτεχνίας είναι γεμάτη κίνησι' σ' αυτή βλέπουμε πῶς ποτὲ τὴν νέκ των συγγραφέων γενεά δὲν ἱκανοποιοῦν οἱ ἄρχες καὶ οἱ νόμοι της περασμένης. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ νέοι, σύγχρονοι ποιηταί ποθεοῦν μέσα στοὺς στίχους των νὰ ἑνσαρκώσουν ἐκεῖνο, πού ἔφεραν στὸν ψυχικὸ κόσμον τοῦ ἀνθρώπου οἱ τελευταίαι δεκαετηρίδες. Αὐτὴ εἶνε ἡ ἱστορικὴ ἐξήγησις καὶ δικαιολογία τοῦ μελλοντισμοῦ. Αὐτὴ δὲ εἶνε καὶ ἡ αἰτία ἔτι κατὰ πρῶτον ὁ μελλοντισμὸς ἐμφανίζεται στὴν Ἰταλία καὶ ἀπ' ἐκεῖ διαδίδεται στὴ Γαλλία καὶ Γερμανία, στὴν Ρωσία καὶ αὐτὴ τὴν Ἀγγλία.

Η Ἰταλία, κατὰ τὴν ἔκφρασι των ἰταλῶν, δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο γιὰ τοὺς ξένους, τοὺς περιηγητάς παρὰ ἓνα μεγάλο νεκροταφεῖο. Οἱ ξένοι σ' αὐτήν, λέγουν οἱ ἰταλοί, δὲν ζητοῦν τίποτε ἄλλο παρὰ μόνον ἴχνη των

περασμένων μεγαλείων. Ἐπισκέπτονται τὰ μουσεῖα, θαυμάζουν τὰ ἔργα των Ρωμαίων, των Ἰταλῶν της ἐποχῆς της ἀναγεννήσεως καὶ μόνον δὲν βλέπουν, δὲν θέλουν νὰ βλέπουν τὸν σημερινὸ ἰταλόν. Δὲν ἐνδιαιφερόνται ἂν ὁ σημερινὸς ἰταλὸς σκέπτεται, ἐργάζεται, γράφει, δημιουργεῖ. Καὶ νά, οἱ μελλοντισταί με ἐπανάστασι θέλουν νὰ δείξουν πῶς ἡ ψυχὴ τοῦ συγχρόνου ἰταλοῦ ζῆ, δημιουργεῖ. Δὲν θέλομε νὰ ἔχουμε παρελθόν, φωνάζουν «τὰ μουσεῖα εἶνε νεκροταφεῖα σ' αὐτὰ πρέπει νὰ πηγαίνη κανεὶς μόνον μιά, δυὸ φορὲς τὸ χρόνο. Ὅποιος πάει στὰ μουσεῖα κάθε μέρα—καλύτερα νὰ φαρμακωθῇ».

Βέβαια αὐτὰ τὰ λόγια εἶνε υπερβολικὰ ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμε πῶς λέγονται ὑπὸ ἰταλῶν, τῆν χώρα των ὁποίων κάθε χρόνον χιλιάδες περιηγητῶν ἐπισκέπτονται ἐξετάζοντες μόνον τὰ μνημεῖα, χωρὶς νὰ ρίχνουν ἓνα βλέμμα στοὺς δόλογυρα ζωντανούς.

Γιὰ τοὺς ἐτοιμοθανάτους, λέγουν οἱ μελλοντισταί, γιὰ τοὺς αἰχμαλώτους, γιὰ τοὺς σακκάτιδες ἴσως ταϊρίζουν τὰ νεκροταφεῖα. Γιὰ τὴν ψυχὴ ἡμῶν τὸ παρελθόν εἶνε βάλσαμο, γιατί δὲν ἔχουν τὴ δύναμι νὰ προσηλώνουν τὸ βλέμμα τους στὸ μέλλον. Ἐμμεῖς ὁμως νέοι, δυνατοί καὶ ζωντανοί μελλοντισταί ἀπαρνούμεθα τὸ παρελθόν».

Αὐτὰ γράφονται στὲς διάφορες προκηρύξεις, πού βγαίνουν δυὸ, τρεῖς φορὲς τὸν μήνα. Ὁ μελλοντισμὸς δὲν περιορίζεται σ' ἓνα εἶδος· θέλει νὰ ἀνανεώσῃ τὴ ζωγραφικὴ καὶ γλυπτικὴ, τὴ μουσικὴ καὶ τὴ λογοτεχνία. Στὰ ἔργα της ζωγραφικῆς θέλει τὰ λύση «τὸ πρόβλημα της κινήσεως». Η ζωγραφικὴ κατὰ τοὺς μελλοντιστάς δὲν πρέπει νὰ δείχνη τὸ status-quo των ἀντικειμένων, ἀλλὰ τὴν κίνησιν αὐτῶν ἐπομένως καὶ ὅλες τὲς συνδεσμένες μετὴν κίνησι: ἀλλαγὰς των γραμμῶν καὶ των χρωμάτων. Η κίνησις πολλαπλασιάζει τὸ ἀντικείμενο· γι' αὐτὸ οἱ μελλοντισταί ζωγραφίζοντες

τὸ ἀλογο, τὸ ζωγραφίζουσι ὄχι μετέσσαρα ἀλλὰ μετέκοσι πόδιαι.

Στὴ φύσι δὲν ὑπάρχει κανένα ἀντικείμενο μονόχρωμο—ἐπομένως καὶ τὸ πρόσωπο τοῦ ἀνθρώπου παρουσιάζεται συγχρόνως κίτρινο, κόκκινο, πράσινο, μενεξιδένιο καὶ μαθῦ. Ὅπως δὲ δὲν ὑπάρχουν ἀκίνητα ἀντικείμενα ἔτσι δὲν ὑπάρχουν καὶ ἀκίνητες γραμμές. Τὰ γειτονικά ἀντικείμενα μπαίνουν τὸ ἓνα μὲς τὸ ἄλλο, πολεμοῦν μὲ τὰς γραμμὰς τοῦ ἀπὸ τὴν μιά μεριά τὰ αὐτοκίνητα φέρονται ἐπάνω στὰ σπίτια, δίπλα στὰ ὅποια περνοῦν, ἀπὸ τὴν ἄλλη τὰ σπίτια ρίχνοντα: ἐπάνω στὰ αὐτοκίνητα καὶ συγχέονται μ' αὐτά. Τὰ σώματά μας μπαίνουν στὸ καναπέ, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως ὁ καναπές μπαίνει μὲς τὸ σῶμα μας».

Κατὰ τοὺς μελλοντιστὰς ἔκτος τῆς κινήσεως ἢ εἰκὼν πρέπει νὰ φανερώνη καὶ τὰ συναισθήματα τοῦ καλλιτέχνου.

Στὴ μουσική, ποῦ ἐξωτερικεύει τὸν θύροδο τῶν μηχανῶν, τὴν κίνησι τῶν τράμ, τὸν κρότο τῶν πυροβόλων, θέλει ὁ μελλοντισμὸς, νὰ εἰσαγάγῃ τὸν ἦχο—κρότο. Θέμα δὲ τῆς λογοτεχνίας, λέγει πρέπει νὰ εἶνε μόνον ἢ σύγχρονος ζωῆ, τὰ συναισθήματα ποῦ γεννᾶ μέσα μας ἢ καθημερινῆ ζωῆ—une sensation absolute moderne, ἔπως διεκήρυξεν ὁ Μαρκεντέτι.

«Θέλουμε νὰ ψάλλουμε τὴν ἀγάπη πρὸς τὸν κίνδυνον. τὴν συνήθεια πρὸς τὴν ἐνέργεια καὶ τὸ θράσος. Τὸ θάρρος, ἢ ἀνδρεία, ὁ θυμὸς ἢ εἶνε τὰ θεμέλια τῆς ποιήσεώς μας. Ὡς τώρα ἡ λογοτεχνία ἔφερε στὴ ψυχὴ τοῦ ἀναγνώστου τὴν μελαγχολικὴ ἀκίνησι ἢ τὴν ἔκτασι. Ἡμεῖς ποθοῦμε νὰ διαγείρουμε τὴν ἐπιθετικὴ κίνησι, τὴν πυρετώδη ἐγρήγορσι. τὸ ἐπικίνδυνον πῆδημα τὸ ράπισμα καὶ τὴ γροθιά».

Ἐξω ἀπὸ τὴ πάλη δὲν ὑπάρχει ὁμορφιά. «Τὴν ποίησι πρέπει νὰ τὴν ἐννοοῦμεν ὡς θυελλώδη ὄρμην κατὰ τῶν ἀγνώστων δυνάμεων, ποῦ στὰ τελευταία πρέπει νὰ ὑποκύψουν στὸν ἀνθρώπου».

«Θὰ ψάλλουμε τὸν ὄχλον, ποῦ βρῖσκεται πάντᾳ σὲ ταραχὴ ἀπὸ τὴν ἐργασία, τὴν ἀπόλαυτον καὶ τὴν ἀλλαγὴ. Τὴν πολύχρωμη καὶ πολύφωνη ὄρμη τῆς ἐπαναστάσεως σιτὲς σημερινῆς πρωτεύουσας. Τὴν νυκτερινὴ κίνησι στὰ ὀλοστάσια καὶ τὰ ναυπηγεῖα ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἠλεκτρικῶν φεγγαριῶν, τὰ ἐργοστάσια... τὲς γέφυρες... τὰ βαπόρια... τὲς ἀτμομηχανές... τὰ ἀεροπλάνα».

Κοντὰ σ' αὐτὰ ὁ μελλοντισμὸς διακηρύττει: πῶς δὲν χρειάζονται οὔτε σύνταξις, μήτε σημεῖα σίξεως, μήτε ἐπιρρήματα, μήτε ἐπίθετα, διότι ἅλα αὐτὰ σκοτίζουν τὴν ἀκριβείαν καὶ τὴν λεπτότητα τῆς σκέψεώς μας.

Ἰδού μερικὰ πρᾶξεϊμα ἀπὸ τὴ λογοτεχνία τῶν μελλοντιστῶν.

Ἀπὸ τὴν περιγραφὴ μιᾶς μάχης ὑπὸ Μερκεντέτι «Furie angoisse hors d'haleine oreilles mes oreilles mes yeux uarines ouvertes! Attention! quelle joie que la vôtre ὁ mon peuple de sens voir ouïr blairer boire tout tout tara ra ta ta ta les mitraileuses criez se tortre sous 1000 morsures gifles traak traak coups de trique coup de forcet pic pac poumbtomb».

Δίτιχο τοῦ Ζ. Γάντ Δ' Ὁρσάιλ: Α—Α! Α—Α! Πράσινα κλαδένα κλαδένα Α—Α! Α—Α! Α—Α! Οὐ—οὔ—οὔ! Μερικοί σίχαι τοῦ ρώσου Β. Χλεμπγκωδ;

Μποεμπ! τραγουδιόντανε τὰ χεῖλη Βοεομπ! τραγου-

διόντανε τὰ μάτια Πιεσὸ τραγουδιόντανε τὰ φρούδια Λιεσεῖ τραγουδιόντανε ἢ μορφὴ Γ'ζι—γ'ζι γ'ζεδ τραγουδιόντανε ἢ ἀλυσίδα. Πρέπει νὰ λησμονηθῇ ἢ ὁμορφιά τοῦ σημερινῆ μας λόγου, νὰ λησμονηθῶν αἱ συγκρίσεις. Πρέπει τὰ οὐσιαστικὰ νὰ ἐρχῶνται τὸ ἓνα κατόπιν τοῦ ἄλλου, νὰ γίνονται γρήσις πολλὰς φορὰς ἀκατανοήτων ἀναλογιῶν. Κάθε τάξι στὸ λογοτεχνικὸ ἔργο πρέπει νὰ ἀντικατασταθῇ μετὰ τὴν ἀταξία, διότι ἡ τάξι περιορίζει τὴ δημιουργία ἢ λογοτεχνία πρέπει νὰ παύσῃ νὰ εἶνε ψυχολογική. Ποῖον ἐνδιαφέρον μπορεῖ νὰ κινήσῃ ἢ ψυχὴ τοῦ σημερινῆ ἀνθρώπου, ἢ γιωματὴ ἐντυπώσεις ἀπὸ μουσεῖα, βιβλιοθήκας καὶ ἀκαδημίες, μετὰ τὴν παντοσευγὴ ἀνάλυσι καὶ τὴν ἀξιοκαταταφρόνητη λογική; Ἡ λογοτεχνία πρέπει νὰ ζητῇ τὴν ἐμπνευσι τῆς στὸν ἐξωτερικὸ κόσμον στὴ φύσι, στὴν οὐσία τῶν πραγμάτων—τὴ θερμότητα ἐνδὸς κομματιοῦ σιδήρου ἢ ξύλου διαγείρει μέσα μας πικρὸ πολὺ πάθος παρὰ τὸ χαμόγελο ἢ τὰ δάκρυα τῆς γυναίκας»...

Βεβαίως ἡ σχολὴ τῶν μελλοντιστῶν ἔχει πολλὰ σκοῦρα πολλὰ ἀστεία καὶ γελοία σημεῖα. Ἐπισηθὴ δὲ πάντοτε εἶνε πολὺ πειδὸ εὐκόλο, ἀπὸ τοῦ νὰ ἐμδαύονη κανεὶς στὰ ἔργα ὁποιοῦδήποτε νεωτεριστῆ, νὰ τὸν ὀνομάσῃ ἀγύρτη ἢ τρελλό, γι' αὐτὸ καὶ αἱ μελλοντιστὲς ἔχουν περὶ πολλὰ αὐτοῦ τοῦ εἶδους κοσμικὰ ἐπίθετα. Ἄλλ' ὅμως ἀνστρέψουμε τὸ βλέμμα μας στὸ παρελθόν ἢ ἐδοῦμε πῶς πάντα τὸ καθετὶ, ποῦ δὲ συμφωνοῦσε μετὰ ἐκεῖνο στὸ ὅποιο εἶχαν συνειθίσει αἱ ἀνθρώποι, βαπτίζονταν μετὰ τὰ χαρακτηριστικὰ λεξίδια—τρελλὰ, βλακεία, ἀγυρτεία. Ἐν μέρει ἐξηγεῖται τὸ φαινόμενον αὐτὸ, διότι ὁ ἀνθρώπος συνειθίζει νὰ προσκυνᾷ τὴν τέχνην τοῦ παρελθόντος καὶ νὰ περιφρονῇ κάθε τι τὸ σύγχρονον. Καὶ γι' αὐτὸ τὴν κάθε τέχνην, ποῦ θγαίνει ἀπὸ τὰ ὄρια καὶ τοῦ κανόνος τῆς περασμένης τέχνης θεωροῦμεν ὡς ἐγκλημα, λησμονοῦντες πῶς καὶ στὴν τέχνην γίνονται ἀλλαγές σύμφωνα μετὰ τὴν ἐποχὴ, ἢ κάθε ἐποχὴ ἔχει τὴ δικήν της τέχνην, διὰ τῆς ὁποίας ὁ καλλιτέχνης προσπαθεῖ νὰ ἐξωτερικεύσῃ τὴν σύγχρονήν του σκέψιν καὶ τοῦ σύγχρονου τοῦ πάθους. Ἐννοεῖται πῶς πρέπει νὰ στρέψουμε καὶ πρὸς τὰ ὀπίσω τὰ κεφάλια μας, ἀλλ' εἶνε τρομερὸ νὰ τὸ ἔχομε πάντα στραμμένον πρὸς τὰ ἐκεῖ.

Ὁ Ντάντε λέγει πῶς συνήτησε στὴ Κόλασι ἀνθρώπους, ποῦ εἶχαν πρὸς τιμωρίαν στραμμένα τὰ κεφάλια τους πρὸς τὰ ὀπίσω. Ἄλλὰ τέτοιους ἀνθρώπους καὶ μὴ ἀκολουθοῦντας τὸν Ντάντε στὴ Κόλασι βλέπομε πλείστους ὀλόγουρά μας. Καὶ αἱ τέτοιαι μὰ ποῦ τὸ γύρισαν πρὸς τὸ παρελθόν δὲν ἐννοοῦν νὰ τὸ στρέψουν καὶ πρὸς τὰ ἐμπρὸς. Κάθε δὲ ἐποχὴ εἶχε ἀνθρώπους τῶν δύο αὐτῶν τάξεων—τοῦ πολλοῦ, μετὰ κεφάλια προσηλωμένα στὸ μέλλον. Καὶ πάντα ἐναντίον αὐτῶν τῶν λίγων ἐκηρύττετο πόλεμος, ἀκριβῶς διὰ τοῦτο—διότι ποτὲ δὲν μποροῦσαν αἱ λόγαι νὰ γίνοντο προσεῖσι τοῦς πολλοῦς. Αὐτοῦς δὲ τώρα τοῦς λίγους τῶν προηγούμενων ἐποχῶν—Ντάντε, Σαίξπηρ, Τολστόι, Γκαίτε, Μοντέν, Βάγνερ, Μπετχόφεν, Πό, Οὔτιμαν, Μποντλέρ—αἱ μελλοντιστὲς κατατάσσουν στὸ παρελθόν—τίποτε περισσώτερον.

Στὴ θέσι δλων αὐτῶν βεβαίως αἱ μελλοντιστὲς δὲν ἔχουν κανένα ἀπολύτως νὰ βάλουν, συγχρόνως καὶ ὁ τρόπος μετὰ τὸν ὅποιον τοῦς κατατάσσουν στὸ παρελθόν ἔχει πολλὰς ὑπερβολὰς. Μέσα ὅμως ἀπ' ὅλες αὐτὰς τὰς ὑπερβολὰς μὴ μεγάλη ἀλήθεια, αἰώνια ἀλήθεια ἐξπροβάλλει—μὴν ἔχετε ἀδιάκοπα τὰ κεφάλια στραμμένα πρὸς τὰ ὀπίσω, γατὶ στὸ γύρισμα αὐτὸ, στὴ παντοσευγὴν προσήλωσι πρὸς τὸ παρελθόν βρῖσκεται ὁ θάνατος.

Ὁδησός Α. Σ.

Ἰούλιος Κλαρετὸ [ὁ ἀποθανὼν Γάλλος ἀκαδημαϊκὸς, ὁ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν διευθύνων καὶ ἀνωφώσας τὸ θέατρον τῆς «Γαλλικῆς Κωμωδίας».

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΝΕΚΡΟΙ ΙΟΥΛΙΟΣ ΚΛΑΡΕΤΥ

Ὁ Ἰούλιος Κλαρετὸ ὁ διάσημος ἀκαδημαϊκὸς ἀπέθανε τὸν μῆνα τοῦτον εἰς τὸ Παρίσι.

Τὸ ἔργον τοῦ Κλαρετὸ, εἶνε πολυμερές, ποικίλον, πολύτιμον. Ἔγραψε μυθιστορηματα, δράματα, κωμωδίας, ἱστορικὰς μελέτας καὶ συνειρογασίτη εἰς τὰ περισσώτερα καθημερινὰ φύλλα καὶ περιοδικά.

Ἐκλαϊκευτὴς τῶν μεγάλων προβλημάτων τῶν ἀτασχολούντων τὸ πνεῦμα, εἰς τὰ δημιουργικὰ του ἔργα, περιέντευσε μετὰ εὐγενῆ χάριν τὰ πλέον συνήθη κοινωνικὰ ζητήματα καὶ μετὰ ἓνα θέλγητρον ποῦ αὐτοῦ μόνον ἤξευρε νὰ ὑφαίνῃ.

Μοναδικὴ θὰ μείνη ἢ σειρὰ ἐκείνη τῆς «Ζωῆς τῶν

Παρισίων» τὴν ὁποίαν ἄταξ τῆς ἐβδομάδος ἀπελάμβανον οἱ ἀναγνώσαι τοῦ «Χρόνου».

Ὅλη ἡ σύγχρονος ζωὴ τῆς μεγαλοπόλεως καὶ ἀκόμη ἔφθανον ἐξωθεν, μακρὰν μόνον ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν πολιτικὴν, ἐπιστημονικὰ ἢ τῆς τέχνης ζητήματα, γενικὰ ἢ μερικευμένα, σοβαρὰ ἢ ἀστεία, ἐπικίνδυνα ἢ μόνον δορυβοποιά, ὅλα διὰ μιᾶς γραμμῆς, ἢ διὰ μιᾶς παραγράφου ἦσαν ἱκανὰ νὰ θέλξουν ἢ νὰ διδάξουν, νὰ γεννήσουν τὴν σκέψιν ἢ νὰ ἐλύσουν τὴν παρατήρησιν

Τελευταίως, μετὰ τὴν παραίτησιν του ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν κωμωδίαν εἶχεν συμβληθῇ μετὰ τὴν ἐφημερίδα «Ζουρνάλ», νὰ ἀναλάβῃ τὴν κριτικὴν τῶν θεάτρων καὶ τὴν δημοσίευσιν εἰς αὐτὴν τῶν ἀπομνημονευμάτων του.

Ὁ κόσμος τῶν γραμμάτων ἀνέμενε μετὰ μεγάλης

ανυπομονησίας την έναρξιν αὐτοῦ τοῦ γιγαντώδους ἔργου, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἐξηγῶντο πράγματα ἀνεξήγητα, ἢ ἐπιδεχόμενα ἢ ἐπιδεχθέντα χιλιάδας ἐξηγήσεις, βασιζομένας εἰς ὑποθέσεις, εἰς φαντασίας, εἰς διαθέσεις, εἰς ὑπολογισμούς.

Τὸ καθαρῶς φιλολογικὸν ἔργον τοῦ Κλαρετύ, δὲν γνωρίζομεν ποίαν θέσιν θὰ καταλάβῃ εἰς τὸν Παρνασσὸν τῶν Γαλλικῶν γραμμάτων, ἴσως δὲν θὰ μείνῃ αἰώνιον. Ἄν κατετάχῃ ποτὲ μεταξὺ τῶν πρώτων, τῶν ἀρίστων διότι ἡ εὐκολία μὲ τὴν ὁποίαν συνέγραφε τὸν ἐπρόδουσε πολλάκις.

Εἶχεν ὅμως τὸ γούστο λεπτὸ καὶ τὴν ἀφήγησιν ὑπόδουλον καὶ τὰ χαρίσματα αὐτὰ δὲν εἶνε τοῦ τυχόντος. Ἐπειτα καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν ἦτο λιτὸς καὶ εἰς τὴν ἐφεύρεσιν τεχνίτης.

Αἰώνιον θὰ μείνῃ τὸ ἔργον του ὡς Λιευθιντοῦ τοῦ πρώτου θεάτρου τῆς Γαλλίας.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἡ συναυλία τοῦ Ὁδείου

Μὲ τὴν αὐτὴν ἔντασιν, μὲ τὴν αὐτὴν ὁρμὴν ἐξακολουθοῦν αἱ μουσικαὶ Συναυλίαι. Πρῶτον τὸ Ὁδεῖον μᾶς ἔδωκε μίαν πρώτης τάξεως μουσικὴν ἔορτην εἰς τὸ Δημοτικὸν θέατρον. Ἡ Συναυλία ἤρχισεν μὲ τὸν Ἀκάθιστον Ὑμνον, «Τῆ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ». Πρέπει δὲ νὰ ὁμολογήσωμεν ἔτι ὄχι μόνον ἢ ἐμπνευσίς ἦτο πρώτης τάξεως, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκτέλεσις ἐφάρσεν εἰς τὴν τελειότητα. Ὁμοφωνία τριακοσίων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν, καθαρότης καὶ συγχρονησὺς φωνῶν ἔδωκαν μίαν πρωτοφανῆ μεγαλοπρέπειαν εἰς τὸν ὥρατον ὕμνον τὸν τόσον κατάλληλον διὰ τὴν ψυχολογικὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίζεται ὁ Ἕλλην τὴν στιγμὴν αὐτὴν.

Μετὰ τὸν Ἀκάθιστον ὕμνον τὸν ὁποῖον ἠχοῦσθη ὀρθῶς ὁ Βασιλεὺς, ἐπαίχθη μία εἰσαγωγή τοῦ Μπιζέ, «ἡ Πατρίς». Κατόπιν ἡ κ. Καλογεροπούλου ἐφάρσε μίαν ἄριαν τοῦ Χαϊντελ, μὲ τὴν τέχνην τῆς ὁποίας μόνη αὐτὴ κατέχει τὸ μυστήριον. Ἐπίσης ἡ κ. Καλογεροπούλου ἐτραγοῦδησε τὴ «Γορὰ Ζωή» καὶ τὸ «Στέκι τὸ Βασιλόπουλο» τοῦ κ. Καλομοίρη. Τόση δὲ ἦτο ἡ ἐντύπωσις τοῦ Κοινοῦ, ὥστε ἐκάλεσε ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὸν ἐκλεκτὸν συνθέτην καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ κατελήθῃ ἀπὸ τὸ θεωρεῖόν του διὰ νὰ τὸν καταχειροκροτήσῃ, δικαιοῦτατα. ἄλλως τε.

Ἐν γένει ἡ Συναυλία τοῦ Ὁδείου ὑπῆρξεν ἕνα πρώτης τάξεως γεγονός διὰ τὴν μουσικὴν κίνησιν τοῦ τόπου μας.

Τοῦ Ὁδείου Λόντερε

Ὑπερπλήρης ἀπὸ κόσμον τῆς καλλιτεχνίας καὶ τῶν γραμμάτων καὶ κόσμον τῶν «ἐντελλεκτουέλ» ἡ κομπὴ αἰθουσα τοῦ Ὁδείου Λόντερε τὴν ἡμέραν τῆς συναυλίας.

Ὁ Μπεργόβεν καὶ Μπράμς, τῶν ὁποίων ἔργα ἐξετέλεσθησαν ἀπὸ τὴν διευθύντριαν τοῦ Ὁδείου κ. Αἴναν φὸν Λόντερε καὶ τοῖς καθηγητὰς κ. κ. Μαέμιερ καὶ Ζαίφφερ σπανίως θὰ ἐπόθησαν θαυμασιωτέρους ἐρμηνεύτας ἀπὸ τοὺς διαπρεπεῖς αὐτοὺς καλλιτέχνας, οἱ ὁποῖοι μὲ δεξιότητιαν ἀσύλληπτον καὶ εὐλάβειαν ἀληθινῶν ἱεροφαντῶν τῆς τέχνης διερμήνευσαν τὰς συνθέσεις τῶν μεγάλων μουσουργῶν.

Καταπληκτικὸν δὲ καὶ ἡ ὑπερτάτη εὐλάβεια μεθ' ἧς τὸ πολυπληθὲς ἀκροατήριον παρηκολούθησε τὴν

ὄλην ἐκτέλεσιν, ὡσὰν νὰ παρίστατο εἰς ἱερὰν μυσταγωγίαν. Κυριολεκτικῶς καὶ μυίγας πέταγμα θὰ ἠκούετο εἰς τὴν ὥραϊαν αἰθουσαν, ἀσφυκτικῶς πλήρη, ὕπνως καὶ τὰ πλάγια δωμάτια καὶ οἱ διάδρομοι.

Ἡ Συναυλία τοῦ κ. Δούνη

Ὁ Μανδολινίστας κ. Δούνης ἔδωκεν ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν προστασίαν τοῦ Διαδόχου τὴν δευτέραν συναυλίαν του εἰς τὸ Δημοτικὸν θέατρον.

Καὶ ὄντως ἦσαν ἀντάξια τοῦ μοναδικοῦ ἐπὶ λύρας φοίνικος, ἐκτελεστοῦ, τὰ ραγδαῖα χειροκροτήματα μὲ τὰ ὁποῖα ἔειμα τὸν θαυμασίον καλλιτέχνην τὸ ἀκροατήριόν του.

Ἡ ἐκτέλεσις ὅλων τῶν μερῶν τοῦ προγράμματος ἀπὸ τοῦ δυσκολωτάτου, λόγω τῶν μεταπτώσεων Κονσέρτου εἰς ρε μεῖζον τοῦ Παγκανίτι, μέχρι τῆς γνωστῆς Ρωμάνς τοῦ Μπεργόβεν καὶ ἀπὸ τῆς ζωηρᾶς Γκαβὸτ τοῦ Γκωσέκ μέχρι τοῦ Ράντο Καπριτσιόζο τοῦ Σαίν-Σάν, ὑπῆρξεν ἀληθῆς ἀποκάλυψις μελέτης, ἀποδόσεως καὶ ἐμπνευσμένης μετακινήσεως τῶν διακτύλων προκειμένου περὶ φοινικτικῆς λύρας.

Τὸ Ἄβε Μαρία τοῦ Σούπερο καὶ ἡ Σερενάτα τοῦ Ράνιεγκερο παρουσίασαν καὶ ὑπὸ ἑτέραν μορφήν τῆ ἰδιοφυΐαν τοῦ κ. Δούνη, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ Ἰσπανικὸς Χορὸς τοῦ κ. Σαμάρρα, ὁ καιότατα τεθεῖς ὡς κατακλείς τοῦ προγράμματος.

Ὁλόκληρος ἡ Βασιλικὴ Οἰκογένεια ἐτίμησε διὰ τῆς παρουσίας τῆς τῆς συναυλίας τοῦ Ἑλληνος Καλλιτέχνου.

Ἡ Συναυλία τῆς κ. Καλὸ

Τὴν τελευταίαν τῆς Συναυλίας, τὴν ἀποχαιρετησθῆριον, τὴν ἔδωκεν ἡ Κυρία Καλογεροπούλου εἰς τὸν Ναὸν τῆς Τέχνης, εἰς τὸ Ὁδεῖον. Τὸ πρόγραμμα τῆς ἤρχισε μὲ Μπετόβεν. Ἡ ἐκτέλεσις μοναδικὴ τελείως. Ἡ φωνὴ τῆς ἀπεδείχθη καὶ πάλιν ἡ μοναδικὴ ἐρμηνεύτρια τῶν θεσπεσίων ὕμνων πρὸς τὸ θεῖον τοῦ Μπετόβεν. Μετὰ τὸν Μπετόβεν ἡ Καλὸ ἐτραγοῦδησεν Σούμαν. Ὑπέροχος καὶ αὐτοῦ ἐρμηνεύτρια. Ἡ ἀποθέωσις εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ εἰπῇ τῆς ἀγάπης. Εἰς τὸ τραγοῦδάκι τοῦ Πιζανέλλο δὲ, ἀπέδωκεν ὄλην τὴν χάριν τῆς ἐμμορφιάς του.

Εἰς τὸ Ὁδεῖον τοῦ Πειραιῶς

Ἡ Καλὸ ἐτίμησε καὶ τὸν Πειραιᾶ διὰ μιᾶς συναυλίας τῆς εἰς τὴν αἶθουσαν τοῦ Ὁδείου τοῦ Πειραιῶκοῦ Συνδέσμου. Ἄλλὰ καὶ ὁ Πειραιεὺς ἐτίμησε τὴν ἐκλεκτὴν καλλιτέχνην. Ἡ μεγάλη αἰθουσα κατὰ μιστοσ ἀπὸ κόσμον ἐκλεκτῶν. Ἡ κ. Καλογεροπούλου εἰχε καὶ ἐκεῖ μίαν καταπληκτικὴν ἐπιτυχίαν ἢ ὁποῖα ἐκροκάλεσε θνέλλας ἐνθουσιασμοῦ. Τὸ πρόγραμμά τῆς ἐπιτυχές, ἡ ἐκτέλεσις τελεία.

Ἡ Συναυλία τῆς κ. Νίνας Φωκᾶ

Ἡ Συναυλία τῆς κ. Φωκᾶ ἐδόθη εἰς τὸν Παρνασσόν. Ἡ ἐπιτυχία τῆς ὑπῆρξεν ὅπως πάντοτε μεγάλη καὶ προσδοκωμένη. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον ἔκαμεν ἀρίστην ἐντύπωσιν, ἦτο ἡ Ἑλληνικὴ μετάφρασις τῶν τραγοιδιῶν τοῦ Σούμαν, Σούπερο καὶ Μπράμς. Ἐπίσης ἡ Φωκᾶ ἐτραγοῦδησεν εἰς τὸ Κονσέρτο αὐτὸ ἀρκετὰ Ἑλληνικὰ τραγοῦδια. Σαμάρρα, Σακελλαριδῆ, Λαυράγγα, Λαμπιτέλ. Τὸ κοινὸν τῆς αἰθούσης τοῦ Παρνασσοῦ, κοινὸν ἐκλεκτῶν, κατεχειροκρότησε τὴν κ. Φωκᾶ, ἢ ὁποῖα γνωρίζει νὰ δίδῃ ψυχὴν καὶ ἐκφρασιν εἰς τὸ τραγοῦδι τῆς ἀληθινῶν δημιουργικῆν.

***

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Εἰς τὸν Παρνασσόν

Φαίνεται ὅτι αἱ διαλέξεις τοῦ Παρνασσοῦ ἐπανετίχθησαν τὴν πρώτην των αἰγλήν καὶ ἐπιβλήν. Τὸν μῆνα αὐτὸν ἐκλεκτοὶ ρήτορες ἀνήλθον τὸ βῆμα του καὶ μὲ ἱστορικὰς ἰδίως διαλέξεις κατεκύλισαν τὸ ἀκροατήριον τὸ πυκνὸν καὶ ἐκλεκτὸν, τὸ γνώριμον εἰς τὴν αἶθουσαν τοῦ Παρνασσοῦ.

Ἡ διάλεξις τοῦ Σεβ. Ἐπισκόπου Μυρέων κ. Ἀθανασίου, εἶχε μίαν πραγματικὴν ἐπιτυχίαν. Ἐπέτυχε καὶ ὡς θέμα ἀλλὰ περισσότερο ἐπέτυχε ἡ διαλεκτικὴ δεινότης τοῦ ρήτορος. Μὲ ἀπαλότητα ὕφους καὶ ζηλευτὴν ἀφέλειαν διηγήθη βῆμα πρὸς βῆμα τὰς ὕβρεις, τὰς στερησεις καὶ τὰς βασάνους ὅσας ὑπέστη ἀπαγομνος ὑπὸ τῶν Βουλγαρικῶν κτηνῶν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς πατρίδος των. Τὴν διάλεξιν τοῦ Σ. Ἐπισκόπου Μυρέων ἐτίμησαν οἱ Βασιλεῖς καὶ οἱ Βασιλόπαιδες.

Ὁ καθηγητὴς τῆς Ζωολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ κ. Ἀποστολίδης ἔδωσε τὴν προαγγελθεῖσαν διάλεξιν του «περὶ τῶν θαυμαστῶν ἀποκαλύψεων τοῦ Φάμπρ».

Ὁ Φάμπρ πρῶν μῆλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, εἶνε εἰς ἐκ τῶν μεγαλειτέρων χημικῶν καὶ φυσιοδιφῶν τοῦ κόσμου. Ὁ κ. Ἀποστολίδης ἀφοῦ εἶπεν μερικὰ ἀπὸ τὸν βίον τοῦ Φάμπρ εἶτα ἀνέπτυξεν τὰ τοῦ βίου τῶν πυγολαμπιδῶν, τῶν μυρμηγκῶν καὶ τὸν μεταξοσκαλήκων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀποκαλύψεων τοῦ ξένου σοφοῦ.

Ὁ κ. καθηγητὴς ὑπεσχέθη εἰς τὸ ἐκλεκτὸν τοῦ ἀκροατήριον νὰ δώσῃ καὶ ἄλλην διάλεξιν διὰ τῆς ὁποίας θὰ καταστήσῃ γνωστὰς καὶ ἄλλας ἀποκαλύψεις τοῦ μεγάλου Γάλλου ἐντομολόγου.

Ἐν μέσῳ κόσμου ἐκλεκτοῦ καὶ πυκνοῦ ἔδωκεν τὴν δευτέραν διάλεξιν του περὶ τῶν Περιπετειῶν τῆς Θεσσαλονίκης ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀδαμαντίου.

Ὁ κ. Ἀδαμαντίου εἶπεν περίπου τὰ ἑξῆς:

«Ἡ πόλις τῆς Θεσσαλονίκης παρέχει τελείαν καὶ συνοπτικὴν εἰκόνα ὅλης τῆς ἱστορίας τῆς Βυζαντινῆς Ἀυτοκρατορίας. Διότι ἔνεκα τῆς γεωγραφικῆς θέσεώς τῆς καὶ τοῦ πλούτου αὐτῆς ἐπέσυρεν ἐφ' ἑαυτὴν τὰς ἐπιδρομὰς σχεδὸν ὅλων τῶν βαρβάρων λαῶν, οὔτινες ἐπλήθυν ἐναντίον τῆς Βυζαντινῆς Ἀυτοκρατορίας.»

Ἐπειτα ὁ κ. Ἀδαμαντίου διηγεῖται τὰς συμφορὰς τῆς πόλεως κατὰ τὰς τρεῖς ἀλώσεις αὐτῆς. Τὴν πρώτην ἐπὶ τῶν πειρατῶν Σαρακηνῶν τὸ 904 μ. Χ., τὴν ἄλλην ἐπὶ τῶν Νορμανδῶν τὸ 1185 καὶ τὴν τελευταίαν ἐπὶ τῶν Τούρκων τὸ 1420. Τὰς ἀλώσεις ταύτας περιέγραψαν λόγιοι Βυζαντινοί, τῶν ὁποίων διεσώθησαν αἱ διηγήσεις. Εἶναι εὐτυχῆς σύμπτωσις νὰ σώζονται αἱ ἀφηγήσεις καὶ τῶν τριῶν ἀλώσεων καὶ μάλιστα ἀπὸ συγγραφῆς οὔτινες ὑπῆρξαν ἀντόπια τῶν γεγονότων καὶ ἀκόμη τὸ σπουδαιότερον καὶ αὐτοὶ ὑπέστησαν τὰ πάνδεινα αἰχμαλωτισθέντες.

Ὁ κ. Λάμπρος ὠμίλησε περὶ τῆς Ἡλείου μετὰ προβολῆς φωτεινῶν εἰκόνων. Εἰς τὴν πρώτην διάλεξιν του ὠμίλησε μόνον περὶ τῶν Ἰωαννίνων. Ἡδη διεξήλθε τὰ τῆς ἀρχαίας, μεσαιωνικῆς καὶ νεωτέρας ἱστορίας τῶν λοιπῶν πόλεων τῆς Ἡλείου. Τὴν διάλεξιν του ἐποίκιλλεν ὁ κ. Λάμπρος μὲ πρόσφατα εἰσόδια τὰ ὁποῖα εἶχε σταχυολογήσει ἀπὸ τὴν τελευταίαν ἐπίκαιρην του εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα.

Ὁ κ. Χόνδρος ἔκαμεν εἰς τὸν Παρνασσὸν ἐντελῶς ἐπιτημονικὴν διάλεξιν. Ὁμίλησε περὶ ἀσυρμάτου τηλεγράφου μετὰ πειραμάτων καὶ προβολῶν

φωτεινῶν εἰκόνων. Ὁ κ. Χόνδρος περιορισθεὶς ἰδίως εἰς τὴν τεχνικὴν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος ἀνέπτυξε τὴν θεωρίαν τῶν ἠλεκτρικῶν σωμάτων καὶ τῶν ὑπερπύκνων ρευμάτων.

Ὁ κ. Ἀμιλκας Ἀλιβιζάτος ὠμίλησεν εἰς τὸν Παρνασσὸν περὶ ζητήματος μεγάλης σπουδαιότητος τῆς Ἀνορθώσεως τοῦ Κλήρου. Ὁ ὀμιλητὴς ἀναπτύσσει τὸ θέμα του ὀμιλεῖ κατ' ἀρχὰς περὶ τῆς σπουδαιότητος τῆς θεολογίας. Περιγράφει πῶς εἶνε σήμερον ἡ θεολογία καὶ πῶς πρέπει νὰ γίνῃ ἡ Ἐκκλησία. Ἡ Ἐκκλησία, πρέπει νὰ λάβῃ σοβαρὸν ἐπιστημονικὸν καὶ σύγχρονον κοινωνικὸν χαρακτήρα, διότι διὰ τοῦτου καὶ μόνον θὰ ἐξυψωθῇ ἐκ τῆς ταπεινῆς θέσεως, εἰς τὴν ὁποίαν τώρα εὐρίσκεται καὶ θὰ γίνῃ καὶ πάλιν ὁ μεγαλειότερος καὶ σημαντικώτερος κοινωνικὸς παράγων. Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὰ ὄργανα αὐτῆς δὲν θὰ ζῶσι πλέον εἰς βάρος τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ θὰ ζῶσικαι θάεργάζωνται δι' αὐτήν. Γιοιουτοτρόπως θὰ προφυλάξωσιν ἀπὸ τοὺς ἀπειλοῦντας αὐτὴν κινδύνους, οὔτινες θὰ προσέλθωσιν ἐκ τοῦ νέου πολιτισμοῦ, ὁ ὁποῖος φέρει μεθ' ἑαυτοῦ καὶ πολλὰ κακά. Ἡ Ἐκκλησία θὰ εἶνε ἡ μόνη, ἣτις θὰ δυνηθῇ νὰ θέσῃ τὰς ἀσφαλεῦτους βάσεις τοῦ νέου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς νέας Ἑλληνικῆς προσόδου.

Κατερχόμενον τοῦ βήματος τὸ πολυπληθὲς ἀκροατήριον συνεχάρη θερμότητα τὸν κ. Ἀλιβιζάτον.

Ἡ Ἐταιρία Διαλέξεων

Ἡ Ἐταιρία τῶν Διαλέξεων ἐξηκολούθησεν τὴν σειράν των διαλέξεων τῆς. Πρῶτος τὸν μῆνα αὐτὸν ὠμίλησεν ὁ κ. Σβορώνος περὶ τοῦ Δικεφάλου Ἀετοῦ.

Ὁ κ. Σβορώνος ἀρχόμενος τῆς διαλέξεώς του ἐξήγησε τὴν εὐστοχίαν τοῦ Δικεφάλου ὡς σύμβολον Βασιλικῆς ἰσχύος, δι' ὃ καὶ οἱ Βυζαντινοὶ Ἀυτοκράτορες ἐξέλεξαν αὐτὸν ὡς ἔμβλημα των.

Ὁ Δικέφαλος Ἀετὸς εἰκονίζεται ἐπὶ νομισμάτων, οἰκοσήμεων, δακτυλίων, καὶ θυρεῶν, εἶχον δὲ τοῦτον ὡς σύμβολόν των καὶ οἱ ἱππῶται καὶ ἄρχοντες τῶν Βυζαντινῶν χρόνων. Ἡ συνήθεια τοῦ Δικεφάλου Ἀετοῦ εἶχε τοσοῦτον διαδοθῆ, ὥστε ἐφάρσε μέχρι τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. Ὁ χρονογράφος Ρέτσμαν ἀναφέρει ὅτι ὁ Δικέφαλος εἰκονίζεται ἐπὶ οἰκοσήμεων Κρατῶν καὶ πόλεων.

Ὁ Δικέφαλος ἀπαντᾷ ἐπὶ Τουρκοκρατίας εἰς τὰ ἱερὰ Εὐαγγέλια καὶ σκεῦη, εἰς τὰς ἐπιτυμβίους πλάκας, εἰς τὰς σημαίας τῶν Ἀρματωλῶν καὶ Κλεφτῶν.

Εἰς τὰ πέδιλα τοῦ Κωνσταντινοῦ Παλαιολόγου εὐρίσκειτο συνυφασμένος ὁ χρυσοῦς Ἀετός. Ὁ Δικέφαλος, ὡς σύμβολον, ἀναβιῶ εἰς τὰ Δημοτικὰ ἄσματα.

Ὁ Δικέφαλος ἐγεννήθη τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας ἔθετε τὰ θεμέλια τῆς Κωνσταντινῆς. Εἰς συγγράμματα τοῦ 15ου αἰῶνος γίνεται μνεία περὶ ὑποδημάτων τῶν δεσποτῶν, ἐχόντων ἐπ' αὐτῶν συνυφασμένους αετοὺς μαργαριταρένιους. Ὁ Δικέφαλος ἀπαντᾷ ἐπίσης ἐπὶ ἀκροστολιῶν νομισμάτων, περινημίδων καὶ τριήρων.

Ἐθνικὴ λοιπὸν ἀνάγκη, συνεπέραναν ὁ κομφορανοσιέ, ἐγέννησε τὴν Δικεφάλιαν, μολοντοῦ ἢ καταγωγὴ του ἀνάγεται εἰς τοὺς Ἀσσυρίους κατὰ τὴν 3ην χιλιετηρίδα.

Τὸ ἀκροατήριον ἐν τέλει συνεχάρη θερμῶς τὸν κ. Σβορώνον διὰ τὴν ἐνδιαφερόμεσαν διάλεξιν του, ἣτις διήρκεσε περὶ τὴν 1 1)2 ὥραν.

Τὴν διάλεξιν τοῦ κ. Σβορώνου ἐποίκιλλον 32 προβολαὶ φωτεινῶν εἰκόνων.

Ὁ καθηγητὴς κ. Ἀνδρεάδης μᾶς ἀνήγγησε μίαν

πτυχήν από τὸν πολυμερῆ βίον τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, μᾶς τὸν ἐπαρουσίασεν ὡς οἰκονομολόγον. Πῶς διηύθυνεν ἀπὸ μνήμης, χωρὶς νὰ μεταγιορῆται οὐδὲν βιβλίον, περιουσίαν 250 ἑκατομμυρίων εἰς χρήματα καὶ τιμαλφῆ, καὶ 291 τσιφλίζια. Ὅλη αὐτὴ ἡ περιουσία συνέρρευσεν ἰς χεῖρας του συνεπεία τοῦ δόγματός του ὅτι «Οὐδεὶς κλέπτης εἰς τὸ Κράτος ἐκτὸς τοῦ Πασᾶ».

Τὰ ἔσοδα τοῦ Πασᾶ ἀπετέλουν οἱ τελωνειακοὶ φόροι καὶ αἱ δι' ἐξυπνῶν τεχνασμάτων συνεισφοραὶ ὄλων τῶν ὑπηρεσιῶν του. Τὰ ἔξοδά του ἦσαν πολλά. Εἶχε πολυέξοδον καὶ θαμβωτικὴν εἰς πλοῦτον Ἀδλίην, καταναλίσκουσαν πολλὰ ἑκατομμύρια ἐτησίως, καὶ συνετήρει στρατῶν 30 χιλιάδων ἀνδρῶν, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων παρεῖχεν ὄχι μόνον τροφὴν καὶ κατοικίαν ἀλλὰ καὶ μνηστῆρον λοφῆ ἀπὸ 20 γρόσια.

Εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ ἔξοδα ἤρκει ἀντὶ κάθε λογιστικῆς τέχνης ἡ μνήμη τοῦ Ἀλῆ-Πασᾶ, εἰς τὸν ὅποιον ἡ φιλαργυρία καὶ ἡ κενοδοξία ἀντηγωνίζοντο διαρκῶς. Ἡ πρώτη ὅμως τὸν κατέστρεψεν ὑπερσχύσασα. Ὅταν ἐπολιορκεῖτο τοῦ ἐπρωτάην ἡ ἐκείνησιν τριῶν συντηγμάτων τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως, τὰ ὅποια ἀσφαλῶς τὰ τοῦ ἀπέδιδον τὴν νίκην. Ὁ Ἀλῆς ὅμως, ἀναλογιζόμενος τὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενα ἔξοδα, ἀπέρριψε τὴν πρότασιν καὶ ἠττήθη.

Ὁ κ. Ι. Δαμβέργης εἰς τὸ φοναγιὲ τοῦ Βασιλικοῦ θεάτρου παρέσυρε καὶ διέσπυε τὰ ἑκατομμύριά του— δηλαδή τὰ ἑκατομμύρια ποῦ ἔστειλεν ὁ κόσμιος εἰς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν καὶ τὰ ὅποια πέουσαν ἀπὸ τὸν κ. Δαμβέργην ποῦ διεύθυνε τὸ εἰδικὸν αὐτὸ γρᾶμμα. Ὁμιλία διὰ τὸ εἶδος τῆς πολὺ ἐνδιαφέρουσα. Μετὰ πολὺ χροῖον ἀλλὰ καὶ πολλὰ συγκινητικὰ πείσματα, ἐκ τῶν ὁποίων βεβαίως συγκινητικώτερον ἦτο ἡ ἐπιστολὴ μᾶς μητέρας ποῦ τοῦ ἔστειλε τῆς σχολάτης καὶ τὸν κατὰ ποῦ τὰ ἐτοίμαζε διὰ τὸν γιὸ της.

— Δώσατέ τα τοῦ ἔγραψε εἰς τοὺς ἀγωνιζομένους στρατιώτας μας. Εἰς τὸ γιὸ μου δὲν γοησιμεῖσθαι πλέον. Ἐφρονεῦθη πολεμῶν γιὰ τὴν πατρίδα του.

Ὁ διαπρεπὴς ἱστορικὸς κ. Καμπούρογλου ὁμίλησε περὶ τῶν βασιάνων, τὰ ὅποια ὑπέστη τὸ Γένος διαρκῶς τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ, καὶ μετὰ χροῖατα, προκαλοῦντα τὴν φρίκην, μᾶς παρουσίασε τὴν εἰκόνα τοῦ παιδομαζώματος, καθὸς καὶ ἄλλων ταπεινώσεων, ὅσαι ὑπὸ τοῦ βαρβάρου ἐπεβλήθησαν εἰς τὸν λιπόθυμίσαντα ἐπὶ αἰῶνας Ἑλληνισμόν.

Τὸ ἕτερον ἡμῖς τῆς διημέρας τοῦ κ. Καμπούρογλου ἀπετέλεσεν ἡ ἀντίδρασις, ἡ παρουσιασθεῖσα ἐν τῷ προσώπῳ τῶν Κλεφτῶν καὶ Ἀρματωλῶν, καὶ ἡ διάλεξις, γεμίτη ἀνέκδοτα καὶ ἄλλην ἕλλην ἱστορικὴν, ἐληξεν ἐν μέσῳ χειροκροτημάτων τοῦ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου.

Μία ἀπὸ τὰς κοσμητικώτερας συγκεντρώσεις ἐγένετο εἰς τὸ Φοναγιὲ τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου κατὰ τὰς διαλέξεις τοῦ κ. Νιρβάνια καὶ τῆς κ. Δημητρακοπούλου.

Πρῶτος ὁμίλησεν ὁ κ. Νιρβάνια περὶ τῶν νοσοκομείων εἰς τὸν πόλεμον, μετὰ πολλὴν ἔξαρσιν καὶ χάριν, ἀπαριθμῶν ὡς ὡραία ἐπεισόδια τραυματιῶν ἠρώων. Ἄετι πραγματικῶς νὰ περιέλθουν εἰς τὴν ἀθανασίαν. Μετὰ τοῦτον ἡ κυρία Εἰρήνη Δημητρακοπούλου ἐπραγματεύθη τὸ θέμα τῆς περὶ τῆς καρδίας τῆς Ἑλληνίδος συγκινητικὰ καὶ μετὰ ὡραία ποιητικὰ ἄνθη. Ἀνεφέρε πολλὰ ἐπεισόδια χωρικῶν συζύγων καὶ μητέρων, αἱ ὅποια ἔχασαν τοὺς ἰδιούς των εἰς τὸν πόλεμον καὶ κατέληξεν εἰς τὴν Βασιλίσαν Ὀλγαν.

Ἐπὶ τὴν Πλεύναν» ἦτο τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Ἀννίνου, «ἡ ἀλληλογραφία τῶν Πολε-

μιστῶν» ἦτο τὸ θέμα τοῦ κ. Δελιακατερίνη. Καὶ οἱ δύο ὁμιληταὶ ἀνέπτυξαν μετὰ πολλὴν χάριν τὸ θέμα των. Ἡ Ἀ.Υ. ὁ Διάδοχος ἐπίτιμος πρόεδρος τοῦ Σωματείου συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ πρίγκηπος Νικολάου ἐτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας των τὴν διῶλεξιν τοῦ τακτικοῦ προέδρου αὐτοῦ.

Ὁ κ. Δαβαλέξης ὁμίλησε περὶ τῶν «Ἑλλήνων χορῶν». Ἐνώπιον ἐξαιρετικῶς ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου, παρισταμιένου τοῦ Βασιλέως, τῆς Βασιλόπαιδος Ἑλένης καὶ τῶν πριγκίπων, ὁ κ. Δαβαλέξης ἔκαμε βαθυτάτην ἀνάλυσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἰδίου χοροῦ ὁ ὅποιος ἡμπορεῖ κάλλιστα νὰ θεωρηθῆ ὡς ἐν ἀχώριστον κτήμα τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς.

Τὸ τέλος τῆς διαλέξεως τοῦ κ. Δαβαλέξη τὸ ἐποίκιλεν ἡ ἐκτέλεσις εἰς τὸ πιάνο ὑπὸ τοῦ κ. Ξανθοπούλου τοῦ «Χοροῦ τοῦ Ζαλόγγου» ὑπὸ τοῦ κ. Σαμάρα ἐναρμονισθέντος.

Ὁ κ. Τσοκόπουλος ὁμίλησε μετὰ πολλὴν χάριν. Τὸ θέμα του ἦτο: «Τὶ φαίνεται εἰς τὰ πεδία τῆς Μάχης!» Ἐτίσης ὁ κ. Δημητρακόπουλος ἀπήγγειλε μερικά ἀπὸ τὰ πολεμικὰ του ποιήματα. «Οἱ θρόνοι τῆς Φωτεινῆς!» Ἡ Δεσποινὴ Ζερβὸς ἀπήγγειλε τὸν Ὀρθρον τῶν ψυχῶν τοῦ κ. Γρυπάρη.

Ἐν γένει τὸ σύνολον τῆς διαλέξεως αὐτῆς ὑπῆρξεν ἀπὸ τὰ πλέον ἐπιτυχημένα.

Εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ἐργατικοῦ Κέντρου Ἀθηνῶν ὁμίλησεν ὁ κ. Ι. Ζερβὸς πρὸς τὰ μέλη τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἐργατιῶν, περὶ τῆς Γυναικείας Ὀργανώσεως ἐν Ἑλλάδι. Ὁ κ. Ζερβὸς ἐξῆρε τὸν σκοπὸν τοῦ Συνδέσμου ἀναπτύξαι τὴν σημασίαν τοῦ συνασπισμοῦ τῶν ἐργαζομένων γυναικῶν καὶ τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματά του.

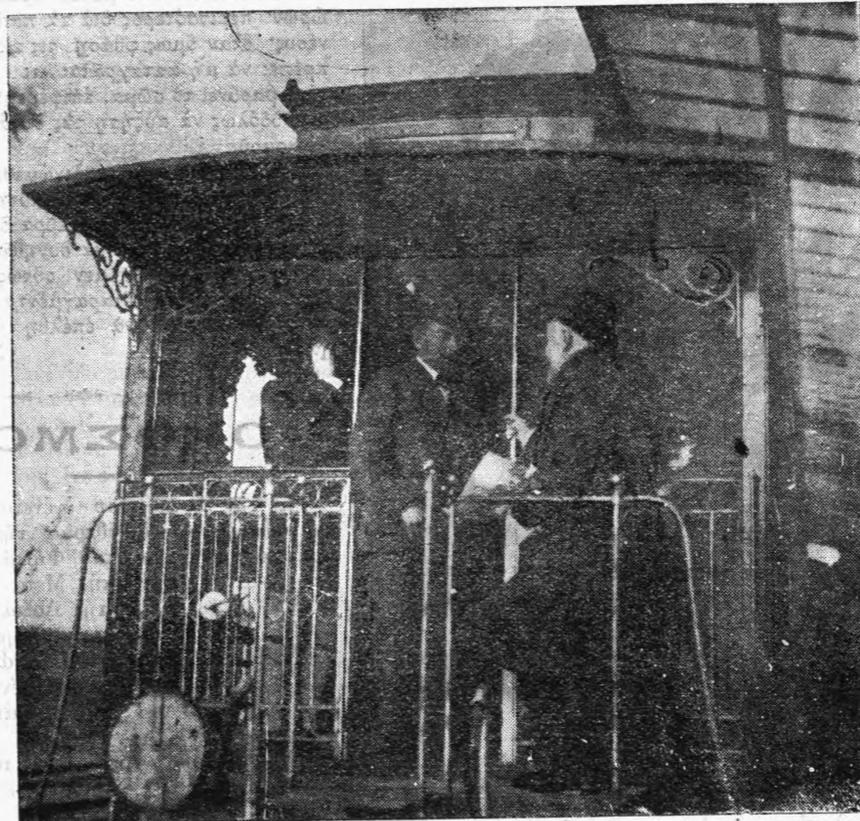
ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Ὁ ἀπερχόμενος χρόνος κληρονομεῖ εἰς τὸν Ἑλληνισμόν μίαν περίσσειαν ὑπερόχου ἱστορικῆς ἀξίας. Τὸ 1913 μᾶς ἐπέτρεψε νὰ ἴδωμεν ἔθνικους θριάμβους τοὺς ὁποίους κανεὶς μας δὲν ἐτόλμησε νὰ ὀνειροπολήσῃ.

Ἡ ἀφάνταστος ἀνδρεία τοῦ Στρατοῦ μας, ἡ ἀδάμαστος καρτερία του, ἡ θελλώδης ὀρμὴ του, ἡ ἀποφασιστικότης του, ἡ αὐτοθυσία του καὶ ἡ περιφρόνησις πρὸς τὸν θάνατον τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἠθάνετο τὴν ἀνάγκην νὰ συντρίψῃ τὸν Βούλγαρον ὁ ὁποῖος ἐξεπερσώπει κάθε ἀνθρωπίνην ἀτιμίαν καὶ κάθε βραδρότητα καὶ θηριωδίαν εἶνε ἀνώτερον κάθε ἔθνικου ὀνειροπολήματος καὶ κάθε ἔθνικου πάθου. Τὸ Κιλκίς καὶ ἡ Τζουμαγιά καὶ ἡ Κρέσνα θὰ ὀμιλοῦν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἑλλήνου μετὰ τὴν ἰδίαν ἀρμονίαν μετὰ τὴν ὁποίαν μᾶς ἐνανούρησε νὸ μεγαλεῖον κάθε ὡραίας ἐποχῆς τοῦ ἀθανάτου Ἑλληνισμοῦ.

Ὁ Δεκέμβριος εἰδικώτερον δὲν ὑστέρησεν εἰς μεγάλη ἔθνικὰ γεγονότα. Ἐησμειώθη ἡ ὀριστικὴ ἔνωσις τῆς Κρήτης μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Τὸν ἀρραβῶνα τῆς ἐνώσεως ἀντὶλάξεν ὁ δαφνοστεφῆς καὶ τιμημένος Κωνσταντῖνος μας. Ἡ ζωντανὴ ἐκπροσώπησις τῆς σημερινῆς δόξης τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὑπερένδοξος Βασιλεὺς μας, περιστοιχοῦμενος ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ Στρατιώτη—Διάδοχον, ἀπὸ τὸν Πρωθυπουργὸν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀπὸ τὸν περιφανῆς τέκνον τῆς Κρήτης καὶ ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του,

Ὁ κ. Βενιζέλος εἰς τὸ βαγόνι τοῦ σιδηροδρόμου Πελοποννήσου ἀναχωρῶν διὰ τὴν Εὐρώπην.

παρέστη αὐτοπροσώπως εἰς τὴν ὑπερόχως σεμνήν, συγκινητικὴν καὶ ὑψηλὴν αὐτὴν εορτήν. Μετὰ στάς μετὰ πλάγῳσι στιγμῆς ποῦ ἐξῆρξεν ὁ Ἑλληνισμὸς μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶσων προαιωνίων ὀνειρῶν καὶ ἡ στιγμὴ τῆς ἐνώσεως τῆς Κρήτης, ἦτο ἀπὸ τὰς μεγαλειότερας καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἐωρτάσθη ἀπὸ τὸν Ἑλληνισμόν ὀλόκληρον μετὰ τὴν αὐτὴν θέρμην μετὰ τὸν αὐτὸν ἐνθουσιασμόν, μετὰ τὴν αὐτὴν συγκίνησιν μετὰ τὴν ὁποίαν ἐπανηγγυρῆσθησαν ὅλα τὰ μεγάλα γεγονότα τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα ἐξηκολούθησεν ἡ αὐτὴ ἀορισταία διὰ τὰ ἄλλα ζήτῃματα τὰ ἀφορῶντα τὸν καθορισμὸν τῶν συνόρων τῆς Ἀλβανίας καὶ τῶν Νήσων. Ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος ἐν μέσῳ χειμῶν περιοδεύει τὴν Εὐρώπην, λήγοντος τοῦ μηνός, καταβάλλων μεγάλας προσπάθειας διὰ νὰ δοθῇ εὐνοικωτέρα λύσις εἰς τὰς ἔθνικὰς μας βλέψεις. Ἡ Ρώμη ἦτο ὁ πρῶτος σταθμὸς τῶν ἐνεργειῶν των καὶ αἱ ἐκείθεν ἐρχόμεναι εἰδήσεις παρέχουσι πολλὰς ἐλπίδας.

Δ. Α. Ζ.

ΣΤΗΛΗ ΔΙΑ ΤΑΣ ΚΥΡΙΑΣ

Ἡ ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΩΡΑΙΟΤΗΤΟΣ

Δίαιτα Γυναικεία

Ἡ γυνὴ ὀφείλει νὰ τρώγῃ διὰ νὰ ζῇ καὶ ἔχει νὰ ζῇ διὰ νὰ τρώγῃ ἢ ἐν γένει κατασκευῆς τῆς δὲν τὴν προδιαθέτει εἰς τὸ νὰ λαμβάνῃ τροφὴν ἀφθονον ὀφείλει ἐπομένως νὰ λαμβάνῃ μετρίαν ποσότητα τροφῆς ἂν θέλῃ νὰ διατηρήσῃ τὰς γραμμὰς τοῦ σώματος καὶ τὸ εὐχαρι τῶν στροφῶν.

Εἰς τὴν γυναῖκα ὑπάρχει πάντοτε ἐν εἶδος τάσῳ πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ εὐτροφίαν, τοῦτο ὅμως πρέπει ὄχι μόνον νὰ πολεμηθῇ ἀλλὰ καὶ νὰ προληφθῇ.

Ἡ λεπτότης τῆς χοιρῆς τοῦ προσώπου τῆς γυναικὸς ἀπαιτεῖ τροφὴν λευκὴν καὶ ἀπηλλαγμένην οὐσιῶν φλογιστικῶν δυνάμεων νὰ τῷ προξενήσῳσι φλογώσεσι ἐπὶ τοῦ λεπτοφυοῦς σώματός της ὀφείλει προσέτι τελείως ν' ἀπέχῃ ἀπὸ τὰ οἶνοπνευματώδη ποτὰ καὶ ἀπὸ ἐκεῖνα ἀκόμη τὰ ὅποια παρουσιάζονται ὑπὸ τὴν ὑποκριτικὴν μορφήν τῶν ἡδυπότων διὰ κυρίας ὁ χαρὶς οὗτος τρόπος τῆς μεταμορφώσεως τοῦ δηλητηρίου καὶ τῆς εἰσαγωγῆς αὐτοῦ εἰς τὸν ὀργανισμόν διδοὶ εἰς τὸ αἷμα δριμύτητα, ἣτις δὲν βραδύνει νὰ ἐκδηλωθῇ.

Ἄλλ' ἂν ἡ ὠραιότης οὕσα τυραννικὴ ἐπιβάλλῃ νόμους πολὺ σκληροῦς, ἀφ' ἑτέρου ἀμοίβει αὐτὴ ἀφθόνως ἐκεῖνας εἰς τὰς ὁποίας ἐπιδαφιλεῖ τὰ δῶρά της ἡ χάριν τούτων λοιπὸν δύναται τις νὰ κάμῃ καὶ τινας θυσίας διὰ τὴν ὠραιότητα.

Ἡ γυμναστικὴ καὶ τὸ δάδισμα

Ἡ γυμναστικὴ εἶνε ἀπαραίτητος διὰ τὴν διατήρησιν τῆς εὐτροφίας τοῦ σώματος καὶ τῆς ἐλαστικότητος τῶν μελῶν του δύναται νὰ ἴη γενικὴ ἢ μερικὴ καὶ περιορισμένη.

Οἱ ἀλτήρες εἶνε καταλληλότεροι διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς θωρακικῆς χώρας καὶ τοῦ στήθους ἢ δι' αὐτῶν ἀσκήσεως εἶνε ἡ καλλιτέρα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ στήθους καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν μυῶν τῶν βραχιόνων.

Ἡ ἀπλή γυμναστικὴ γίνεται ἐντὸς οἰοῦδήποτε δωματίου καθότι ὁ ἀσκούμενος περιορίζεται εἰς κινήσεις κλίσεων καὶ καμπῶν κινήσεων.

Μετὰ τὴν γυμναστικὴν ἐνδείκνυται ἡ ψυχρολουσία. Τὸ δάδισμα εἶνε ἀσκήσις ἀναγκαιότατη διὰ τὴν δια-

Τὰ μεγάλα μανσόν

τήρησιν τῆς ἰσορροπίας τοῦ ὄργανισμοῦ ἐπιταχύνει τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος καὶ δίδει εἰς τὰ μέλη τοῦ σώματος ἐλαστικότητα καὶ εἰς τὰς ἀρθρώσεις εὐλυγισίαν.

Διὰ τοῦ θαλάσσιου εὐκολύνεται προσέτι ἡ ἀναπνοή, ἀναεοῦνται οἱ ἴστοι καὶ πλουτίζεται τὸ αἷμα δι' αἰμοσφαιρίδιον.

Ἐπιτυγχάνεται προσέτι διὰ τοῦ περιπάτου ἐλαφρὰ ἐφίδρωσις, ἣτις ἐξάγει ἀπὸ τὸν ὄργανισμὸν πᾶν περιττὸν καὶ ἀκάθαρτον ἢ ἀντίδρασις αὕτη τονώνει τὴν ἐπιδερμίδα καὶ τὴν ζωογονεῖ. Εἶνε πρὸς τούτοις τὸ βᾶδισμα ἐξαιρετικὸς ἀσκήσις διὰ τὰς πολυσάρκους καθότι δι' αὐτοῦ ἐλαττοῦται διαθμιαῖος ἢ πολυσαρκία.

Ἐν γένει, ἐξικρέσει τῶν γυναικῶν τῶν προσβεβλημένων ὑπὸ εἰδικῶν ἀσθενειῶν, αἵτινες ἀπαιτοῦσι ἀπόλυτον ἀνάπαυσιν, τὸ βᾶδισμα εἶνε μία ἀνάγκη.

Ἀνάπαυσις καὶ ὕπνος

Διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ὑγείας καὶ τῆς ὀραϊότητος πρέπει τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα ἀπολύτως ν' ἀναπαύονται. Πρὸς τοῦτο ἐπιβάλλεται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τελεία ἀποχή ἀπὸ πάσης σωματικῆς κοπώσεως καὶ ἀπὸ πάσης ἠθικῆς ἀνησυχίας· ὁ ἄνθρωπος μένει ἐξηγλωμένος ἐν πλήρει μονώσει καὶ ἀναπαύεται, καὶ οὕτω τὸ σῶμα του ἐπανευρίσκει τὴν σταθερὰν ἰσορροπίαν του.

Αἱ γυναῖκες τοῦ II' αἰῶνος ἐνεκλείοντο εἰς τὸ δωμάτιόν των ὥρας τινὰς καὶ μὲ παραπετάσματα ἐπιμελῶς κλεισμένα ἀνεπαύοντο ἐν τῇ σιγῇ καὶ τῇ μονώσει· τοιοῦτοτρόπως οἱ μὲς καὶ τὰ νεῦρά των ἐπανεκτῶν τὴν εὐκίνησιν των, ἐπὶ ἤρχετο δὲ γενικὴ καταπράυνσις ἣτις ἀνεπαύοντο ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ὁποῦοῦ διειστέθη.

Δύναται τις πάντοτε νὰ εὕρῃ ὀλίγας στιγμὰς πρὸς ἀνάπαυσιν δι' αὐτῆς ὁ ἄνθρωπος ἀνακτᾷ νέαν ἐνεργητικότητα καὶ ἀναπληροῦ οὕτω τὸν χρόνον ὅστις φαίνεται ἐπι ἐχάθη.

Ἀπαιτεῖται κατὰ μέσον ὄρον ὕπνος ἐπτὰ ὥρῶν περισσότερος διὰ τὰ παῖδια καὶ τοὺς νέους· ἔταν ὁμως φθᾶση τις εἰς ἡλικίαν τινα πρέπει νὰ μὴ καταχράται τοῦ ὕπνου, ὅστις τότε βαρύνει τὸ σῶμα, ἐπιφέρει πάχυνσιν χωρὶς οὐδὲλως νὰ αὐξήσῃ τὰς δυνάμεις τοῦ ὄργανισμοῦ.

Δὲν πρέπει νὰ κατακλινώμεθα βραδύτερον τοῦ μεσονυκτίου· τῆς ὥρας ταύτης παρελθούσης τὰ ὑπερρεθισμένα νεῦρα δὲν δύναται νὰ κατευνασθῶσι, διὰ νὰ δυναθῶμεν νὰ κοιμηθῶμεν ἡσυχῶς· ἔχμεν οὕτως ἀϋπνίαν ἢ διερχόμεθα νύκτα τεταραγμένην ὃ δὲ πρωτὶνδὲ ὕπνος δὲν δύναται νὰ ἐπέλθῃ ὡς ἀντιστάθμισμα.

(Συνέχεια)

ΟΚΟΣΜΟΣ

Τὴν 1ην Δεκεμβρίου ἐγένετο ἡ ἐπίσημος ἀναγνώρισις τῆς ἐλευθερίας τῆς Κρήτης... Ἐπὶ τοῦ φρουρίου τοῦ Φιρκᾶ, ἔλαβε χώραν ἡ ἐπίσημος τελετή. Μετὰ τὴν τέλειον τῆς Δοξολογίας ἡ πομπὴ διηυθύνθη ἐπὶ τῶν ἐπαύσεων τοῦ Φιρκᾶ, ἐνθα ὁ Βασιλεὺς φθάσας ἀκριβῶς τὴν ἐνδεκάτην παρὰ τέταρτο ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἐξέδραν.

Ἐπίσκοπος ἐροάντιον τὸν Βασιλέα καὶ καθήγαγε τὴν Σημαίαν, ἐνῶ οἱ χωροὶ ἐψάλλον :

Ἡ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ τῆς ΚΡΗΤΗΣ τῶν ἐπαύσεων τοῦ Φιρκᾶ, ἐνθα ὁ Βασιλεὺς φθάσας ἀκριβῶς τὴν ἐνδεκάτην παρὰ τέταρτο ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἐξέδραν.

Ἐπίσκοπος ἐροάντιον τὸν Βασιλέα καὶ καθήγαγε τὴν Σημαίαν, ἐνῶ οἱ χωροὶ ἐψάλλον :

«Τῇ ὑπερημῶν» ἐγείρονται τρώπαια· χαῖρε, δι' ἧς ἐξθροὶ καταπίπτουσι».

Τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἡ Σημαία ὑψοῦτο ὑπὸ τοῦ Βασιλέως καὶ τὰ πλοῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ Στόλου ἐχαιρέτιζον αὐτὴν δι' 101 κανονιοβολισμῶν, οἱ χωρικοὶ ἐψάλλον.

«Ἀνδρῶν ἡρώων, προμάχων πατρίδος των, πεσόντων εὐσεβῶς, αἰωνία ἡ μνήμη» καὶ τὰ πλήθη φρενητιωδῶς ἐξητωκραύγαζον.

Ἡ Σημαία ὑψώθη ἀκριβῶς τὴν 11.5' π. μ. Τὸ λευκοκίανον τοῦ Ἑλληνικοῦ σύμβολον παρέδοσαν εἰς τὸν Βασιλέα οἱ ἀγωνισταὶ Γιάνναρης καὶ Μάντακας, προεδέσε δὲ τὴν σημαίαν ἡ Α. Μ., ἀναστράντος τὸ σχοινίον κατόπιν τοῦ καπετὰν Μάντακα.

Θαυμασίως ὄραία ὑπῆρξε καὶ ἡ σκηνὴ, καθ' ἣν ἐπὶ τοῦ Φιρκᾶ, εὐθύς μετὰ τὴν ἀνύψωσιν τῆς Σημαίας, ὁ Βασιλεὺς ἐκάρφωσεν ἰδιοχείρως εἰς τὰ στήθη τῶν γηραιῶν ἀγωνιστῶν Μάντακα καὶ Χατζημιχάλη Γιάνναρη, 94 ἐτῶν τοῦ πρώτου, 88 τοῦ δευτέρου, τὸν Χρυσὸν Σταυρὸν τοῦ Σωτήρος.

Ἡ πρώτη χειρονομία τιμῆς ἀπὸ τὸν Βασιλέα, τὸν φέροντι τὴν Ἐλευθερίαν εἰς τὴν Κρήτην, ἀνυθύνθη πρὸς δύο ἀντιπροσώπους τῆς ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΣ Πολεμικῆς Μεγαλονήσου. ΠΡΟΣ ΠΟΛΕΜΙΣΤΑΣ Μόλις ἐπήρθη ἡ Κυανόλευκός ἐπὶ τοῦ Φιρκᾶ, ὁ Βασιλεὺς ἐνεθυμήθη τὸ πολεμιστὴν Ἀρχιστρατήγον καὶ ἐκόμισεν αὐτοστιγμὴν τὰ στήθη δύο γενναίων μετὸν Σταυρὸν τοῦ Σωτήρος.

Πολλοὶ ἀγωνισταὶ γηράσαντες εἰς τὸ πῦρ διὰ νὰ ἐλευθερώσουν τὴν πατρίδα των, εἰμποῦν νὰ πεθάνουν αὐριον εὐχαριστήμενοι οἱ ἐδέχθησαν τὸν ὑψηλότερον θρίαμβον δι' ἕνα πολεμιστὴν. Νικηφόρος Ἀρχιστρατήγος θριαμβευτῆς δύο πο-

λέμων, τοὺς ἐκάρφωσεν εἰς τὰ πολυπληγωμένα στήθη, τὰ Βραβεῖα τῆς Πολεμικῆς Ἀρετῆς.

Τὴν ὥραν ποῦ ἡ Ἐλευθερία ἐχαιρέτιζε τὴν Σημαίαν, ὁ θαυμάσιος ἐπίγονος τοῦ Νικηφόρου Φωκᾶ, ἐστρέφεται φαιμάκων καὶ τιμῶν τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ πολεμιστῆς Κρητικοῦ λαοῦ, ὡς πολεμιστῆς πρὸς τοὺς πολεμιστὰς.

Τοιαῦται στιγμὰι δὲν παροῦσι εὐκόλως εἰς τῶν βίον τῶν Ἑθνῶν.

Γενικῶς ἐπεκροτήθη ἡ ἐγκλογή, τὴν ὁποῖαν ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἔκαμε, περιβαλὼν τὸν πρίγκηπα Θεόδωρον Ὑψηλάντην μετὸ ἀξίωμα τοῦ Ο ΣΤΑΥΛΑΡΧΗΣ Σταυλάρχου τῶν ἀνακτόρων Του.

Ὁ γνωστὸν, ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Βασιλείου, δύο μόνον περιεβλήθησαν μέχρι σήμερον μετὸ ἀξίωμα τοῦτο. Ὁ Γενναῖος Κολοκοτρώνης καὶ ὁ στρατηγὸς Καλλέργης. Ὅσακις ἄλλοτε ἐγένετο χρῆσις τοῦ τίτλου, παρατύπως ἐγένετο.

Ὁ Σταυλάρχος εἶνε τίτλος ἐκ τῶν ἀνωτάτων τῆς Ἀλικῆς ἱεραρχίας, παρελήφθη δὲ ἀπὸ τὰς Ἐθνωπαϊκᾶς Αὐλᾶς ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς τοῦ Βυζαντίου, ὅπου ὁ Κοντόσταυλος (κόμης τῶν Σταύλων) ἴσκει τὰ τοιοῦτα καθήκοντα.

Ἡ ἄντος ἡγεμονικὴ δωρεά, ἡμίσεως ὅλου ἑκατομμυρίων δραχμῶν μετὸν ὅλοισιν ἡ σελτὴ μας Βασιλίσσα ἐνίσχυσε τὸ Ταμεῖον περιθάλαψως ὙΠΕΡ ΤῶΝ ἄπομάχων τοῦ πολέμου δίδει τὸ ΘΥΜΑΤῶΝ μέτρον, μετὸ ὅποῖον ὀφείλομεν ὅλοι νὰ ἐνδιαφερωθῶμεν, ὅπως καταστήσωμεν ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον ἐπιλότους τὰς ὑπολοίπους ἡμέρας τῶν τιμῶν ἀγωνιστῶν, ὅσους ἡ γεναιοφυχία των κατέστησεν ἀνικάνους περαιτέρω βιοποριστικῆς ἐργασίας.

Αἱ ἀρμόδια ὑπηρεσίαι ἐπίσημοι καὶ ἰδιωτικαὶ πρέπει νὰ πολλαπλασιασθοῦν διὰ νὰ ἐλαρκεσοῦν, διότι παραλείψεις δὲν ἐπιτρέπονται. Τὰ ἀτυχεῖ θύματα τοῦ πολέμου πρέπει νὰ εὕρουν τὴν πενίθειαν των, καὶ ἀπὸ τῆς πολιτείας καὶ τῆς κοινωνίας τὴν στοργὴν νὰ προσέλθῃ ἢ παρηγορία των.

Ἐπ' εὐκαίρῃ τῆς συμπλήρωσεως 50 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐνώσεως τῆς Ἑπτανήσου κατὰ τὴν 21 Μαῦου τοῦ προσεχοῦ ἔτους 1913 ὁμᾶς Ἑπτανήσιον ἐκ τῶν ἐν Ἀθῆναις ἐπιστημόνων καὶ λογίων ἡ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΣ-συσκέπτεται τὴν τρόπον θὰ ΡΙΣ ΤΗΣ ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ ἦτο δυνατόν νὰ ἐορτασθῇ μεγαλοπρεπέστερον ἢ ἐπέτειος αὕτη. Πρὸς τοῦτο οἱ κάτοιοι Ἑπτανήσιοι κ. κ. Διον. Στεφάνου, Γυπαλδὸς Μπασιᾶς, Ἀνδρ. Ἀνδρεάδης, Σπυρ. Λάμπρος, Σπυρ. Σακελλαρόπουλος, Δούσανης, Ι. Βαλαωρίτης, Ι. Μεσολωρᾶς, Θ. Βελλαννίτης, Ν. Δελακοβιάς, Σπυρ. Λιβιεράτος, Θ. Σταθάτος, Π. Καλογερόπουλος, Δ. Σωμερῆτης καὶ Σ. Γκίνης ἀπετέλεσαν τὴν κεντρικὴν ἐπιτροπὴν, ἣτις ἤρξατο ἤδη συνεργομένη κατ' ἀρχὰς μὲν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κ. Μπασιᾶ, ἣδη δὲ τακτικῶς ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κ. Ὁθ. Σταθάτου, συντάσσουσα πρόγραμμα τοῦ πανηγυρισμοῦ τῆς πεντηκονταετηρίδος ἀφ' ἧς αἱ ἐπτά νόμφοι τοῦ Ἰονίου πελάγους ἠνώθησαν μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος.

Ἀπεφασίσθη ἤδη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ὅπως αἱ ἐορταὶ λάβουν χώραν ἐν Κερκύρᾳ, τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ πρώην Ἰονίου Κράτους. Κατ' αὐτὰς Πανόνιον συνέδριον συνεργόμενον ἐν Κερκύρᾳ, θέλει μελετήσῃ ἕλα τὰ ζητήματα τ' ἀφορῶντα τὴν Ἑπτανήσον καὶ σχέσιν ἔχοντα μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόδοον τοῦ Ἑπτανή-

σικοῦ λαοῦ, ἐν σχέσει μετὰ τὴν τῆς Ἑλλάδος μεγέθυνσιν. Ἐπίσης ἀπεφασίσθη ἡ ἐκδοσις πανηγυρικοῦ τεύχους, τὸ ὅποῖον θὰ περιλάβῃ μελέτας ἱστορικᾶς, φιλολογικᾶς καὶ πολιτικᾶς τῶν ἐπτά νήσων. Ἐπ' εὐκαίρῃ τῶν ἐορτῶν, ἴδιον ἀτιμόπλοισιν ἀναχωροῦν ἐκ Πειραιῶς θὰ μεταφέρῃ εἰς Κέρκυραν τὰ ἐν Ἀθῆναις προεβρεῖα τῶν Ἑπτανησιακῶν Συλλόγων καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν προσκληθησομένων Σωματείων καὶ Δήμων.

Ἐπὶ τῆς ἀπεφασίσθη ἡ ἐκδοσις πανηγυρικοῦ τεύχους, τὸ ὅποῖον θὰ περιλάβῃ μελέτας ἱστορικᾶς, φιλολογικᾶς καὶ πολιτικᾶς τῶν ἐπτά νήσων. Ἐπ' εὐκαίρῃ τῶν ἐορτῶν, ἴδιον ἀτιμόπλοισιν ἀναχωροῦν ἐκ Πειραιῶς θὰ μεταφέρῃ εἰς Κέρκυραν τὰ ἐν Ἀθῆναις προεβρεῖα τῶν Ἑπτανησιακῶν Συλλόγων καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν προσκληθησομένων Σωματείων καὶ Δήμων.

Ὁ Χριστόδουλος Σῶζος ἀπέθανε; Ἄν ἀπέθανε! Νεκροί, ποῦ τοὺς περιτυλίσσει μετὰ τὴν χλαμύδα τῆς, ἢ Δόξα εἰς τὴν πτῶσιν τους, δὲν εἶναι πεθαμμένοι. Τὴν στιγμὴν ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὸ σῶμά τους ἡ ἡρωικὴ πνοή τους, εἰσέρχεται σὲ μυριάδες ἄλλων σωματίων, εἰσέρχεται εἰς τὴν ψυχὴν ἐνδὸς ὀλοκλήρου λαοῦ, καὶ γίνεται νέα πνοὴ ποῦ ζωντανεῖ κορμιά καὶ ἀνασταίνει ψυχᾶς.

Ὁ Χριστόδουλος Σῶζος ζῆ σήμερον ὀλόρθος εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Ὑπῆρξεν ἕνας δυνατὸς χεῖμαρρος ὁρμῆς καὶ ἀγάπης ἐθνικῆς, ποῦ ἐπανήλθεν εἰς τὰς πηγὰς του. Ἐνα δυνατὸ ἔστίναγμα ψυχικῆς λάβας τοῦ λαοῦ, ποῦ ἐφώτισε, ποῦ ἐγραψε μετὰ τοὺς ἐλιγμούς του στὸν συννεφιασμένον οὐρανὸν τῆς ἐθνικῆς ζωῆς μας : Δὲν ὑπάρχει τίποτε ὑπέρτερον ἀπὸ τὴν Πατρίδα. Ὅλα διὰ τὴν Πατρίδα.

Ὁ Χριστόδουλος Σῶζος θὰ ζῆσῃ αἰῶνια, γιατί ἐπῆρεν ἀπ' αὐτοῦ οἱ αἰῶνες ἔδωκαν στὸ ἱστορικὸ αὐτὸ Νῆσι μας : ἀπὸ τὴν ὀρμὴν τῶν χρόνων τῶν ἑλληνικῶν ἀποικισμῶν, ἀπὸ τὸ ἀξιοπρεπὲς θάρρος τῶν βασιλέων, ποῦ ἐθασίλευαν προμαχουρῶντες, ἀπὸ τὴν ὀραϊότητα τῆς λατρείας τῆς Θεᾶς, ἀπὸ τὴν θυσίαν τῶν μαρτυρίων τοῦ λαοῦ, ἀπὸ τὸν πόνον τῆς συμφορᾶς, ἀπὸ τὴν πίστιν τῆς ἀναστάσεως. Καὶ ἀπ' ὅλα αὐτὰ ἐπλάσε τὸν ἐκυτόν του καὶ ἔκαμε τὴν θυσίαν του.

Ἐπ' αὐτὸν εἰς τὸν τάφον τοῦ ἡρώος ποῦ τὸν σκεπάζει μετὰ πλάτυτητα τὸ ὄραϊον κυανῶν τοῦ Ἠπειρωτικοῦ οὐρανοῦ, ἄς συγκεντρωθοῦν σήμερον νοερώς ὅλοι οἱ Κύπριοι. Ὅχι διὰ νὰ κλάψουν. Ὅχι διὰ νὰ ἐνθυμηθοῦν τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀνδρός. Ἀλλὰ διὰ νὰ υπερηφανευθοῦν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐμψυχωθοῦν περισσότερον, ζῆτι ἀπὸ τὰ σπλάγγα τους ἐβγήκεν ὁ δυνατὸς ποῦ ἐναρκαίωσε τὰ ὄνειρά τους καὶ τὰ ἐστερέωσε μετὰ τὴν θυσίαν του. Ὁ δυνατὸς! ποῦ ἐθάδισε πρὸς τὴν θυσίαν ποῦ ἀπῆλθον οἱ θεοὶ τῆς ἐθνικῆς ἀνάγκης μετὰ ἱεροπρέπεια σὺν ἀρχαῖος θύτης ἱερεῦς μετὰ ἱερὸν σφάγιον τὸν ἴδιον ἐκυτόν του.

Ἐπ' αὐτὸν εἰς τὸν τάφον τοῦ ἡρώος ποῦ τὸν σκεπάζει μετὰ πλάτυτητα τὸ ὄραϊον κυανῶν τοῦ Ἠπειρωτικοῦ οὐρανοῦ, ἄς συγκεντρωθοῦν σήμερον νοερώς ὅλοι οἱ Κύπριοι. Ὅχι διὰ νὰ κλάψουν. Ὅχι διὰ νὰ ἐνθυμηθοῦν τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀνδρός. Ἀλλὰ διὰ νὰ υπερηφανευθοῦν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐμψυχωθοῦν περισσότερον, ζῆτι ἀπὸ τὰ σπλάγγα τους ἐβγήκεν ὁ δυνατὸς ποῦ ἐναρκαίωσε τὰ ὄνειρά τους καὶ τὰ ἐστερέωσε μετὰ τὴν θυσίαν του. Ὁ δυνατὸς! ποῦ ἐθάδισε πρὸς τὴν θυσίαν ποῦ ἀπῆλθον οἱ θεοὶ τῆς ἐθνικῆς ἀνάγκης μετὰ ἱεροπρέπεια σὺν ἀρχαῖος θύτης ἱερεῦς μετὰ ἱερὸν σφάγιον τὸν ἴδιον ἐκυτόν του.

Ἐπ' αὐτὸν εἰς τὸν τάφον τοῦ ἡρώος ποῦ τὸν σκεπάζει μετὰ πλάτυτητα τὸ ὄραϊον κυανῶν τοῦ Ἠπειρωτικοῦ οὐρανοῦ, ἄς συγκεντρωθοῦν σήμερον νοερώς ὅλοι οἱ Κύπριοι. Ὅχι διὰ νὰ κλάψουν. Ὅχι διὰ νὰ ἐνθυμηθοῦν τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀνδρός. Ἀλλὰ διὰ νὰ υπερηφανευθοῦν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐμψυχωθοῦν περισσότερον, ζῆτι ἀπὸ τὰ σπλάγγα τους ἐβγήκεν ὁ δυνατὸς ποῦ ἐναρκαίωσε τὰ ὄνειρά τους καὶ τὰ ἐστερέωσε μετὰ τὴν θυσίαν του. Ὁ δυνατὸς! ποῦ ἐθάδισε πρὸς τὴν θυσίαν ποῦ ἀπῆλθον οἱ θεοὶ τῆς ἐθνικῆς ἀνάγκης μετὰ ἱεροπρέπεια σὺν ἀρχαῖος θύτης ἱερεῦς μετὰ ἱερὸν σφάγιον τὸν ἴδιον ἐκυτόν του.

Ἐπ' αὐτὸν εἰς τὸν τάφον τοῦ ἡρώος ποῦ τὸν σκεπάζει μετὰ πλάτυτητα τὸ ὄραϊον κυανῶν τοῦ Ἠπειρωτικοῦ οὐρανοῦ, ἄς συγκεντρωθοῦν σήμερον νοερώς ὅλοι οἱ Κύπριοι. Ὅχι διὰ νὰ κλάψουν. Ὅχι διὰ νὰ ἐνθυμηθοῦν τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀνδρός. Ἀλλὰ διὰ νὰ υπερηφανευθοῦν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐμψυχωθοῦν περισσότερον, ζῆτι ἀπὸ τὰ σπλάγγα τους ἐβγήκεν ὁ δυνατὸς ποῦ ἐναρκαίωσε τὰ ὄνειρά τους καὶ τὰ ἐστερέωσε μετὰ τὴν θυσίαν του. Ὁ δυνατὸς! ποῦ ἐθάδισε πρὸς τὴν θυσίαν ποῦ ἀπῆλθον οἱ θεοὶ τῆς ἐθνικῆς ἀνάγκης μετὰ ἱεροπρέπεια σὺν ἀρχαῖος θύτης ἱερεῦς μετὰ ἱερὸν σφάγιον τὸν ἴδιον ἐκυτόν του.

Ἐπ' αὐτὸν εἰς τὸν τάφον τοῦ ἡρώος ποῦ τὸν σκεπάζει μετὰ πλάτυτητα τὸ ὄραϊον κυανῶν τοῦ Ἠπειρωτικοῦ οὐρανοῦ, ἄς συγκεντρωθοῦν σήμερον νοερώς ὅλοι οἱ Κύπριοι. Ὅχι διὰ νὰ κλάψουν. Ὅχι διὰ νὰ ἐνθυμηθοῦν τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀνδρός. Ἀλλὰ διὰ νὰ υπερηφανευθοῦν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐμψυχωθοῦν περισσότερον, ζῆτι ἀπὸ τὰ σπλάγγα τους ἐβγήκεν ὁ δυνατὸς ποῦ ἐναρκαίωσε τὰ ὄνειρά τους καὶ τὰ ἐστερέωσε μετὰ τὴν θυσίαν του. Ὁ δυνατὸς! ποῦ ἐθάδισε πρὸς τὴν θυσίαν ποῦ ἀπῆλθον οἱ θεοὶ τῆς ἐθνικῆς ἀνάγκης μετὰ ἱεροπρέπεια σὺν ἀρχαῖος θύτης ἱερεῦς μετὰ ἱερὸν σφάγιον τὸν ἴδιον ἐκυτόν του.

Ἐπ' αὐτὸν εἰς τὸν τάφον τοῦ ἡρώος ποῦ τὸν σκεπάζει μετὰ πλάτυτητα τὸ ὄραϊον κυανῶν τοῦ Ἠπειρωτικοῦ οὐρανοῦ, ἄς συγκεντρωθοῦν σήμερον νοερώς ὅλοι οἱ Κύπριοι. Ὅχι διὰ νὰ κλάψουν. Ὅχι διὰ νὰ ἐνθυμηθοῦν τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀνδρός. Ἀλλὰ διὰ νὰ υπερηφανευθοῦν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐμψυχωθοῦν περισσότερον, ζῆτι ἀπὸ τὰ σπλάγγα τους ἐβγήκεν ὁ δυνατὸς ποῦ ἐναρκαίωσε τὰ ὄνειρά τους καὶ τὰ ἐστερέωσε μετὰ τὴν θυσίαν του. Ὁ δυνατὸς! ποῦ ἐθάδισε πρὸς τὴν θυσίαν ποῦ ἀπῆλθον οἱ θεοὶ τῆς ἐθνικῆς ἀνάγκης μετὰ ἱεροπρέπεια σὺν ἀρχαῖος θύτης ἱερεῦς μετὰ ἱερὸν σφάγιον τὸν ἴδιον ἐκυτόν του.

Ἐπ' αὐτὸν εἰς τὸν τάφον τοῦ ἡρώος ποῦ τὸν σκεπάζει μετὰ πλάτυτητα τὸ ὄραϊον κυανῶν τοῦ Ἠπειρωτικοῦ οὐρανοῦ, ἄς συγκεντρωθοῦν σήμερον νοερώς ὅλοι οἱ Κύπριοι. Ὅχι διὰ νὰ κλάψουν. Ὅχι διὰ νὰ ἐνθυμηθοῦν τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀνδρός. Ἀλλὰ διὰ νὰ υπερηφανευθοῦν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐμψυχωθοῦν περισσότερον, ζῆτι ἀπὸ τὰ σπλάγγα τους ἐβγήκεν ὁ δυνατὸς ποῦ ἐναρκαίωσε τὰ ὄνειρά τους καὶ τὰ ἐστερέωσε μετὰ τὴν θυσίαν του. Ὁ δυνατὸς! ποῦ ἐθάδισε πρὸς τὴν θυσίαν ποῦ ἀπῆλθον οἱ θεοὶ τῆς ἐθνικῆς ἀνάγκης μετὰ ἱεροπρέπεια σὺν ἀρχαῖος θύτης ἱερεῦς μετὰ ἱερὸν σφάγιον τὸν ἴδιον ἐκυτόν του.

Ἐπ' αὐτὸν εἰς τὸν τάφον τοῦ ἡρώος ποῦ τὸν σκεπάζει μετὰ πλάτυτητα τὸ ὄραϊον κυανῶν τοῦ Ἠπειρωτικοῦ οὐρανοῦ, ἄς συγκεντρωθοῦν σήμερον νοερώς ὅλοι οἱ Κύπριοι. Ὅχι διὰ νὰ κλάψουν. Ὅχι διὰ νὰ ἐνθυμηθοῦν τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀνδρός. Ἀλλὰ διὰ νὰ υπερηφανευθοῦν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐμψυχωθοῦν περισσότερον, ζῆτι ἀπὸ τὰ σπλάγγα τους ἐβγήκεν ὁ δυνατὸς ποῦ ἐναρκαίωσε τὰ ὄνειρά τους καὶ τὰ ἐστερέωσε μετὰ τὴν θυσίαν του. Ὁ δυνατὸς! ποῦ ἐθάδισε πρὸς τὴν θυσίαν ποῦ ἀπῆλθον οἱ θεοὶ τῆς ἐθνικῆς ἀνάγκης μετὰ ἱεροπρέπεια σὺν ἀρχαῖος θύτης ἱερεῦς μετὰ ἱερὸν σφάγιον τὸν ἴδιον ἐκυτόν του.

Ἐπ' αὐτὸν εἰς τὸν τάφον τοῦ ἡρώος ποῦ τὸν σκεπάζει μετὰ πλάτυτητα τὸ ὄραϊον κυανῶν τοῦ Ἠπειρωτικοῦ οὐρανοῦ, ἄς συγκεντρωθοῦν σήμερον νοερώς ὅλοι οἱ Κύπριοι. Ὅχι διὰ νὰ κλάψουν. Ὅχι διὰ νὰ ἐνθυμηθοῦν τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀνδρός. Ἀλλὰ διὰ νὰ υπερηφανευθοῦν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐμψυχωθοῦν περισσότερον, ζῆτι ἀπὸ τὰ σπλάγγα τους ἐβγήκεν ὁ δυνατὸς ποῦ ἐναρκαίωσε τὰ ὄνειρά τους καὶ τὰ ἐστερέωσε μετὰ τὴν θυσίαν του. Ὁ δυνατὸς! ποῦ ἐθάδισε πρὸς τὴν θυσίαν ποῦ ἀπῆλθον οἱ θεοὶ τῆς ἐθνικῆς ἀνάγκης μετὰ ἱεροπρέπεια σὺν ἀρχαῖος θύτης ἱερεῦς μετὰ ἱερὸν σφάγιον τὸν ἴδιον ἐκυτόν του.

Εὐάγ. Χατζηγιώαννου

Κύπρος, 6/12/1913. Βουλευτῆς Λάρνακος—Ἀμμοχώστου

Ὁ γνωστὸς Ἑλληνιστὴς τῆς Λειψίας καὶ διακεκριμένος Καθηγητὴς κ. Dietrich ἀπευθυνόμενος πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς «Ἑλληνικῆς Ἐπιθεωρήσεως», γράφει μετὰ τῶν ἄλλων ἑλληνιστῶν καὶ τὰ ἐξῆς : «Δε-»

«χθῆτε παρακαλῶ τὰ θερμὰ μου συγχαρητήρια διὰ τὰ καινούργια μεγαλεῖα τῆς «πατρίδος Σας, ποῦ τῆς εὐχόμαι λαμπρὸν μέλλον ἀντάξιον τοῦ μεγάλου τῆς παρελθόντος».

Εἰς αὐτὰ τὰ ἀπλᾶ λόγια ἀναγνωρίζομεν τοῦ ἀνωτέρου πνευματικοῦ κόσμου τῆς Γερμανίας τὰ φιλελληνικὰ αἰσθήματα τὰ ὅποια ἀφθόνως ἐκκαλιέργησεν ἡ ὑπέροχος σταδιοδρομία τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Ἀπὸ μέσῃ ἀπὸ μίαν νάρκην ἀνεπήδησεν ἡ πλέον εὐχυμος καὶ πολυκαρπος ζωὴ, καὶ ἀπὸ τὸν νεφελώδη δρίζοντα ἐπρόβαλον αἱ πλέον χρυσοπόρφυραι ἀκτίνες. Ἀπὸ ἓνα καθεστῶς νεκρὸν, ἐδημιουργήθη ἡ πλέον ζωντανὴ καὶ εὐπτερος ἀλκή καὶ ὅλα αὐτὰ κατέπληξαν τοὺς ἐχθροὺς μας καὶ ἐπύκνωσαν τὰς τάξεις τῶν πολυτίμων φίλων μας.

Ἡ «Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις» ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς ἀποστέλλει εὐγνώμονα χαιρετισμὸν εἰς ὅλους τοὺς φίλους τῆς πατρίδος τῆς καὶ ἰδιαίτατα εἰς τὸν διαπρεπεῖ Γερμανὸν κ. Dietrich.

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

— Ἡ Βασίλισσα Σοφία ἠδύοκῆσε νὰ διορίσῃ μεγάλην Κυρίαν ἐπὶ τῶν Τιμῶν τὴν κυρίαν Σοφίαν Ἀλεξ. Σούτσου, τὸ γένος Μαυροκορδάτου.

— Ἡ ἔπιτροπὴ τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων συνελθοῦσα καὶ λαβοῦσα γνώσιν τῆς ἀποφάσεως τῆς Κυβερνήσεως περὶ τῆς ὀριστικῆς ἀναβολῆς τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων τοῦ 1914, συνημορφώθη πρὸς αὐτὴν καὶ ὥρισεν ὡς χρόνον τῆς τελέσεως τῶν προσεχῶν τοιοῦτων τὸ 1918, συμφώνως πρὸς τὸν νόμον.

— Ἡ Ἐταιρεία τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου συνελθοῦσα εἰς γενικὴν συνέλευσιν καθιερώθη ὡς ἑξῆς:

— Ἐπίτιμος πρόεδρος ὁ κ. Κωστῆς Παλαμᾶς, πρόεδρος ὁ κ. Γε. Ξενόπουλος, ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Μ. Καλομοίρης γραμματεὺς ὁ κ. Ν. Ποριώτης, ταμίας ὁ κ. Τ. Μωραϊτίνης καὶ σύμβουλοι οἱ κ.κ. Π. Ροδοκανάκης, Θ. Συναϊνός, Δ. Ταγκόπουλος, Η. Βουτιερίδης, Δ. Βρατσᾶνος καὶ Σ. Σαίτης.

— Ἀπέθανεν εἰς Κοπεγχάγην ὁ Ἰάκωβος Ἐστρουπ θεωρούμενος ὡς ὁ πρῦτανος τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς Δανίας.

— Ὁ Ἐστρουπ διετέλεσε πρωθυπουργὸς ἀπὸ τοῦ 1875 μέχρι τοῦ 1893.

— Ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν ἑνενήκοντα ἐτῶν.

— Ἀπέθανεν εἰς Βιέννην ὁ βοτανικὸς Εὐγένιος Χάλαιτς, γνωστὸς ἐρευνητὴς τῆς Ἑλληνικῆς χλωρίδος.

— Πρῶτος αὐτὸς περιέγραψεν εἰς τρεῖς τόμους καὶ ἐπέξεργάσθη κριτικῶς τὰ φυτὰ τῆς ἑλληνικῆς χλωρίδος.

— Ἡ διεύθυνσις τοῦ σχολείου τῶν Καλῶν Τεχνῶν προεκήρυξε διαγωνισμὸν πρὸς ἀποστολὴν εἰς τὴν Εὐρώπην ἐνὸς ἀποφοίτου τῆς Σχολῆς τῆς Πλαστικῆς πρὸς εὐρύτεραν σπουδῆν.

— Ἡ ὑποτροφία θὰ χορηγῆται ἐκ τοῦ Ἀβερωφείου κληροδοτήματος ἐκ δραχμῶν τριακοσίων.

— Ὁ διαγωνισμὸς θὰ γίνῃ εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον τὴν 11προσεχῶς μηνός. Κριταὶ οἱ καθηγηταὶ τῆς Γραφικῆς καὶ Πλαστικῆς καὶ δύο ἀκόμη γλύπται.

— Οἱ ὑπότροφοι τοῦ Οἴκου τῶν Τυφλῶν ἔδωκαν ὥραϊαν ἑορτὴν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Παρνασσοῦ.

— Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Ἀθηνῶν ἐξέλεξε καὶ πάλιν πρόεδρόν του τὸν κ. Ἀντ. Μάτεσιν.

— Ἰδρύθη ὠφελιμώτατον Σωματεῖον ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Γαλλο-ἑλληνικὸς Σύνδεσμος.

— Ἀποβλέπει εἰς τὴν σύσφιγξιν τῶν φιλικῶν δεσμῶν τῶν ἐνούτων τὴν Γαλλίαν μὲ τὴν Ἑλλάδα.

— Κατὰ τὰς τελευταίας πληροφορίας ὁ πρίγκηψ Βηδ διστάζει νὰ ἀποδεχθῆ τὸν θρόνον τῆς Ἀλβανίας.

— Ἀθροαὶ ἀποσιέλλονται αἱ εἰσφοραὶ διὰ τὰ δῶρα τῶν ὀρφανῶν τοῦ πολέμου. Ἐλπίζεται ὅτι ὅλα τὰ παιδάκια θὰ χαροῦν τὴν ἡμέραν τῆς πρώτης τοῦ ἔτους. Ἡ Βασίλισσα Ὀλγα πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἀπέστειλε χιλιάς δραχμᾶς.

— Ἐκδίδεται προσεχῶς εἰδικὴ θεατρικὴ ἑφημερίς ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ Θεάτρον».

— Ἡ κ. Κάουφμαν ὑπέβαλε εἰς τὸν Ἐλεγχον τῶν Σιδηροδρόμων αἴτησιν περὶ χορηγίσεως διπλώματος ὁδηγῶν αὐτοκινήτων.

— Ὁ περιώνυμος Ἐμβερ βέης ἐγένετο ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν εἰς τὴν Τουρκίαν.

— Εἰς τὸν ζωγράφον κ. Ροῖλὸν ἀνετέθη ἡ ἐκτέλεσις τῶν εἰκόνων τῶν ἡρώων τῶν δύο περικῶν συνταγματῶν τῆς Προτεπούσης τῶν πεσόντων εἰς τὰς διαφόρους μάχας.

— Πρῶτη ἡ εἰκὼν τοῦ Διαλέτη θὰ στείλῃ τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Διοικητηρίου.

— Ὁ κ. Γ. Στρέιτ, πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος εἰς Βιέννην, ἀνέλαβε τὰ καθήκοντα τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος.

— Ἡ μόρφωσις καὶ ἡ εὐφυΐα τοῦ νέου Ὑπουργοῦ ἐγγυῶνται περὶ τῆς πλήρους εὐδοκμησῶς του.

— Ὁ τέως ὑπουργὸς κ. Πανᾶς διορίσθη πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος εἰς Κων/πολιν ὕπου καὶ ἀπέρχεται μετὰ τινας ἡμέρας.

— Ἐπισκεφθῆτε ὅλοι τὸ κατάστημα τῆς κ. Μπουλούκου. Τὰ ὠραιότερα καπέλα θὰ τὰ εὕρητε ἐκεῖ.

— Κτενίζεσθε εἰς τὴν κ. Ροῦ.

— Ἐὰν θέλετε νὰ ἴσητε ὠραῖαι.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Σκόρπια φύλλα.— Ὑπὸ τῆς Δος Ἐλένης Φωτιά, ἐξεδόθη μικρὸς τόμος περιέχων κομψὰ ποιήματα καὶ χαριτωμένα διηγήματα. Ὁ τόμος πωλεῖται ἀντὶ δύο δραχμῶν.

Τὸ Ἑλληνικὸν Διήγημα.— Εἰς ὀγκώδη τόμον ὁ καθηγητὴς τοῦ ἐν Νεαπόλει Πανεπιστημίου κ. Σιμόνι Μπροῦβερ ἐδημοσίευσεν ἐπιτυχεῖς μεταφράσεις πολλῶν νεοελληνικῶν διηγημάτων.

Θέατρον Γρηγορίου Ξενοπούλου.— Εἰς δύο κομψοὺς τόμους ὁ κ. Γρηγ. Ξενόπουλος συμπεριέλαβε τὰ ἔργα του ὅσα ἐπαχθήσαν ἕως τῶρα ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Σκηνῆς. Ὁ πρῶτος, ὁ ὁποῖος φέρει εἰς τὸ ἐξώφυλλον τὴν εἰκόνα τῆς Κυβέλης περιλαμβάνει, Φωτεινὴ Σάντρη, Στέλλα Βιολάντη, Ραχήλ, Πειρασμὸν. Ὁ δεῦτερος, μὲ τὴν εἰκόνα τῆς Κοτοπούλης εἰς τὸ ἐξώφυλλον, Ψυχασάδατο, Χερουδεῖμ, Πολυγαμία, Μανάκριβη. Ἐκαστος τόμος τιμᾶται ἀντὶ τεσσάρων δραχμῶν.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΩΝ

ΔΙΑ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας προεκήρυξε διαγωνισμὸν πρὸς κατάληψιν τριῶν θέσεων γραφῶν 6' τάξεως ἐπὶ μισθῷ δρ. 90 ἀνεργηθησόμενον τὴν 21ην Ἰανουαρίου 1914. Δεκταὶ γίνονται οἱ ἔχοντες ἀπολυτήριον Γυμνασίου ἢ Δημοσίας Ἐμπορικῆς Σχολῆς καὶ προσάγοντες ἐκτὸς τούτου 1) πιστοποιητικὸν τῶν ἀρμοδίων Εἰσαγγελέων Ἐφετῶν καὶ Πλημμελειοδικῶν ὅτι δὲν κατεδικάσθησαν ἐπὶ ἀξιοποίνῳ πράξει. Συνεπαχρμένη στέρησιν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων, 2) γραμμᾶτιον κατὰθέσεως δρ. 15 δι' ἐξέταστρα, 3) πιστοποιητικὸν ὅτι ἐξεπλήρωσαν ἢ ἀπηλλάγησαν τῆς στρατιωτικῆς υποχρεώσεως, ἂν ἄχωσιν ἑλληνικὰν στρατεύσιμον καὶ 4) πιστοποιητικὸν περὶ τῆς ἐν τῷ μητρώῳ τῶν ἀρένων ἐγγραφῆς των. προκειμένου δὲ περὶ ὑποψηφίους καταχομένου ἐκ τῶν νέων χωρῶν ἐπίσημον πιστοποιητικὸν τῆς αρμοδίας ἀρχῆς περὶ τῆς καταγωγῆς του. Αἱ γυναικες εἶνε δεκταὶ, ἐὰν κατέχωσι τὸ ὡς ἄνω ἀπολυτήριον, τὰ δὲ ὅπ' ἀριθ. 3 καὶ 4 πιστοποιητικὰ ἐπισυνάπτονται μόνον παρὰ τῶν ἀρέρων ὑποψηφίων. Ἡμέματα ἐξετάσεως εἰσὶν: Ἰσθμιαὶς ἰδεῶν, ὀλόκληρος ἢ πρακτικὴ ἀριθμητικὴ, μία τῶν ἐξῆς ξένων γλωσσῶν: Γαλλικὴ ἢ Ἰταλικὴ ἢ Γερμανικὴ ἢ Ἀγγλική. Πλὴν τῶν γλωσσῶν τούτων δύνανται ὁ υποψήφιος νὰ ἐξετασθῆ προσθέτως καὶ εἰς ἄλλην ξένην γλῶσσαν, (ἰδίᾳ τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν) δι' ἑλῶν τούτου εἰς τὴν αἰτησίαν του. Ἐνθα δέον νὰ ἐρίζηται καὶ ἡ υποχρεωτικῶς ἐξετασθησόμενη, ἐκ τῶν ἄνω ἐριζομένων, ξένη γλῶσσα.

Ἡ Πλὴν τῶν γλωσσῶν τούτων δύνανται ὁ υποψήφιος νὰ ἐξετασθῆ προσθέτως καὶ εἰς ἄλλην ξένην γλῶσσαν, (ἰδίᾳ τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν) δι' ἑλῶν τούτου εἰς τὴν αἰτησίαν του. Ἐνθα δέον νὰ ἐρίζηται καὶ ἡ υποχρεωτικῶς ἐξετασθησόμενη, ἐκ τῶν ἄνω ἐριζομένων, ξένη γλῶσσα.

Ὁ κατάλογος τῶν ἐπιτυχόντων ἐν τῷ διαγωνισμῷ τούτῳ καὶ λαβόντων βαθμὸν τοῦλάχιστον 7, ἐπικυρώμενος ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ. ἰσχύει δι' ἐν ἑτὸς ἀπὸ τῆς ἐπικυρώσεως.

Ἐκ τοῦ καταλόγου τούτου συμπληροῦνται αἱ κατὰ τὸ ἔτος, δι' ἡ ἐπικυρώσεως, κενούμεναι θέσεις γραφῶν ἐν τῷ ὑπουργεῖῳ, τηρουμένης τῆς σειράς ἐπιτυχίας.

Αἱ αἰτήσεις γίνονται δεκαὶ μέχρι τῆς πρωτεραίας τοῦ διαγωνισμοῦ, συμφώνως πρὸς τὸ ἀπὸ 24 Δεκεμβρίου 1913 Β. Διάταγμα, πρὸς 2 οἱ διαγωνισθησόμενοι δέον νὰ συμμορφωθῶσι καὶ ἀντίτυπον τοῦ ὁποῦ δύνανται νὰ λάβῃ πᾶς ὁ αἰτῶν.

Ἡ παροῦσα δημοσιευθῆτω ὑπὸ τῶν ἐχουσῶν πρὸς τούτου ἐγγράφων ἐντολῆν ἐφημερίδων.

(Ἐκ τοῦ ὑπουργείου τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας)

ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΝ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ

Ὀλόκληρος σελὶς εἰς ἓν τεῦχος	Δραχ.	60
Ἡμισία	»	35
Τριᾶτον σελίδος	»	20
Ὅγδοον	»	12

Διὰ χρόνον μακρότερον τιμὰ ἀνλόγοι
Διὰ εἰκονογραφημένας διαφημίσεις, δι' εἰς τεύχη ἢ περισσότερα, ἰδιαίτεραι συμφωνίαι.

ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΔΟΣ ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΝΤΑ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ Α' τόμος	Φρ.	3.00
Β'	»	2.00
Γ'	»	1.50
ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ	»	2.00
Η ΓΚΟΥΡΑΙΝΑ Ἱστορικὸν μυθιστόρημα ἐξ ὑπερπαιδασιῶν σελίδων	»	5.00

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Η ΜΟΝΑΧΗ	Δράμα	Βυζαντινὸν τρίπρακτον
Ο ΒΕΛΛΑΣΜΟΣ	»	κοινωνικὸν
Η ΚΛΕΦΤΟΠΟΥΛΑ	»	ἰσορρικὸν
Η ΤΖΕΝΗ ΜΕ ΤΟ ΓΕΛΙΟ ΤΗΣ	»	κοινωνικὸν δραματικὸν μονόπρακτον, μεταφρασθὲν εἰς τὴν Ἀγγλικήν.
ΟΤΑΝ ΛΕΙΠῆ ΤΟ ΧΡΗΜΑ	Δράμα	κοινωνικὸν τρίπρακτον.

Σεραὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιθεωρήσεως τοῦ Α' Β' Γ' καὶ Δ' ἔτους πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖά μας πρὸς 18 φρ. ἐκάστη.